

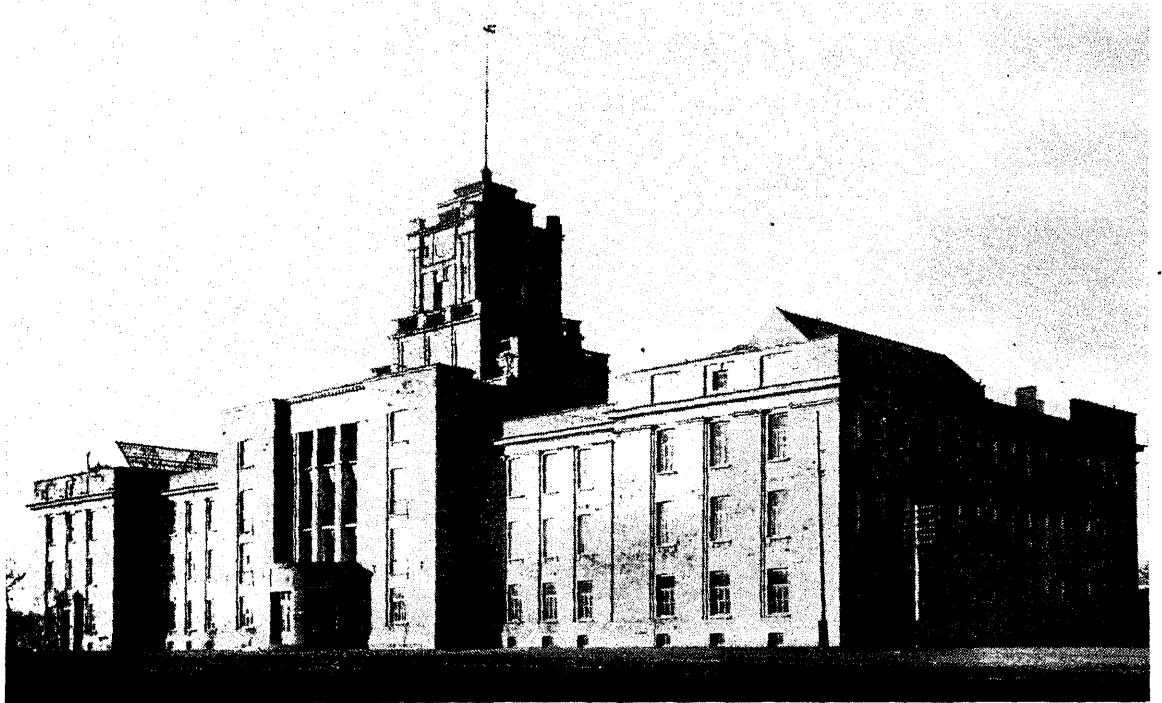
ÜLIÕPILASLEHT

EESTI ÜLIÕPILASKONNA HÄÄLEKANDJA

NR. 11/12

1. DETSEMBRIL 1938

XXII AASTAKAİK



Tallinna Tehnikaülikooli peahoone Koplis

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOLI ÜLIÖPILASKOND, MIS OMA KOLMANDAL ELUAASTAL ON VÄLJA JÕUDNUD ESIALGSEST KUJUNEMISAJANGUST KORRAPÄRASELT PULSEERIVA TEGEVUSENI, TUNNEB VAJADUST ALUSTADA INTENSIIVSEMAT KOOSTÖÖD EESTI ÜLIÖPILASKONNA HÄÄLEKANDJA „ÜLIÖPILASLEHEGA“. SIIANI ON ILMUNUD „ÜLIÖPILASLEHE“ VEERGUDEL VAID ÜSIKUID KOKKUVÕTTEID MÕNINGAIST SÜNDMUSIST TEHNIKAÜLIKOOLIS. MEIE KAVATSUSEKS ON TULEVIKUS VAHEMALT KORDKI AASTAS VÄLJA ANDA ANALOOGNE LAIEMA KAASTÖÖGA „ÜLIÖPILASLEHE“ NUMBER, MILLE SIHIKS OLEKS TUTVUSTADA TEHNIKAÜLIÖPILAST TEMA ÕPPETÖÖS JA ERIHARRASTUSIS.

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOLI ÜLIÖPILASEL ON EESMÄRGIKS ARENDADA END IGAKÜLGSELT, MITTE ÜKSI PIIRDUDES OMA ERIALAGA, VAID KUJUNEDA SELGELT MÕTLEVAKS INIMESEKS, VASTATES KÕIGILE MOODSA ÜHISKONNA NÕUETELE. TA TUNNEB ENDALE PANDUD KOHUSTUSI JA LOOTUSI NING PÜÜAB NENDE TÄITMISEKS ANDA OMA PARIMA. TA PEAB ÜKSMEELT JA INDIVIDUAALSET TAHET KAHEKS TÄHTSAMAKS TEGURIKS, MILLE ABIL ON SAAVUTATAV IGA ÜSIKU JA ÜLDINE EDU.

TARTU JA TALLINNA ÜLIKOOLIDE VANUSEVAHE ON KÜLL MITU SAJANDIT, ENT NENDE ÜLIÖPILASI, KES KUULUVAD SAMASSE ÜHISESSE NOORDE GENERATSIOONI, EI LAHUTA SEE VANUSE VAHE, VAID NEID SEOVAD NOORUSELE OMASED ÜHISED SIHID.

MEIE SIRUTAME TARTU ÜLIÖPILASKONNALE NOOREMA VENNANA KÄE, SOOVIDES SÜDAMLIKKU KOOSTÖÖD, ET OLLA ISAMAALE ÜHKUSEKS NING TEINETEIST ABISTADES TÄITA MEILE PANDUD KOHUSTUSED.

OLEME TARTU ÜLIÖPILASKONNALE TÄNULIKUD SENI ÜLENÄIDATUD SOOJA SUHTUMISE EEST. LOODAME, ET TULEVIKUS KOOSTÖÖ JA KOKKUKUULUVUSTUNNE SUURENEVAD VEELGI JA SAAVAD KÕIKIHAARAVAKS, ÜHTESULATAVAKS JÕUKS.

MEIE SIHT ON TERVIKLIK EESTI ÜLIÖPILASNOORSUGU, SELLES SIHIS TAHAME TEGUTSEDA, SEST MEIE TEAME: AINULT ÜHISELT, SÕBRALIKUS KOOSTÖÖS SUUDAME ANDA ISAMAALE OMA PARIMA.

VOLDEMAR KIISLER,

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOLI
ÜLIÖPILASKONNA ESIMEES.

Kakskümmend aastat kõrgema tehnilise hariduse arengut Eestis

Suur vaimse aktiivsuse tõus, millele hoogu andis maruline Vene revolutsioon, pühkis meie intelligentsi teelt kõik välised tõkked ja võimaldas meil nende sihtide ja paleuste taotlemisele asuda, mida seni vaid unelmais tohtisime hellitada. Juba 1917. a. suvel moodustasid eesti üllõpilasorganisatsioonid Tartus komisjoni (koosseisus V. Ernits, P. Kogerman ja J. Raukas), millele ülesandeks tehti koguda andmeid Venes laiali paisatud eesti õpetlaste kohta ja kaalutella Eesti Akadeemiliste Kursuste korraldamise võimalust, seega eeltöid teha eesti ülikooli rajamisele. Sama aasta hilissuvel asutati esimene eesti rahvapälikool Tallinnas.

Eesti Tehnika Seltsi koondunud inseneride peres valmis mõte oma era-polütehnikumi asutamiseks Tallinna. Aasta enne Tartu Eesti Ülikooli avamist — 1918. a. sügisel — õnnestuski meie inseneridel avada Kõrgemad Tehnilised Kursused Tallinnas, millega juba Eesti iseseisvuse esimesest aastast peale meie pealinn määrati tehnikaülikooli hälliks. Tehnilistest kursustest võrsus Asutava Kogu päeval Tallinna Tehnikum — meie esimene insenere ettevalmistav kõrgem õppeasutus. Samal ajal Tartu Ülikooli korraldavad juhtivad jõud pidasid seda sammu ka täiesti loomulikuks. Aastaid hiljem, pärast võrdlemisi viljakat tegevust, sattus Tallinna Tehnikum majandusliku surutise, poliitilliste ja teiste voolude mängukanniks, mis lõppes Kõrgema Tehnikumi likvideerimisega. Ajutist lahendust tööstusele vajalikkude tehniliste jõudude ettevalmistamisel püüti leida matem.-loodusteaduskonnas tehnikaosakonna, hiljemini iseseisva tehnikateaduskonna asutamiseks Tartu Ülikoolis, kuna teaduskonna lõpliku asukoha küsimuse aga tollaegne Vabariigi Valitsus jättis lahtiseks, kuigi mõned ringkonnad määruste tõlgendustega püüdsid asukohta Tartu kasuks fikseerida. Olgu et teaduskonna küsimus polnud lõplikult lahendatud, asus Tartu Ülikooli Valitsus täie innuga teaduskonna väljaarendamiseks.

Tehnikateaduskonna asukoha poleemika lõpetas Vabariigi Valitsus, eesotsas Riigivanem K. Pätsiga, 1936. a. kevadel, määrates teaduskonna asukohaks ikkagi Tallinna, seega lahenes aastate jooksul palju poliitilist tolmu ja meelegibedust tekitanud küsimus meie oludes päris loomulikult teel. Mõningail väga kaaluvail põhjusil peeti mõni kuu hiljem otstarbekohasemaks Tartu Ülikooli tehnikateaduskonna asemel asutada Tallinna iseseisev tehnikaülikool E. V. Tallinna Tehnikainstituudi nime all.



*PROF. DR. SC. TECHN. P. KOGERMAN
TALLINNA TEHNICAÜLIKOO LI REKTOR*

Tallinna Tehnikainstituut alustas õnnelikult oma tegevust majandusliku kõrgkonjunktuuri ja sisepoliitilise stabiilsuse tähe all. Uue Ülikoolide Seaduse põhjal nimetati ta 1. jaanuaril 1938 Eesti Vabariigi Tallinna Tehnikaülikooliks.

Tehnikaülikooli avamist Tallinnas ootasid juba meie sõjaväe- kui ka majanduslikud ringkonnad. Sõsar-asutisena võidi nüüd ellu kutsuda Sõjaväe Tehnikaülikooli, mis asutamisest peale töötab Tehnikaülikooliga käsikäes. Majandusminister K. Selteri algatusel kutsuti ellu Loodusvarade Instituut rakendusteadusliku uurimustöö soodustamiseks ja meie loodusvarade kasutamise võimaluste igakülgeks selgitamiseks. Loodusvarade Instituutide mitmed uurijad kasutavad Tehnikaülikooli õppejõudude juhatamisel Tehnikaülikooli laboratooriume. Eesti Inseneride Ühinguga, Inseneri Kojaga ja Eesti Rahvusliku Jõukomiteega on kujunenud tihe koostöö. Kakskümmend aastat riiklikku iseseisvust pole mitte ainult soodsalt lahendanud meie kõrgema tehnilise hariduse korraldamise probleemi, vaid loonud pealinna ka rakendusteadusliku keskuse. Julgeme loota, et noor Tehnikaülikool jõudsasti arenedes suudab täita temale pandud riiklike ülesandeid ja selle kõrval edasi viia teadustema valdkonda kuuluvat aladel, riigi, rahva ja kogu inimkonda hüvanguks.

Tehnika, insener ja tehnikatülikoolistuudium

TEHNIKA iseloomustab meie ajastut. Tehnika löi tema omapärase ilme, tehnika annab ka eluütlalpidamist suurele osale inimkonnast, rakendades inimhulki oma ülesannete lahendamisel, moodustades seega võimsa tehnikaväe. Seda väge juhivad kõrgemad tehnikud — insenerid, olles tema kindralstaabi ja võitlusrinde ohvitserid.

Noorile, kes siirdunud tehnilisele ülikoolistuudiumile, on tähtis luua endale ettekujutust tulevasest tegevusalast. See võimaldaks teadlikult suhtuda ülikoolitöhe, süvendada vajalikul määral pakutavasse aineisse, võttes tööd vajalise asjalikkusega, ühtlasi suurendades nende tööindu ja rõõmu töötulemuste üle.

Kõrvalseisjale aga on tutvumine tehnika olemusega, inseneri tegevuse ja tehnilise stuudiumi põhijoontega kahtlemata huvitav ja ka oluline. Elame ju ometi tehnilisel ajastul, ja vaevalt oskaksime kujutella endale elu mugavusita, mida pakub tehnika. Täpne ja kiire rongide liikumine, post, telegraaf, telefon, elekter, automobiil ja raadio — kõik need tehnika saavutused on praegu üldvara, ja nende kasutamine on kõigile endastmõistetav.

Küsimuste kogu, mis meil tekib tehnika ja inseneri tegevuse lähemal vaatlusel, on järgmine: mis on tehnika olemus ja milles peituvad tehnika ülesanded? Milline on inseneri tegevus, milliseid nõudeid esitab temale kutse? Mida peab ta teadma ja oskama, et rahuldada kutse nõudeid? Kuidas omandab insener endale teadmised ja oskused? Mis iseloomustab stuudiumi tehnikatülikoolides? Küsimused on omaette laiad ja sügavad, nende põhjalik käsitlemine nõuaks raamatuid. Vaatleme neid niiteldi linnulennult, kust näeme tervet kompleksi tema üldsuses, kus üksikasjad sulavad veel üldraamesse, üldpilti segamata.

*

Tehnika, loodusevallutamine, kuulub esimeste tegevuste hulka, mida näeme looduses esiplaanile rühkiva inimsoo juures. Koos kõnega moodustab see peatunnuse, mis tõmbab eraldava joone inimese ja looma vahele. Tule kasutamine, töö- ja sõjariist iseloomustavad ürginimest. Võitluses ebasoodsa kliima ja vaenlike loomade vastu pääsis võidule inimene, elavas looduses nõrgim olend, vaid tänu tehnikale.

Primitiivseist algeist arenes tehnika aastatuhandete kestel peente käsitööoskusteni. Need oskused ja kogemused läksid edasi meistrilt õpilasele õpetuses eeskuju ja sõnaga, ning arenesid aja jooksul kõrgeks kunstiks. Praegu imetleme selle kunsti saavutusi, mis räägivad meile tummas keeles muistsete kultuuride kõrgusest. Püramiidid Niiluse kaldal, laiaulatulikud jõgede vallutamistööd Hiinas, suursugused Rooma akvaduktid äratavad meie ülimat aukartust. Paratamatult tekib küsimus, kuis suutsid inimesed tolleaegsete puudulike teadmiste ja vahendite abil püstitada selliseid suurejoonelisi ja kestvaid ehitusi.

Vaatamata kõigile suursaavutusile oli muistne tehnika rajatud vaid kogemusile ja lihtsamale mõttekäigele. Ta oli esijoones kunst. Teadusliku aluse sai tehnika alles peale uuestistündi, kus loodusteadused ja matemaatika hakkasid lopsakalt arenema. Uued tunnetused ja õpetused leidsid peagi tänuliku rakendusala tehnikas. Sellest peale näeme teadusliku tehnika arengut, mis toetub eriti füüsikale, matemaatikale, mehaanikale, keemiale. Kuueteistkümnenda sajandi algul loob Galileo Galilei alused teaduslikule mehaanikale, sajand hiljem kroonib Newton selle õpetuse. 1764 loob Watt esimese aurumasina, 18. sajandi lõpul loob Lavoisier oma teaduslike töödega keemiale uue arengu suuna. 1829. aasta toob esile Stephensoni veduri, 1867 kingib Siemens maailmale esimese dünamomasina. Ning nüüd hakkab tehnika arenema fantastilise hooga, tõstes esile ka tegureid, milliseid me muistsete kultuuride juures ei näe, näiteks tehnokraatilisest liikumisest. Selle arengu piire pole veel näha, kuna tehnika avastab endale ikka uusi ja uusi tegevusalasid. Käesoleva sajandi algul teostus ka inimsoo igivana unelm — lendamine.

*

SONAL „tehnika“ on kaks mõistet — laiem ja kitsam. Laieamas ulatuses mõistame tehnika all väliliste vahendite kogusust teatava kindla eesmärgi saavutamiseks. Nii räägitakse muusika-tehnikast, kõrgushüppest tehnikast jne. Kitsamas ulatuses aga, mis sel kohal tuleb ainuüksi arvesse, mõistame tehnika all anorgaanilise looduse plaanikindlat allutamist ja kasutamist inimese mitmekesiseliks eesmärgel.

Tehnika on seega kunst valitseda, juhtida ja kasustada anorgaanilist loodust, rakendades tema aineid ning jõude riigi ja üldsuse hüvanguks. Tema ülesannete hulka kuulub ka anorgaanilise looduse jõudude paraliisimine, mis muidu võiksid osutada inimesele ja tema teosele ohtlikeks.

Tehnilise töö mõju loodusele ilmneb kehalise sündmustiku ja seisukorra muutmises. Siia kuulub:

1. kehade kuju muutmine ja uuesti kujundamine ehituse näol,
2. kehade asukoha muutmine transportimise teel,
3. energia kuju muutmine,
4. ainete ja nende koosseisu muutmine.

Kolm esimest mõjustamist kuuluvad füüsika, viimane keemia valdkonda.

Vaadeldes üksikuid alu leiame, et ehitusinseneri tegevus on suunatud oluliselt kujundamisele; tema ehitused on määratud enamikus transpordile, kuid ka mitmesugusele teisile eesmärgel. Masina ja elektrinseneri tegevus on suunatud osaliselt kujundamisele (masinaehitus), osaliselt energia muutmisele, osaliselt transpordile. Mäeinseneri tegevus taotleb loodusainete leidmist, nende toomist päevavalgele ja nende ümbertöötamist. Viimases harus läheneb ta keemiatehnikale, mille aineks on ainult ainemuutmine. Tehnika harude reas on keemial eri asend. Teoreetiline ja praktiline tegevus seisavad tema aladel tihedas läheduses. Keemia rakendamine tööstuses nõuab aga keerulisi seadmeid, mille valmistamine küll ei kuulu keemiku valdkonda, kuid mille juures on temal ütelda kaaluv sõna. Oma tunnetuste rakendamisel tööstuses sirutab keemik käe masinaehitajale, mäe- ja ehitusinsenerile, töötades nendega käsi-käes.

Välised vahendid, millega töötab tehnika, on mitmet liiki energiad, esijoones orgaaniline inimese ja looma musklienergia. Peale selle seisavad aga tehnika teenistuses vallutatud looduse vägevad energiahulgad — elementaarjõud, milliste rakendamine meie ajastul võtab ennemärgematu ulatuse. Vallutatud loodust valitseb inimene looduse enda jõududega, sundides tooreid loodusjõude masinaks teostama täpselt ettekirjutatud töö, või määrates neile töösuuna. Nii aurumasin, nii põlevkivitööstuse retort, kus õli destilleerimine sünnib põlevkivis endas peituva energia abil.

Tehnika on rajatud loodusteadusile, ning mõlemad seovad tihedad suhted. Mõlema töötamise objektina esineb loodus, kuigi erineval kujul. Teoreetiline teadus vaatlleb, tehnika tegutseb, kasustades teaduse uurimusi oma tegutsemise juhisenä. Loodusteadusetele on kõik ained ja katsed võrdväärised. Tehnika annab üksikule ainele eriti eelistatud seis, võttes neid oma tegevuse alaks. Tehnikas valitseb seega väärtuse mõiste. Teadus uurib põhjusi ja otsib sidemeid, tehnika aga seab omale eesmärgi. Eesmärk ja vahend asuvad tehnikaaladel esiplaanil. Teoreetilised teadmised tegutsevad üldiste aladega, üldiselt maksvate sea-

dustega. Praktilise tehnika juures on alati mõõduandev erijuhus.

Tehnika teeniv iseloom, loodusainete ja loodusjõudude rakendamine riigi ja üldsuse hüvanguks, tuleb tema eesmärkides kujukalt esile. Teadus ja kunst saageli otsivad õigustust oma olemasolule neis endis. Tehnika aga otsib ja võib leida oma olemasolu õigustust ainult kasutoovas teenistuses üldsuse heakäigu ja rahulolu tõstmiseks ning üksiku inimese elamistingimuste parandamiseks. Nii võimaldab tehnika praegu igale surelikule mugavusi ja hüvesid, mis varem olid kättesaadamatud isegi rikkaimale kodanikule. Kes võis varem mõelda elektrivalguse ja -energia hüvedele? Tehnika teenib kogu inimsugu.

Tehniline tegevus on kolmelaadne. Ta koosneb: tunnetusest ja uurimisest, projektimisest ja arvestamisest, teostamisest ja valitsemisest.

Tunnetus ja uurimine nõuab kehade ja energiatega üldiste omaduste ja seadusepärastuste tundmist. Tehnilised teadused kasutavad siin teoreetiliste loodusteaduste uurimuse tulemusi. Neid tuleb aga tehnika alal täiendada, uurides mitmekesisete praktiliste nähtete kõrval tegureid, mida teoreetilised teadused sageli jäta-
väheldada. Nii huvitab ehituse püstitamisel inseneri maakihtide kandevõime, küsimus, mis jätab geoloogi külmaks. Sageli tuleb inseneril tegutseda esemetega ja vahetõrkedega, millised looduses puuduvad, mida inimene võib saavutada vaid oma algatusvõimega. Siin võiks nimetada sünteetilist kautšukki, mille omadused on mitmekesisemad ja tehniliselt kõrgeväärtuslikumad kui looduslikul kautšukil.

Teine tegevusharu — projektimine — moodustab inseneri loova tegevuse. Ta leiutab seal tehnilisi kujundeid, mis vastavad püstitatud eesmärgi tingimustele ja nõudele. Neid kujundeid kontrollitakse arvestustega ja fikseeritakse joonises ja kirjelduses. Sageli tuleb inseneril täpse arvestuse asemel piirduda asjatundliku hindamisega. Selle tegevusharu valdkonda kuulub ka leiutamine. Viimase all mõistame uute kujundite väljamõtlemist ja uute sündmuskäikude võimaldamist.

Viimane tegevusharu haarab kava teostamist, tehnilise mõtte kehastamist. Peale alg- ja lähteainete vajab insener selleks ka töövahendeid — masinaid, — mis omakorda eeldavad erilist projektimist. Ta vajab töö teostamiseks ka energiat, nii füüsilist kui ka vaimlist. Projektide teostamisel ja ettevõtete juhtimisel tuleb inseneril võidelda mitte ainult loodusjõududega, vaid ka inimeste ja nende huvidega. Siin tuleb peale looduseaduste täita ka inimeste seadusi. Õiguslikud, majanduslikud ja eetilised suhted ning nõuded vajavad täitmist. Väga suuri raskusi võib teostamise juures sünnitada huvide lahkumine. Eriti on see maksev suurte ehitusinseneride ülesannete juures, kus puutuvad kokku väga mitmesugused huvid, nagu näit. teedeehituses. Sageli peab siin tegevusse astuma riigivõim, et võimaldada kavandi teostamist.



*T*allinna Tehnikaülikooli Üliõpilaskond otsustas hakata kaasa töötama „Üliõpilaslehega“, et Tehnikaülikooli ja Üliõpilaskonna elus toimuvaid tähtsamaid sündmusi viia lähemale laiematele ringkondadele ja neid sündmusi jäädvustada sel teel järelpõlvedele.

Oleks eriti tervitatav, kui see kaastöö meie noorte tehniliste teadusmeeste uurimuste ja katsete edu avalikkusele teatavaks teeks.

Mina loodan kindlasti, et „Üliõpilaslehe“ kaudu teated meie tööst ja elust leiavad tee lugejaskonda väljaspool Tehnikaülikooli ja et peale Tehnikaülikooli enese akadeemilise pere ka meie kaaskodanikud tehnilise üliõpilaskonna rõõmudele ja muredele kaasa elavad.

Selleks soovin mainitud üritusele suurimat edu.

PROF. O. REINVALD,

**E. V. TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOLI
ÜLIÕPILASKONNA KURAATOR.**

Nii nõuab tehniliste mõtete teostamine väga mitmekeelsete takistuste võitmist.

Tehniline tegevus kui ka tema tulemused on mitmeti seotud ajaga. Tehniliselt otstarbekat teost tuleb püstitada teatava kindlaksmääratud aja kestel, kusjuures töö teostamine sünnib aja sunnil. Sageli tuleb eelistada tehniliselt vähem täiuslikku lahendust, kui täiuslikuma valmimiseks puudub vajalik aeg. Teistel juhtudel aga, kus pole erilist kiirust, toob liiga kiire töö kaasa pahesid. Eriti rikkalikku küpsemisega nõuavad aga kavandid, kui soovitakse neist kõrgelt kvalifitseeritud tehnilist teost. Tehnilise teose juures tuleb silmas pidada peale tema teostamisvõimaluse ka tema iga. Vastavalt sellele tuleb valida ehitusmaterjalid ja tootmisviisi.

Tehnikas valitsevad ka esteetilised vahekorrad, mis eriti maksavad inseneri ehituste kohta. Need kehalised kujundid oma pregnantsete vormidega mõjuvad vaatleja esteetilisetele tunnetele. Nii võib kaunis sillakonstruktsioon, harmoonilised paisu jooned, suurelt tõsta maastiku võlu.

Tihedalt on tehnika seotud majandusega. Rahvamajanduse üldraamis peab tehnika rahuldama riigi ja rahva vajadusi. Ta asub laial alusel, ta pole sõltuv ühest inimesest, vaid paljudest. Tehnika teenib ja rahuldab alati kogu rahvast, kogu inimkonda. Rahvamajanduslikust seisukohast väljudes tuleb tehnikal sageli kasutada tootmisviise ja produtseerida tooteid, mis eramajanduslikult vaatekohalt osutuksid mittetu-

lutoovaks. Siin astub vahele riik, kelle ülesandeks on üldsuse huvide kaitsmine, et oma võimuvahendite ja rahaliste allikatega toetada tootmisviise ja võimalusi, mis rahvamajanduslikult osutuvad vajalisteks.

INSENERI all mõistame teaduslikult koolitatud tehnikut, kes seisab tehnilise tegevuse kõrgeimal astmel, juhtides tehnilisi ettevõtteid, suunates tehnilist tööd, projektides suuremaid ja keerukamaid ehitusi ja seadeldisi, teostades tehnilis-teaduslikke uurimusi, kes seega mõduandvalt arendab tehnikat. Tema abillised on tehnikud, kelle ülesandeks on antud juhiste najal teostada vähema tähtsusega toiminguid, läbi töötada üksikasju. Neile järgnevad meistrid, kes toimetavad kohapealset ja üksikasjalikku tööjärelevalvet. Õppinud- ja lihttöölised teostavad tehnilise tööd.

Inseneri tegevus toimub kas riigi või omavalitsuse teenistuses, ettevõtete juhtimises või ettevõtete teenistuses. Oma tegevusalade järgi ta võib olla väga mitmekesine: valitsusinsener, projektiv, teostav, uuriv, majandusalal töötav insener, ning vilmasel ajal osutub vajalikuks inseneri oskusi rakendada ka ärilisel alal tehniliste toodete müügil. Kõikjal oma tegevusaladel tuleb inseneril kokku puutuda inimestega, kas täites nende poolt antud ülesandeid või andes nelle juhiseid. Seejuures tuleb tal toimida vastavalt kehtivale seadusile nii riigilõiguslikul kui ka eraõiguslikul,

sotsiaalsel ja tervishoidlikul alal, silmas pidades majanduslikke võimalusi ja vajadusi. Tavaline teenuskäik on selline, et noorel inseneril tuleb lahendada lihtsamaid tehnilisi probleeme, kas projektimise, tööde teostamise, uurimise või mõnel muul alal. Vastavalt kasvavale vilumusele ja süvenevale küpsusele hakkab tema käes ülesannete hulk paisuma, nii et aja jooksul tuleb tal üksikasjalised tööd üle anda abilistele, jättes enda hooleks juhtimise kõrval vaid mõne tähtsama üksikasja. Nii muutub insener aastate jooksul ikka enam ja enam valitsusinseneriks.

Joonis on omapärane inseneri keel, millega ta ühemõtteliselt ja meisterlikult annab edasi oma mõtteid. Joonist kasutatakse peale esemete ka vahekorrad ja suhete kujutamiseks, kui need on mõõdetavad. Sealjuures võrreldavad suurused isegi ei tarvitse olla ruumilised. See keel on niivõrd täpne, lafooniline ja kujukas, et insener paratamatult eelistab teda sõnalisele kirjeldusele, kuna viimane ei rahulda kõiki inseneri nõudeid, eriti ruumilise kujundi alal. Pealegi kirjeldab viimane kaudselt, äratades kuulaja mälus uinuvaid pilte. Hoopis uut, tundmatut tehnilist kujundit on peagu võimatu kõne abil võõrale kirjeldada selliselt, et ta saaks sellest õige kujutluse. Kuna insener oma töös kasutab esijoones joonisekeelt, siis paratamatult jäävad tema keelelised võimed nii kõnes kui ka kirjas nõrgaks. Pealegi on tema võimalused keeleliste oskuste arendamiseks töö iseloomu tõttu piiratud. Inseneril tuleb aga projektide juures koostada seletus- ja eeskirju. Need peavad olema kergelt mõistetavad kõigile, kel tuleb projektiga tutvuda. Pealegi on kõnel, vaatamata tema puudulikkusele võrreldes joonlasega, asendamatu tähtsus aladel, mis pole ei ruumilised ega kvantitatiivsed. Nii võimaldab keel mõtlemist mõistets, kvaliteedis, põhjusis ja kõiges, mil on võimaline side, ja üle kõige võimaldab ta mõtete vahetust. Seetõttu peaks insener plüüdma juba varakult vältida enda juures seda kutselist puudust, kõige parem juba stuudiumi ajal, võttes osa vastavalt seltskondlikust elust ja ülikoolis pakutavaist võimalusist.

Keemia eriline keel käsitleb ainete mõisteid, mida väljendatakse eriliste rahvusvaheliselt maksvate märkidega. Nende abil tähistatakse lihtsalt ja ülevaati- kult keerulisi ainelisi vahekorrad.

Võõrkeelteoskused on insenerile vajalised võõrkeelse tehnilise literatuuri lugemiseks. Peamiselt tuleb siin rõhutada inglise, prantsuse ja saksa, aga ka itaalia ja vene keelt.

Matemaatika on inseneri käes terav riist. Matemaatika võimaldab temale püstitada täpselt arvu- tusi projektide ja konstruktsioonide kontrolliks. Matemaatiline mõtlemine on absoluutselt õige ja tema tulemused on haaratud valemites. Viimased on tehnikas maksvad ainult siis, kui nende eeldused vastavad tegelikkusele. Sel juhul väljendavad valemid seadusi

lühidalt ja täpselt ning abistavad inseneri tema vaatlusis. Oma tegevusala vajaduste kohaselt peab iga insener valdama matemaatikat.

Kogu inseneri tegevus seisab alalise kontrolli all, kusjuures karmi kontrollijana esineb inseneri enda töö vili. Masin, mis ei tööta, räägib kõigile selget keelt. Seejuures ei piirdu inseneri vastutus ainult moraalse küljega, vaid insener on oma tööandja ees vastutav ka töö majandusliku kordamineku eest. Ebaõnnestunud masinakonstruktsioon võib ettevõttele tuua suuri majanduslikke raskusi või ta isegi hävitada.

Kui küsida, mida vajab insener oma kutsetegevuses, siis võime sellele vastata lühidalt: insener vajab edukaks tegevuseks küllaldast kutselist ja üldist haridust.

Kutseliselt peab insener omama oma tegevusalal laialdasi ja põhjalikke teadmisi, mille alusteks on loodusteadus ja matemaatika. Teadmised peavad olema selliselt põhjalikud, et nad võimaldaksid insenerile süveneda probleemesse ja lahendada temale esinevaid küsimusi iseseisvalt. Neile kitsamaile teadmistele peavad seltsima veel üldteadmised tehnilistelt naaber- aladelt. Talle on vajalikud peale selle veel teadmised majandusteadusest, riigimajandusest, õigusteadusest, hügieenist, ja võõrkeelist. Kõiki viimaseid võime haarata abiainete nimetusega. Viimaseid on inseneril vaja erineval määral, olenedes tema tegevuse iseloomust. Praktika arendab inseneri teadmisi kitsamal erialal, muutes teda aja jooksul spetsialistiks. Kuid selle ala küsimustekompleks osutub üldtehnika ja isegi mõne tehnika haru raames niivõrd kitsaks, et inseneril tuleb hoolt kanda oma teadmiste täiendamise eest ka teistel tehnilistel aladel, et hoida end ajakohasel kõrgusel.

Insener vajab oma kutselises tegevuses ka üldist haridust. Selle all tuleb mõista humaanset haridust, mis toetub keelele, literatuurile, kunstile, ajaloole, filosoofiale, eetikale. Nende aineks on suured aated, mis haaravad inimsugu, suured inimesed, suured ajastud ja teod. Selle hariduse juures pole insenerile tähtsad mitte üksikasjalised teadmised, vaid nende kokkusulamine tervikuks elu- ja maailmavaates. Seda üldist haridust ei ole võimalik määrata programmi- dega. Teda pole võimalik võtta ka üksikute teadmiste summana, vaid ta on inimese vaimse vara alus, mis loob isiku väärtuse, andes tema mõtlemisviisile ja tegevusele kindla suuna.

Kutseline elu nõuab insenerilt väga mitmekesisel- lid võimeid. Lühidalt võiks neid kokku võtta järgnevalt: tähelepanuvõime, ruumiline kujutusvõime, konstruktiivne and, tehniline fantaasia, matemaatiline and, esteetiline tunne, äri- lised kalduvused, organiseerimis- ja valitsemisvõimed, kiire otsus- ja teguvõime tööde teostamisel, häa tervis ja tugevad närvid, sotsiaalne mõtlemisviis ning võime hinnata ja juhtida inimesi.

Olenedes ühest või teisest tegevusalast peavad üksikud loetletud omadusist esinema suuremal või vähe-
mal määral; vastavalt neile omadusile tuleks inseneril
katsuda leida tegevusala.

Inseneride ettevalmistamine toimub tehnikaüli-
koolides. Tehnikaülikool on üheaegselt uurimis- ja õp-
peasutus. Tema eesmärgiks on vastavate teadusalade
süvendamine ja laiendamine, praktikas saadud koge-
muste korraldamine ja kättesaadavaks tegemine üld-
susele. Üliõpilasele võimaldab ta kutselist haridust.
Isikule praktikast võimaldab ta ka teaduslikku süve-
nemist oma alasse. Lõpuks tehnikaülikooli eesmär-
giks tuleb lugeda üldise huvi ja arusaamise süvenda-
mist tehnika vastu.

Tehnilised distsipliinid, mida vajatakse üksikutele
inseneritegevusaladel, moodustavad õppetegevuse
tuuma. Peale selle kuuluvad õppekavasse veel üle-
malnimetatud abianed. Neist on tähtsaimad majandus-
- ja õigusteadus, kuna need on vajalikud inseneri
mõtete teostamisel tegelikus elus, majanduslike takis-
tuste võitmisel kehtivais seaduste raames. Soovitavad
on peale selle veel üldhariduslikud ained.

Ülikool pakub oma jüngleile teadust, s. t. põhjen-
datud ja korraldatud teadmisi seoses uurimisega, as-
jade igakülgselt vaatlust kõrgeimalt vaatekohalt, sil-
mas pidades nende teadmiste rakendamist praktikas.
Ülikool taotleb arendada üliõpilaste vaim-
list jõudu selliselt, et peale ülikooli lõpetamist
nad suudaksid töötada ja uurida iseseis-
valt, süvenedes hoopis uutesse küsimustesse ja ala-
desse, et nad oskaksid ratsionaalselt kasutada rikat
tehnilise literatuuri varasalve ja praeguses tehnika
tormilises arengus oleksid kõigiti varustatud sammu
pidamiseks tehnika arenguga. Seega on üliõpilasele
tähtsad: üldised teoreetilised alused ja mõttekäigud
ning nende rakendamine tegelikkuses, põhipanevate
tööde tundmine ning lõpuks teede valitsemine, mis või-
maldavad üksikute konkreetsete ülesannete lahenda-
mist. Põhipanevaid vahetõrki ja ülevaadet võib
omandada praktilises tegevuses vaid suurte raskuste
ja erakordse ajakuluga, kuna seal inseneri teadmised
süvenevad vaid mõne kitsa eriala suunas. Seetõttu
pole ka vajalik, et tehnikaülikool taotleks üliõpilase
spetsialiseerumist. Ülikooli eesmärgiks pole küpse in-
seneri, valmis meistri valmistamine. Küpsuseks
vajab iga üksik insener isiklike
kogemusi ja iseseisvat töötamist vast-
tutusriikka praktika tules.

Õppetegevust toimetatakse tehnikaülikoolis loen-
gute, harjutuste, projektimise ja laboratoorsete tööde
najal. Tähtsad on seejuures ka ekskursionsioonid, kus
üliõpilane näeb tõusvaid ja valminud inseneritooteid
ning töömenetlusi tegelikkuses.

Loengud moodustavad õppetegevuse tuuma. Süs-
temaatilistelt ja ülevaatlikult pakuvad nad teadmisi,

mille najal rajatakse joonestussaal ja laboraato-
oriumes oskusi. Loengud illustreeritakse joonistega
tahvilil, piltidega, mudelitega jne.

Harjutuste eesmärgiks on oskuste arendamine,
mis võimaldaksid rakendada loenguil antud teadmisi.
Väga tähtis on ülikooli õppetegevuse raames iseseisev
projektimine, mis eriti süvendab teadmist ja aine val-
damist. Seejuures pole tähtis, et üliõpilane valmistaks
teostamisküpsi kavandeid, vaid see, mida ta pro-
jektimise juures õpib, on nõndaütelda projektimise
protsess ja tehnika. Iseseisev töö on projektimisel
möödapääsematu. Selle kallimaks, väärtuslikumaks
viljaks on iseseisev ja julge mõtlemine. Jooniste ja
projektide kopeerimine osutub aga hädaohhtlikuks. Õp-
pejõudude ülesandeks projektimise juures on üliõpi-
laste juhtimine, kui nad ise ei leia õiget teed või satu-
vad eksiteele. Kuid ka see juhtimine ei tohi mitte
olla otsekohene, vaid peab esijoones suunama üliõpi-
lase mõtlemist õigele radadele.

Suvisel vaheajal tuleb üliõpilasel praktiliselt tut-
vuda oma tegevusalaga, kusjuures tal tuleb töötada
ehitusplatsidel, töökodades või laboratooriumes vasta-
valt oma studiumi suunale. Selles töös ta õpib
tunda oma ala omapära ja raskusi. Kõige väärtus-
likumaks osutub temale läbikäimine töolistega. Siin
saab ta suhtuda töölisele sõbralikult, võrdse tööseltsi-
lisena, uurida töölise mentaliteeti, tema hädasid, mu-
resid ja rõõme. See on väärtuslik vara tööliste juhti-
misel. Hiljem, kui insener töötab praktikas juba vas-
tutaval kohal, osutub selle vara hankimine temale
hoopis raskemaks.

Ülikoolis õppimise kestel tuleb üliõpilasel hoolit-
seda veel seltskondliku arengu eest. Ülikoolilinna ko-
guneb palju noori, kes on seal võõrad. Siin avaneb
neile võimalus sõbralikuks läbikäimiseks oma kaas-
lastega. Üliõpilasorganisatsioonid pakuvad noorele
soodsaid võimalusi leida teed seltskondlikku ellu. Kuna
üliõpilasorganisatsioon kasvatab ja arendab inimest,
villistlaste kaudu annab talle kontakti tegeliku eluga,
siis on osavõtt organisatsiooni elust soovitav.

Organisatsioones valitsev kindel kord, absoluutne
allumine kõrgemalseisva isiku juhiseile, noorte üliõpi-
laste suunamine villistlaste poolt, on väärtuslikud kas-
vatustegurid, mis tasakaalustavad akadeemilise vaba-
duse ohte. Kui organisatsioonis valitseb peale selle
veel tõsine töövaim, võistlus parima edasijõudmise pä-
rast, siis võib seda noort ainult õnnitleda, kes astus
sellisesse organisatsiooni. Ekslik oleks aga rajada
organisatsiooni kuulumisele lootust, ainuüksi sellega
kergendada edasijõudmist tegelikus elus. Praktikas
pääseb mõjule ikka ainult ehtne, tõsine töö, mis kan-
nab head vilja. Näilik töö puuduliku viljaga osutub
aga pikema või lühema aja järel tema tegijale saa-
tuslikuks, hoolimata ka parimaist sidemeist.

Tallinna Tehnikaülikool ja selle asutised

Samuti kui tehnika areng ja võrdlemisi noored tehnilised teadused on jõudnud leida üldist lugupidamist vanade auväärsete humanitaarteaduste kõrval, püüab ja soovib ka Tallinna Tehnikaülikool leida lugupidamist ning õiget hindamist vana kuulsa Tartu alma materi kõrval. Noor, dünaamiline ja värske, areneb ta kiiresti ja loodab väärikalt täita kõike ta peale pandud ülesandeid.

Suurim ja õilsam Tehnikaülikooli ülesanne on kasvatada tublisid, ettevõtlikke ja energilisi insenere. Aru saades, et seda ülesannet pole võimalik lahendada muutes noori elurõõmsaid üliõpilasi eluvõõrasteks tuupijateks, kes juba ülikooli lõpetades võiksid avaldada ülepingutuste tagajärjel invaliidisuse tundemärke, teiselt poolt aga teades, et praegusaegne insener ei suuda püsida väärikal tasemel ilma põhjaliku teadusliku pagasita, on Tehnikaülikooli õppejõudude ja juhtkonna ülim mure varustada ülikooli parimate õppeabinõude- ja vahenditega ja nende abil õppimist teha võimalikult lihtsaks. Teiselt poolt on võimaluste piirides muretsatud selle eest, et õppetoolide juures töötaks vajalisel arvul assistente, kes igal ajal valmis oleksid andma üliõpilastele soovitud seletusi ja näpunäiteid harjutuste ja joonestuste valmistamisel. Käesoleval aastal on lisaks endistele ruumidele

juurde soetatud joonestussaalid, mis seni on võimaldanud üliõpilaste nõudeid töökohtade suhtes rahuldada. Neid pole aga kahjuks veel suudetud vajaliste mugavusteni sisustada, kuid seda peamiselt majanduslikel põhjustel ja osalt selle tõttu, et seni pole veel kõik Tehnikaülikoolile kuuluvad ruumid lõplikult üle antud, vaid osa neist on veel Tallinna Tehnikumi kasutuses.

Millised on majanduslikud võimalused Tehnikaülikooli väljaarendamiseks?

Teatavasti määras Vabariigi Valitsus Tallinna Tehnikainstituudi sisustamiseks ja väljakujundamiseks 500.000 krooni erakorralist krediiti. Peale selle anti Tehnikainstituudile üle varandusi endiselt Tallinna Tehnikumilt ja vähemal määral Tartu Ülikoolilt ning kinnisvarad viie hoone näol, üldkubatuuriga ca 65.000 kantmeetrit. Nii kujunes Tallinna Tehnikaülikooli varade seis möödunud eelarveaasta lõpul järgmiseks:

| | |
|---------------------------|---------------|
| kinnisvarad | Kr. 817.978.— |
| vallasvara | „ 694.199.— |
| muud varandused | „ 81.623.— |

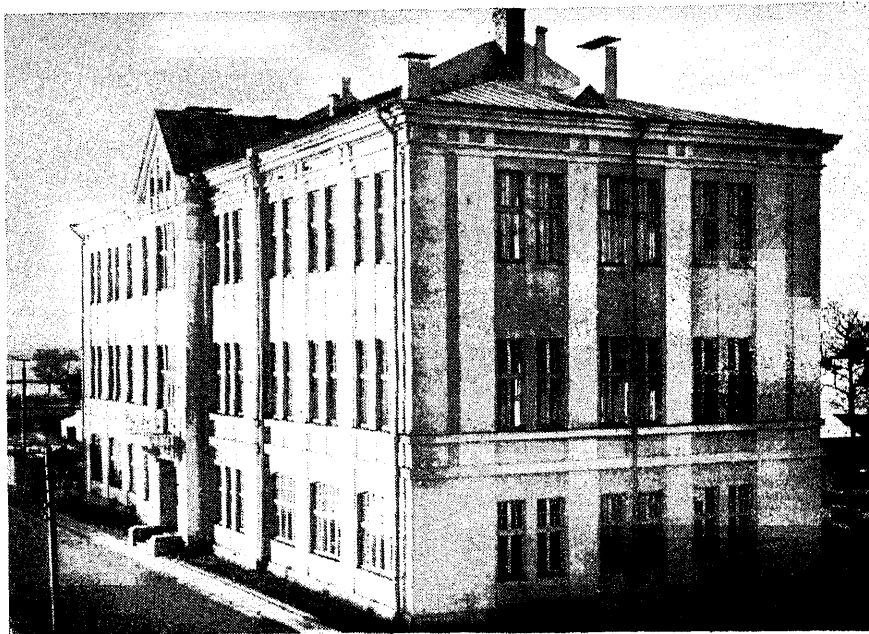
kokku Kr. 1.593.800.—

Olulise osa Tehnikaülikooli vallasvarast moodustavad igasugused õppevahendid. Nen-

Üliõpilaskond elab ilmanä omaette. Selles ilmas valitsevad omad kombed, omad seadused. Üle kõige peaksid seal seisma lugupidamine teise inimese vastu, oma au hoidmine kõrgel, ausus ja tõetriinus mõttes ja teos. Võrsuvad ju sellest ilmast rahva ja riigi juhid, kes oma elu ja tööga saavad teistele eeskujuks.

Endisest ajast hõlmab üliõpilaselu veel romantiline lõbus-niiske loor. See on saanud juba minevikuks. Romantiks lihtsalt ei jätku aega. Tehniline stuudium nõuab üliõpilaselt kogu tema energiat.

STUUDIUM on inseneri elus ilusaim aeg. Üliõpilane seisab siin veel väljaspool praktilise elu võitlust ja raskusi. Tal on rikkalikud võimalused huvide ja murede jagamiseks kaaslasiga. Ta võib pühenduda oma ülesandele täielikult. Seejuures saab ta õppejõududelt nagu ei kuskilgi mujal asjalikku juhatust ning sõbralikku abi. See on õitseage, millele peab aga järgnema väärikas viljakandmine, edukas tegevus. Ootavad ju teda elus huvitavad tööd ja tähtsad ülesanded. Ja asjata ei manitse insenere Ostwald, endine Tartu Ülikooli professor, saada tuleviku seppadeks.



*Tallinna Tehnikaülikooli hooneid,
milles asuvad laboratooriumid*

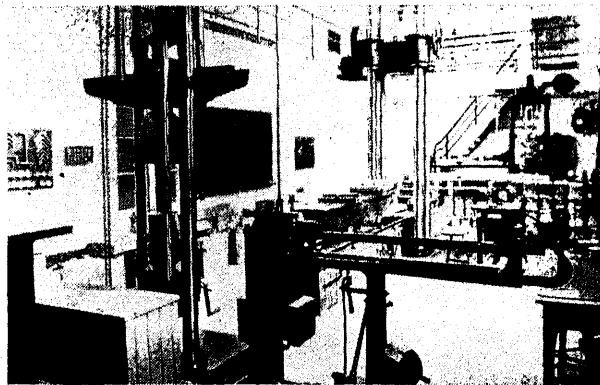
dest silmapaistval kohal seisab raamatukogu, mis sisaldab 13.666 köidet 135.839 kr. väärtuses. Rõõmuga peab konstateerima, et suurem osa nendest raamatutest on veel võrdlemisi uued ja tehniliseks stuudiumiks kõlblikud. Pidev raamatukogu täiendamine uuemate raamatutega on Tehnikaülikoolis väga oluline, sest tehniline kirjandus vananeb väga ruttu. Nii ongi möödunud aastal juurde soetatud keskraamatukogule ligi kaks tuhat köidet ja peale selle on ka kõik laboratooriumid täiendanud oma käsiraamatukogusid.

Kuid mitte ainult raamat ja paber, kriit ja tahvel ei rahulda Tehnikaülikooli vajadusi õppeabinõude suhtes, oluline on siin veel laiaulatuslik laboratooriumide sisustus väga mitmesuguste aparatuuride, mõõduriistade, mudelite ja masinate näol.

Sellel alal on seni suudetud enamvähem kõike seda soetada, mida vajab otsekohene õppetöö. Vähe on aga suudetud muretseda aparatuuri ja sisustust eriprobleemide uurimiseks ja teaduslikuks tööks tehnilistel aladel. Siin seisab veel suur täitmata lünk, mis eraldabki meie noort Tehnikaülikooli tema välismaa vendadest. Jääb loota, et seda lünka läheb korda peagi täita ja sellega noortele inseneridele ja ka õppejõududele võimalus avaneb uurimistöödele asuda. On ju meil veel palju tehnilisi küsimusi lahendamata ja tehniline uurimistöö seisnud söödis. Kuid meie teame ju, et praegusaegse enneolemata kõrge tehnika tase pole saavutatud ainult puhtloogilise mõtlemise ja loogika dist-

sipliinide kaudu, vaid siin on kaasa aidanud uurimised igasuguste viimistletud mõõdu- ja katsetamisabinõudega, mis täiendavad meie viit meelt, soodustades peenendatud tähelepanekuid ja aidates avastada looduse saladusi.

Õppe- ja uurimistööks on Tehnikaülikooli juurde asutatud 17 laboratooriumi, vastavalt Tehnikaülikoolis õpetatavatele ainetele. Peale selle asub Tehnikaülikooli juures Riiklik Katsekoda oma mehaanotehnilise, keemia ja elektrotehnika osakondadega. Arvukas kogu Riikliku Katsekoja materjaliproovimise masinaid ja aparate on ka teistele laboratooriumidele tarvitada ning siin tehakse ka üliõpilastega praktilisi töid materjalide proovimises ja tugevusõpetuses. Üks proovisaalidest on näha pildil nr. 1. Siin asuvad masinad materjalide surve-, tõmbe-, paen-



Pilt nr. 1. Materjalide proovimise masinad

de- ja väändetugevuse mõõtmiseks. Suur survepress võimaldab saavutada kuni 500 tonni, mis ligikaudu võrdne kahe kiirrongi kaalule. Kõrvalruumis asuvad aparaadid metallograafilisteks töödeks. Need, samuti ka tsemendi, betooni ja teiste materjalide proovimise seaded on moodsad ja kogu Katsekoja sisustus ei ole halvem kui paljude välismaa ülikoolide tugevuslaboratooriumide oma.

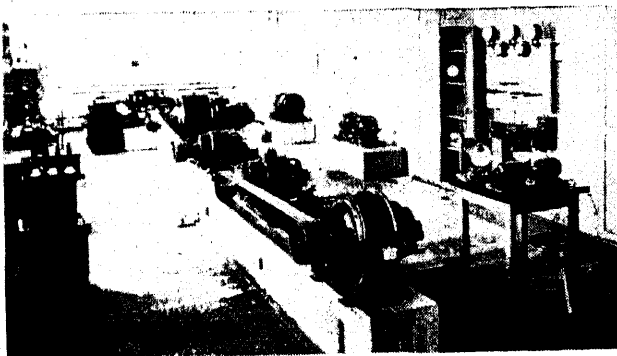
Elektrotehnika laboratoorium

koosneb elektriliste mõõtmiste, masinate, nõrga- ja kõrgepinge ruumest. Mõõtmisruumis on sis-



Pilt nr. 2. Elektrolaboratooriumi mõõtmisruum

seseaded elektriaparatuuride kontrollimiseks. (V. pilt nr. 2). Selleks on olemas 432-ampertunniline ja 280-kärjeline pingepatarei. Nõrgavoolu seadmetest võiks nimetada kallihinnalist ost-sillograafi, mis võimaldab pinge- ja voolukõverate fotografeerimist. Masinaruumis on üles

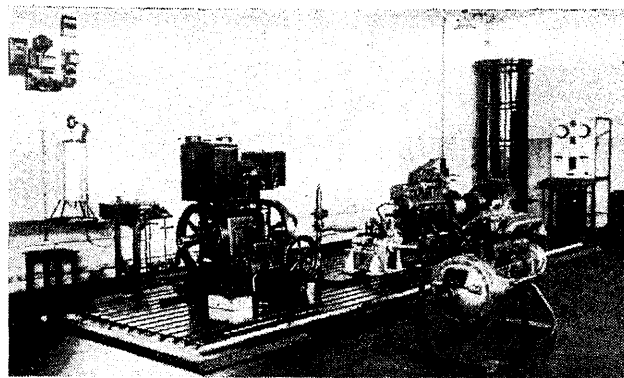


Pilt nr. 3. Elektrolaboratooriumi masinateruum

seatud käibivad elektromasinate tüübid. (V. pilt nr. 3). Kõrgepinge ruumis toimuvad isolatsiooni ja õlide proovimised. Siin on võimalik saavutada pinget kuni 110 tuhat volti. Hõõglampide ja muude valgustusallikate valgustugevuse määramiseks on olemas Ulbrecht'i, Weberi ja Bunseni fotomeetrid. Nõrgavoolu laboratoorium sisaldab telegraafi-, telefoni- ja mitmesuguste pretsisioon-mõõduriistade kogu.

Soojustehniline laboratoorium

kasutab erihoonet põrandapinnaga 450 ruut-



Pilt nr. 4. Masinad soojustehnilises laboratooriumis

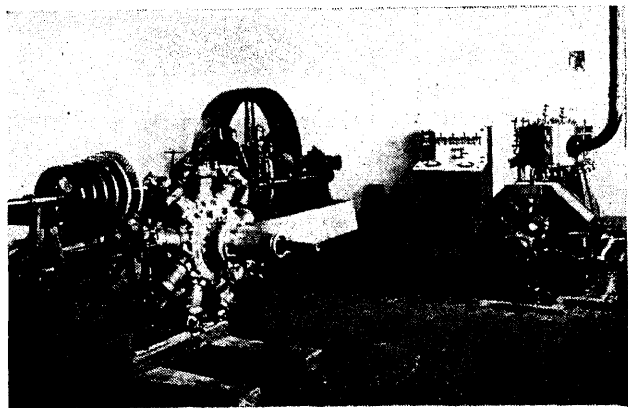
meetrit. Siin on monteeritud (Vt. pilt nr. 4 ja 5) arvukas rida masinaid ja mudeleid, milledest nimetada võiks järgmisi: pendelgeneraator, jõumasinate võime määramiseks, sise põlemootoreid pea igast liigist, aurumasin, moodne seksionaalvesitoru aurukatel, 25 atü survega (400 C°), 50 rm. küttepinnaga, mis annab kuni 1500 kg auru tunnis, peale seda mõõduriistu soojusjuhtivuse, soojavoolu, temperatuuri, õhu ja veehulkade mõõtmiseks, indikaatorid ühes kontrollimiseseadistega ning mitmesugused gaaside analüsaatorid.

Füüsika-laboratoorium

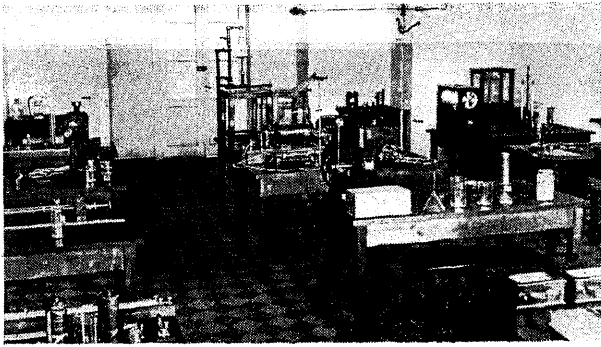
kasutab ruume kogupinnaga 270 rm. Eksperimentaal-füüsika jaoks soetatud riistadest võiks nimetada voolujoone aparate, „Wilson'i“ kaamerat X-kiirte trajektorite nähtavaks tegemiseks, tuulekanalit katsete korraldamiseks aerodünaamika alal, vaakumpumpe, mis võimaldavad näit. kahe sekundi jooksul saavutada röntgenikiirte tekkimiseks vajalikku hõredust jne. Üks praktikume ruumest on näha pildil nr. 6.

Ehitusõpetuse laboratoorium

on soetanud uusimaid mõõduriistu pinnasemehaanika alal. Ta omab rikkaliku kogu ehitusmaterjalidest ja ehituselementidest.



Pilt nr. 5. Masinad soojustehnilises laboratooriumis



Pilt nr. 6. Füüsika-laboratooriumi praktikumi ruume

Matemaatika ja mehaanika

laboratooriumi sisustistest võiks nimetada kõrgeväärtuslikku integraafi, rikkalikku arvutusabinõude ja mudelite kogu.

Vesiehitiste ja aluspõhjamehaanika laboratoorium

oma katseseadeldise kahe-dimensionaalsete veeärvoolu probleemide vaatluseks nn. „hüdrotehnilise renni“ näol, mis on varustatud vastavate mõõteseadistega ja peegelklaasseintega. Laboratoorium omab täieliku seadeldise veevoolamisnähtuste fotografeerimiseks ja filmimiseks.

Geoloogia ja mineralogia laboratoorium

omab sisseseade mikroskoobiliste lihvide valmistamiseks, üle 1000-numbrilise mineraalidekogu, mis praegu on täiendamisel paleontoloogiliste stratigraafiliste ja dünamogeoloogiliste kogudega.

Teedelaboratoorium

omab aparate ja seadeid teedehituse materjalide proovimiseks, suurem kogu teekatete proovisid, lõikeid betoon- ja asfaltkatetest ja peale selle kollektsioonid raudteede pealisehitiste osadest. Õppeabinõudena on laboratooriumis valmistatud ligi 500 diapositiivi, peale selle rida diagramme ja kaarte.

Geodeesia laboratoorium

on võrdlemisi hästi varustatud ja võimaldab üliõpilastele põhjalikku tutvunemist ka kõige moodsamate geodeetiliste ja maamõõdu riistadega. Uurimistöödeks gravitatsiooni kiirenduse koefitsiendi mõõtmise alal saabus hiljuti ligi miljonisendiline aparaat Pariisist.

Raudbetoon-, puu- ja massiivkonstruktsioonide laboratoorium, masinate konstruktsioonide laboratoorium, samuti ka mehaanilise tehnoloogia laboratooriumid on seni ainult mudelite ja diagrammidega varustatud.

Ülevaate täiuslikkuse mõttes mainin, et Keemia- ja Mäeteaduskonna keemiaosakonna laboratooriumid, mis asuvad kahes erihoones, on õp-

petööks kõigiti soodsad ja võrdlemisi hästi varustatud. Ka ruumide kõrgus ja valgustus ei jäta midagi soovida. Ka ventilatsiooniküsimus on suudetud enam-vähem rahuldavalt lahendada. Siin asub ka

Õlikivide uurimise laboratoorium,

mis ainsa puhtuurimise asutisena töötab Tehnikaülikooli juures. Õlikivide uurimise laboratooriumi sisustus on suurelt osalt üle toodud Tartust. Siin juurde soetatud esemetest võiks mainida 3000 gr kandejõuga analüütilist kaalu, mille kaalumise täpsus on 1 milligramm. Katseteks suure rõhu all on olemas autoklaav, mis talub kuni 600 at.

Õlikivide uurimise laboratoorium saab oma kulude katteks toetusi õlikivitööstustelt ja ei koorma Tehnikaülikooli krediite.

Anorgaanilise ja analüütilise keemia laboratoorium

oma 593-kantmeetrilise mahuga on suurim Balti riikides. Töötajate arv on siin aga ka väga suur, sest peale Tehnikaülikooli üliõpilaste, kes eranditult teevad analüütilise keemia praktikumi, töötavad siin veel ka Sõjaväe Tehnikakooli õpilased. Suure töötajate arvu tõttu, kes pealegi on algajad keemilistes töödes, tekkis siin raskus ventilatsiooniga. Hiljem sai sisse seatud tsentraalventilatsiooni süsteem töölaudadel asuvate tõmbekappidega. See süsteem töötab rahuldavalt, oletades, et kõiki vajalikke töid tehakse tõmbekapi piirkonnas.

Orgaanilise keemia laboratooriumis

torkavad silma modernsed analüütilised kaalud, mis on varustatud õhusummutajatega ja võimaldavad mitmekordselt kiiremat kaalumist kui vanaübilised. Täpsustööde ruum on varustatud semimikro-elementaaranalüütiliste aparaatidega, mis võimaldavad analüüsi aineist, mille hulk on vaid ca 10 milligrammi. Siia juurde kuuluvad kaalud võimaldavad kaaluda kuni poole miljondiku grammi täpsusega.

Füüsikalise keemia laboratooriumi

sisustamiseks on Tehnikaülikooli erakorralisest krediidist määratud kõige suurem osa ülikooli asutiste seas. See on seletatav asjaoluga, et siia kuuluv aparaatuur on väga kallihinnaline. Raske on siit mõningaid aparate eriti esile tõsta, sest kogu laboratooriumi sisustus on nimetamisväärne. Täpsetest mõõduriistadest võiks mainida Einthoveni keelgalvanomeetrit, McLeod'i manomeetrit, mis võimaldab rõhumõõtmist elavhõbedasamba ühe miljondiku millimeetri piirkonnas, spektrograafi jne.

TALLINNA ÜLIÕPI- LASKONNA JUHATUS

Vasakult: laekur V. Asav („Korp! Rotalia“), abiesimees E. Leetmaa („Korp! Tehnola“), esimees V. Kiisler („Korp! Fr. Liivensis“), abiesimees I. Õpik („ÜS Liivika“) ja kirjatöimetaja A. Treffner („ÜS Raimla“).



Tallinna Üliõpilaskonna Esinduse ja Juhatuses töö ning saavutused

Pärast Tallinna Tehnikaülikooli asutamist seisis uus Üliõpilaskond kahe aasta eest kolme suurema ülesande ees: tuli kaasa töötada ja esitada oma seisukohti Üliõpilaskonna seadusliku tegutsemisbaasi rajamisel, korraldada oma siseelu ja luua ning arendada kontakti teiste, nii Tartu kui ka välismaiste üliõpilaskondadega.

Üliõpilaskonna töö rakendamiseks korraldati valimised ajutise juhatuse ning toimkondade moodustami-

seks. Valitud ajutine juhatus töötas välja alused edaspidiseks tegevuseks, astus ühendusse Kopli Kinnisvarade Valitsusega, et ehitata- vasse rahvamajja kindlustada ruu- me Üliõpilaskonnale, sest Tehnika- ülikool, olles ise ruumide kitsikuses, ei saanud ülikooli hoonetes pakkuda üliõpilaste ühiselulistele üritustele vajalikke ruume. Kokku leppides Kopli Kinnisvarade Valitsusega, muudeti Kopli Rahvamaja põhikirja ja ehitusplaani nii, et avanes võt-

malus esialgsele kahele korrale Üliõpilaskonna ruumideks veel kolmas kord peale ehitada. Praegu on Tallinna Üliõpilaskonna kasutada uuest nägusast Kopli Rahvamajast 3. kord Üliõpilaskonna ruumidena ja esimesel korral asuv söögisaal ja võimla.

Tänu Ülikooli valitsusele avanes Tallinna Üliõpilaskonnal võimalus saada summaksid ka oma eluringi korraldamiseks, milliste piirides on sisustatud Üliõpilaskonna ruumid, tellitud ajakirjad jne., luues nii mu-

Keemilise tehnoloogia laboratooriumi

kasutada on erihoone. Siinsest sisustusest pais- tab silma purustamise masinate ruum, filter- presside ja pooltööstuslikus suuruses destillat- siooni seadiste ruum.

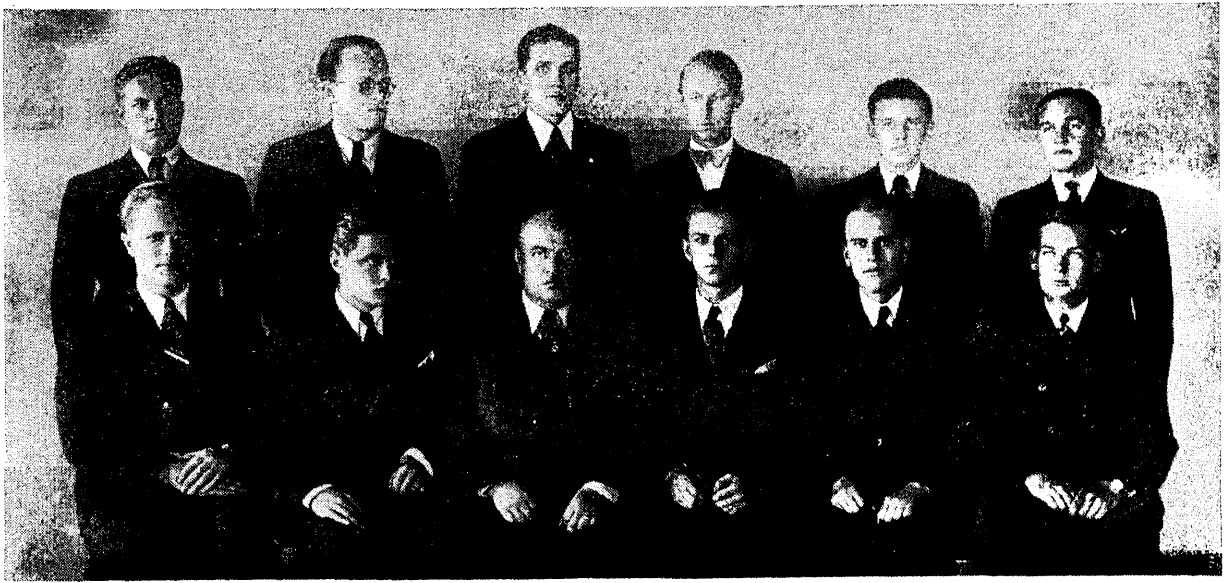
Lisaks kirjeldatud keemia-laboratooriumidele tulevad lähemal ajal sisustamisele mäeosakonna laboratooriumid.

Õppetöö korraldamise suhtes on Tehnikaüli- kool jaotatud kahte teaduskonda ja nelja osa- konda. Ehituse- ja mehaanikaosakonnad moodus- tavad ehituse- ja mehaanikateaduskonna, keemia- ja mäeosakonnad keemia- ja mäeteaduskonna. Üliõpilaste arv on praegu ehitusosakonnas 257, mehaanikaosakonnas 181, keemiaosakonnas 156 ja käesoleval sügisel avatud mäeosakonnas 25. Naisüliõpilasi on kogusummas 25, neist enamik keemiaosakonnas.

Määralisi professoreid on praegu 15 ja täit- mata õppekohtade ning lektorite kohtade arvel loevad õppeülesandeil praegu 21 eriteadlast.

Ülikoolide seadusega on Tehnikaülikooli õp- petöö korraldamine, üliõpilaskonna organiseeri- mine ja ülikooli valitsemine 1. jaanuarist 1938. aastal asetatud Tartu Ülikooliga ühistele ja seega kõigile üliõpilastele juba küllalt tuntud alustele. Erinevus Tehnikaülikooli õppetöös on tingitud ainult inseneriala ainete omapärasus- test. See erinevus seisab peaaesjalikult selles, et Tehnikaülikooli õpingute raskuskese nihkub loengutelt ja eksamitelt praktilistele töödele, mida moodustavad katsestamistööd laboratoori- umides, harjutused joonestamis- ja projekteeri- mistöodes joonestussaalides ja seminarides.

Lõppkokkuvõttes võib ütelda, et õppimine ei ole ei meie ega heades välismaa tehnikaülikooli- des kerge ja ei saagi olla kerge, sest ainult esi- rinnas sammuvad insenerid suudavad kõrgel hoida tehnika taset ja rahuldada neid nõudeid, mida neile esitab karm elureaalsus, ja oska- vad projekteerida ja ehitada masinaid ning ehi- tisi, mis vastu peaksid kõige vägevama looduse häviisulistele jõududele.



TALLINNA ÜLIÕPILASKONNA ESINDUS. Istuvad vasakult: B. Liidumäe („Korp! Leola“), I. Öpik („ÜS Liivika“), Prof. O. Reinvald (Üliõpilaskonna Kuraator), V. Kiisler („Korp! Fr. Liviensis“), E. Leetmaa („Korp! Tehnola“), A. Treffner („ÜS Raimla“). Seisavad: M. Aldre („Korp! Ugala“), H. Laube („Korp! Väinla“), K. Pistrik („Unitas“), V. Rikken („Korp! Vironia“), V. Lõhmus („EÜS“) ja R. Härma („EÜS Põhjala“). Pildil puuduvad: V. Asav („Korp! Rotalia“), A. Braun („Korp! Sakala“) ja E. Rabadik („Korp! Tehnola“)

gava kodu Üliõpilaskonna edaspidiseks tööks. Asja uute, arhitekt Koolmari kavandite järgi valmistatud mööblitega sisustatud ruumid leiavad üliõpilaste poolt agarat külastamist.

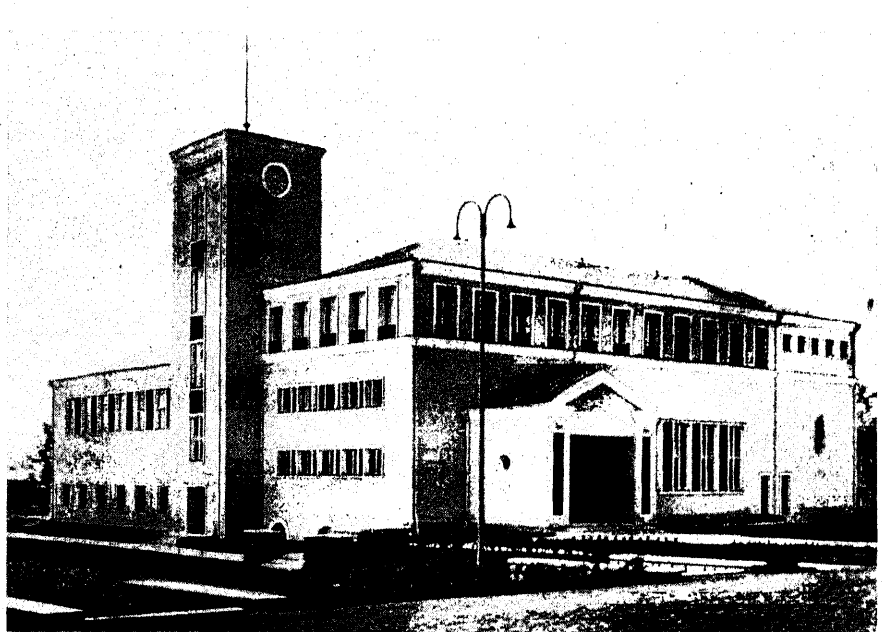
Kuna Üliõpilaskonna põhikirja ja töökorra loomise aeg langes Vabariigi Valitsuse poolt läbiviidud Eesti Üliõpilaskonna ümberkorraldamise ajajärku, siis olenevalt sellest kujunes ka Tallinna Tehnikaülikooli Üliõpilaskonna põhikirja ja elualuste väljatöötamine mitmeti keerukamaks ja raskemaks. Tuli tihti tehtud tööd ümber korraldada ja alustada uut. Sellest ja muudest uudsete olude takistustest tingituna on Tehnikaülikooli Üliõpilaskonna põhikirja ka praegugi lõplikult vastu võetmata.

Oma siseelus on korraldatud mitmesuguseid üritusi majanduslikel, vaimuelu- kui ka spordialadel. Üliõpilaste toitlustamisküsimuse korraldamiseks on majandustoimkonna töö andnud rahuldavaid tulemusi. Kuna töö Tehnikaülikoolis nõuab üliõpilasilt terve päeva viibimist ülikoolis, siis tuli kiire korras asuda võimaluste otsimisele, kuidas üliõpilastele võimaldada kohapeal lõunasööki, sest üldine Koplast linna lõunatama sõit ei võinud küsimuse

lahendamismoodusena tulla arvesse. Selle asja korraldamiseks tehtud pingutuste viljana avati Kopli Rahvamajas söögisaal, kust üliõpilastel on võimalik saada päev läbi toite. Sellega avanes ka võimalus paludele üliõpilastele Kopli elama asuda, mis enne just toitlusolude tõttu oli vägagi raskendatud.

Sportitoimkond hoolitseb üliõpilaste kehalise kasvatuse eest. On

soetatud võimlemistunnid ja hangitud kehalise kasvatuse õpetajaks hr. A. Kolmperre. Füüsilise enesearendamise õhutamiseks on korraldatud kahed kergejõustiku esivõistlused, korv- ja võrkpalli turniir, murdmaajooksu võistlused, käsipalli võistlus Tartu Üliõpilaskonnaga jne. Tehnikaülikooli sportlased on esinenud edukalt SELL-maade olümpial, sporditoimkonnast väljaarene-



Kopli Rahvamaja, kus asuvad Tall. Üliõpilaskonna ruumid

nud laskurklubi on pidanud rea sisekui ka välisvõistlusi, esindades kaalult Eesti Üliõpilaskonda laskevõitlustel. On peetud korrespondents-laskevõistlusi SELL-maadega, samuti ka Saksa ja Ungariga. Nimetamisväärselt esinesid Tehnikaülikooli Üliõpilaskonna laskurid ka tänava suvistel laskevõistlustel Ungaris.

Seltskonnaga kontakti loomiseks korraldati s. a. veebruarikuus 1. Üliõpilaskonna ball endise „Seltskondliku Maja“ ruumes, millega sisuliselt kui ka majanduslikult võidi täiesti rahule jääda. Üldise vaimse arenemise alal on püütud üliõpilastele võimaluste piires abi pakkuda, millest ühe näitena võiks nimetada, et praegu käib Üliõpilaskonnal peale



Juhatus tuba



Lugemissaal

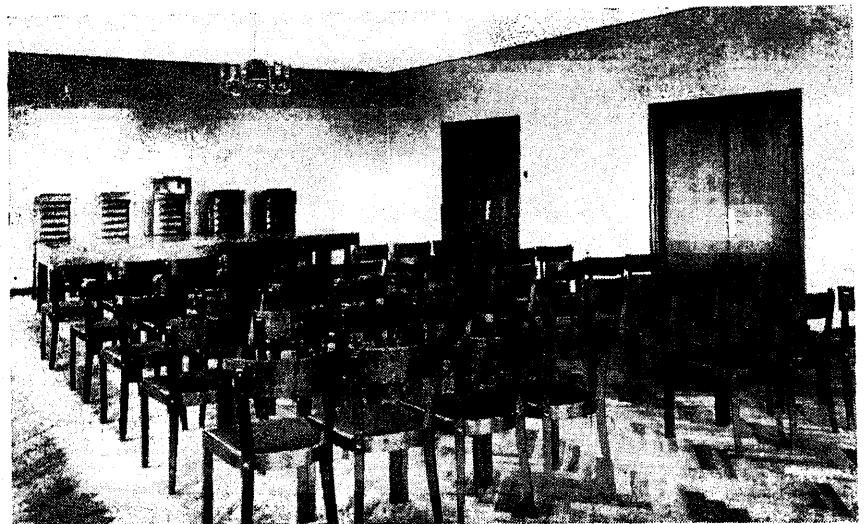
kohalikkude ajalehtede 15 koduleht ja 10 välismaist ajakirja.

Väljaspool oma sisemist tegevust loodi kontakt Tartu Üliõpilaskonnaga, sõlmides kokkulepe Eesti Üliõpilaskonnana koostöötamise ja esinemise küsimustes, millega ühenduses tunnistati Tartus ilmuv „Üliõpilasteleht“ ka Tallinna Üliõpilaskonna häälekandjaks. On osa võetud SELL-maade konverentsidest, Keskbüroo istungitest ja teistest SELL-üritustest, tehtud kaasa hõlmupäevad niihästi Soomes kui kodumaal. Samuti võeti osa CIE kongressist Glasgow'is ja tehniliste üliõpilaste kongressist Bratislavas, esindades ja tutvustades neil rahvusvahelistel kongressidel uut Eesti

ülikooli. Üliõpilaspriktikantide vahetamiseks on sõlmitud kokkuleppeid ja vahetatud üliõpilaspriktikante Soome, Ungari, Poola ja Tšehhi üliõpilaskondadega. On korraldatud ka rida vastuvõtmisi välismaa üliõpilastele, kellest suuremal arvul Tallinnat on külitanud soome, poola ja saksa üliõpilased.

Praegu töötav Üliõpilaskonna juhatus on koosseisult kolmas, kuna Esindus, astudes kokku 2. veebr. 1938. a. töötab alles oma esimeses koosseisus. Esindusse kuulub 13 organisatsiooni esindajana 14 liiget.

E. LEETMAA.



Esinduse koosolekute saal

VÄLISPRAKTIKA

Kiire tehnika areng püstitab inseneride võimetele kõrgeid nõudeid. Tehnilised projektid peavad olema koostatud elulähedaselt, s. o. projektitav ese olgu hea, odav ja kergesti teostatav. Ülikooli koormatud õppekava ei suuda anda neid teadmisi täiel määral, seda annab lõplikult vaid välispraktika. Praktilised teadmised moodustavad oskuse ülikoolis saadud teoreetilisi teadmisi tegelikku ellu viia.

Millal neid teadmisi omandatakse, kas ülikooli õppeaja kestel või hiljem ellu astudes, see küsimus on põhjustanud palju mõttevahetusi. Näiteks Inglismaa tehnikaülikoolides, kus on praktikaeg pikk, hinnatakse õpingute kestel saadud välispraktikat väga kõrgelt, kusjuures teoreetilist osa nõutakse vastavalt vähem.

Paljud asutised ja ettevõtted ei võta õppima meeleldi noori ja praktikas vilumatuid insenere oma teenistusse, vaid eelistavad sellesama töötasu eest vilunud ja kogemustega tehnikuid. Elu näitab, et just noored insenerid, kelle praktilised teadmised on väikesed, ei leia kergesti sobivat ala ja osutuvad hiljem saamatuiks, sest insenerina alluvate tööjõudude käest nõu küsida ei peeta prestiiži pärast sobivaks. Tulemuseks on ainelised kahjud ja naeruvääristumine alluvate ees, mis vähendab edaspidise tegevuse välja-vaateid ja usku enda võimetesse.

Välispraktikal ülikooli õppeaja kestel üliõpilane tutvub oma tulevase tööväljaga ja siinse töö tulemustest selgub, kas ta õpib omal õigel alal — kas ta huvide suund on õige.

Üliõpilane välistöödel on kaastööliseks teistele töölisele, milline olukord võimaldab talle põhjalikku tutvumist tööliskonna hingelaadi, eluavalduste ja sotsiaalse olukorraga. Siin are-

neb üliõpilasel reaalne maailmavaade ja ellusuhetumine ning arusaamine teoreetiliste õppeainete otstarvest. Praktilistel töödel tutvutakse töö jaotamisviisidega ja eeldades üliõpilase edasijõudmist omal erialal, võib ta hiljem töödejuhatajana endas organiseerimise oskust arendada.

Vaadeldes lähemalt praktika korraldamist ehitustehnilisel alal, tuleb nõuda, et praktikant alustaks tööd lihtsamate ja vähemate ehituste juures, mis valmivad ühe sesooni jooksul ja võimaldavad ehituse teostamist jälgida kõikides arenemise-järkudes. Vanemate semestrite üliõpilased peaksid töötama suuremate ehituslike teoste, nagu sildade, kõrgehituste, sadamate, jõujaamade jne. ehitusel, mis tervikuna on temale arusaadavad ja kus võib näha ehitustehnilisi erivõtteid.

On soovitatav, et üliõpilane töötaks ettevõttes järkjärgult mitmel ametikohal töölisena, ametnikuna ja töödejuhatajana. Töölisena alates õpitakse töörasekust ja tööviise tundma, mis on tööväärtuse hindamise võimele aluseks. Ametnikuna ja töödejuhatajana teotsegu ainult vanemate kursuste üliõpilased, kelle teadmised ning vilumus peavad rahuldavaid tulemusi tagama. Praktika kohta ei tohi valida töö tasuvuse seisukohast, vaid tuleb silmas pidada avaraid õppimise võimalusi.

Palju esineb juhtumeid, kus praktikant endale suuremaid kohustusi võtab, kui teadmised lubavad, unustades, et äpardumised välistöödel on seotud alati aineliste kahjudega ja mõjuvad negatiivselt karjäärile.

Töötamine ehitustel nõuab tööaluste, projekti ja töödekirjelduse põhjalikku tundmist. Tööjuhiste mittetundmine põhjustab lammutamisi ja arusaamatusi.

Filosoofiateaduskonna õpperaamatuid,

teiste teaduskondade konspekte
ja muid eestikeelseid väljaandeid
ostab

antikvariaat «Vaht»

TARTUS, ÜLIKOOLI TÄN. 30

Korp! Korp! vappe ja embleemidega sõrmuseid

SAATE KÕIGE SOODSAMALT

V. TIIDO

JUUREST ALEKSANDRI 6, TARTU.

Töö parimas headuses.

Samas suures valikus hästi käivaid kelli, kullast ja hõbedast ehteid ja väärismetallist tarbeasju

Tehnikaülikoolis nõutavat praktika aruannet ei osata küllaldaselt koostada. Paljusid üksikasju ei peeta märkimisväärseiks, kuid lõpuks ei teata ometi, kuidas need teostati. Isegi mullatöödel on palju tähelepanuväärsusi kirjeldada, nii näit. milline on pinnas, kuidas on kaevikud kindlustatud ja põhjavesi kõrvaldatud jne.

Aruandesse peavad olema koondatud kõik tähelepanekud konstruktsioonidest, ehitusviisidest, töö ja materjali hindadest, segude koostisest j. m. Sissekanded tehtagu tingimata iga tööpäeva lõpul, sest muidu koguneb materjali palju ja võimalikke tekkivaid küsimusi ei saa enam kontrollida.

Selline aruanne on isiklikkude kogemuste kogu, mis omab elus hiljemgi suure väärtuse käsiraamatuna ja mille peaks antama üliõpilasele tagasi pärast läbivaatamist.

Ehitusosakonna üliõpilastele on tarvilik kõikidel õpitavatel aladel, nagu tsiviil-, teede, sildade ja vesiehitusel praktiseerida. Muidu võib juhtuda, et üliõpilane praktiseerib aineliste soodustuste pärast ainult mõnel kitsal erialal, mis isegi tema valikaineks ei osutu.

Tallinna Kõrgemas Tehnikumis ette nähtud 18-kuuline praktika-aeg osutus elulähedaseks ja põhjendatud nõudeks. Seal siirdusid noored insenerid vastutavatele kohtadele, kus tuli töötada, mitte enam õppida.

Tallinna Tehnikaülikoolis nõutav 6-kuuline praktika-aeg on liig lühike ja peaks pikendatama vähemalt 12-kuuliseks. See suurendaks küll üldist töökoormist, kuid on soovitatav praktika-aega pikendada teoreetiliste ainete vähendamise arvel. Samuti on suureks puuduseks liig lühike suvine vaheaeg, mis võimaldab praktilistel töodel töötamist ainult umbes 2 kuud (s. o. neto aeg, arvesse võttes eksamiks ettevalmistusi ja võimalikku sõjaväelist õppust).

Siin toodud mõtted tahavad näidata, et meie ülikooli õppekava jääb seni puudulikuks, kuni seal pole antud väarikat kohta välispraktikale. Praktika teostamine täies ulatuses annab meie noortele inseneridele mitte ainult teadmisi, vaid ka oskusi oma ülesannete lahendamiseks.

Tarmo Randvee

Tallinna Tehnikaülikooli laskurid Budapestis

Eesti üliõpilaskonnas on päale kergejõustiku ka viimasel ajal, eriti pärast Eesti rahvusmeeskonna üli-võimsat suurvõitu Helsingis, laskesport arenemiseks pinda leidnud.

Rühm Tallinna Tehnikaülikooli üliõpilasi asutas 1937. a. laskespordi ühingu „Tehnikaülikooli Laskurklubi“.

Klubisse koondusid üliõpilaslaskurid, kes juba varem olid laskespordiga tegelnud peamiselt Kaitseliidus.

Esimeseks tuleprooviks ja avalikuks võistluseks noorele klubile oli rahvusvaheline korrespondentsvõistlus 1937. a. sügisel Soome ja Saksa üliõpilaskondadega. Võistlus toimus äärmiselt ebasoodsa ilmastikuga — sadas lund. Tagajärjed aga olid üllatavad mitte ainult meile, vaid kogu Eesti laskurperele.

Lamades v.-kal. püssist oli viie mehe tagajärg 1969 silma. Parima tagajärje saavutas Olev Lellep (Williami p.) 396 silmaga.

Lamades sõjapüssist oli viie mehe tagajärg 902 silma, kusjuures Olev Lellep (Jüri p.) 188 silmaga kordas maailmarekordit.

Need tagajärjed leidsid tähelepanu ja tunnustamist. Käesoleva aasta kevadel annetasid Sõjavägede Ülemjuhataja kindral Laidoner, Sõjaminister kindral Lill, Jalaväe Inspektor kolonel Siir ja „Päevaleht“ klubile neli kal. 22 Arsenali täpsuspüssi. Veel muret-ses Jalaväe Inspektor kol. Siir klubile võimalused

laskemoona ja relvade saamiseks ning lasketiirude kasutamiseks.

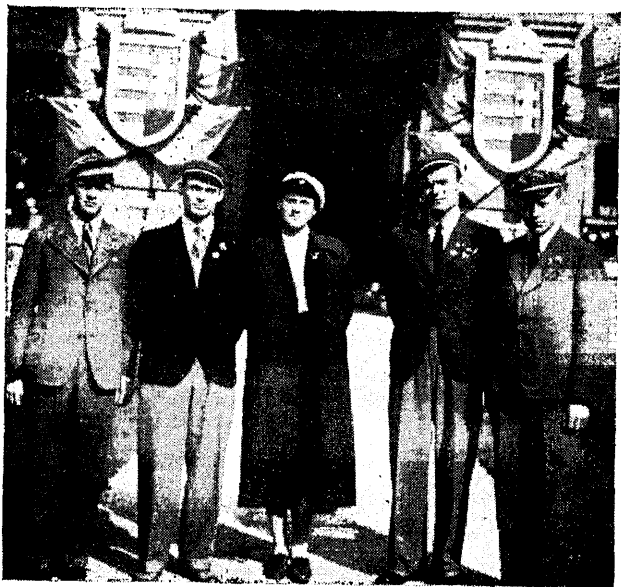
Möödunud kevadel sai klubi Eesti Laskurliidu kaudu kutse osa võtta St. Istváni 900. a. juubelipidustuste puhul Budapestis korraldatavast rahvusvahelisest laskevõistlusest ja Ungari meistervõistlusest.

Võistlustest osavõtt osutus võimalikuks, kuna mitmed üliõpilased-laskurid olid välismaal suvepraktil. Sellega küll vähenesid sõidukulud, kuid seevastu jäid ära igasugused treeninguvõimalused.

Võistluse alguseks jõudsid mitmesugustest riikidest Budapesti viis meie laskurit, nimelt üliõpilased Antonina Lellep-Tallo (koloneli tütar, seega juba isalt päritud sõjaliste kalduvustega, Tehnikaülikooli esivõistlustel käesoleva aasta kevadel tuli teiste meeskaasvõitlejate hulgas 258 silmaga kuuendale kohale), Olev Lellep, Heino Jürine, Voldemar Terase ja nende ridade kirjutaja.

Budapestis jäi meil võistluste alguseni kaks päeva trennimiseks. Võõra olukorraga kohanemiseks jäi see aeg tõesti napiks. Õieti oli ju see ka meie laskurite esimene rahvusvaheline suurvõistlus. Liiga tegid kuumus (50° C.) ja ere valgus — meie kodumaal hoopis vähemal määral segavad tegurid.

Mainimata ei saa ka jätta väikest lambipalavikku, mis oli tingitud ungarlaste erilisest sümpaatiast oma hõimuvendade eestlaste vastu. Sellest väike näide: ksv. O. Lellep laseb lamades, seljataga seisab umbes



Eesti üliõpilased-laskurid Budapestis. Vasakult V. Terase („Korp! Leola“), O. Lellep („Korp! Vironia“), A. Lellep-Tallo („ENÜS“), H. Jürine („Korp! Vironia“) ja E. Saare („Korp! Väinla“).

20 inimest, tuleb järjekordne „10“ — rahvas plaksutab; tuleb aga „9“ — kõik ohkavad. Igatahes olukord, mis meile senini täiesti võõras.

Võistluste korraldamine oli usaldatud Ungari vanima laskurühingu, nimelt 1696. a. asutatud Budapesti Kodanliku Laskurühingu kätte.

Kõrgemaks patrooniks oli riigihoidja admiral Horthy ja patroonideks tähtsamad ungari seltskonnategelased ja valitsuse liikmed.

Budapesti Kodanliku Laskurühingu lasketiir oli võistluste puhuks seatud pidurüüsse. Kõik tänavate ääres kasvavad puud lasketiiru ümbruses olid ehitatud lippudega. Klubihoone eelsel väljakul lehvisid kõigi osavõtjate riikide rahvuslipud. Lasketiiru külastas ka feldmarssal erts-hertsog Josef, peatudes pikemat aega laskekohtade juures.

Kaheksast alast koosnev võistluste korraldus oli vaatamata ruumpuudusele läbi viidud eeskujulikult.

Esimene võistlusala oli üks lask Ungari rahvuskangelaste mälestuseks, 50 m distants, püsti asend, rahvusvaheline märklaud. Pääle lasu andmist anti võistlejale vastav mälestusmärk. Edasi võtsid meie laskurid osa ainult järgmistest võistlusaladest: vabasüsteemi v.-kal. püssi võistlus kolmest asendist (iga asend arvestati üksikult), lahtise sihikuga v.-kal. püssi võistlus kolmest asendist ja lahtise sihikuga v.-kal. püssi võistlus daamidele.

Kõige pinevamaks kujunes võistlus teisel alal, s. o. vabasüsteemi v.-kal. püssi võistlus kolmest asendist. Täisarvuliste meeskondadega olid esindatud Saksa, Poola, Itaalia ja Ungari. Tugevat võistlust oli oodata lamades asendist. Eestlased võistlesid kaasa ainult individuaal-võistlusel.

Suurimateks favoriitideks olid poolakad, kes muide võistlesid ka Eesti Arsenalis täpsuspüssiga. Esimesele kohale tuli siiski eestlane Olev Lellep 397 silmaga, kuna poolakas jäi teisele kohale 395 silmaga.

Medalilaskmised andsid eestlastele Olev Lellepile kaks kuldmedalit (397 ja 392 silma), Antonina Lellepile hõbe- (388 silma), Erik Saarele kaks hõbe- (388 ja 388 silma) ja Voldemar Terasele pronksmedali (383 silma).

Meeskonnavõistluse võitsid sakslased.

Üheaegselt võistlustega oli korraldatud ka laskeasjanduse näitus, mis oli eriti huvitav ajaloolises osas. Nagu selgus, oli samal lasketiirul juba 200 aastat tagasi korraldatud laskevõistlusi, millest olid osa võtnud isegi kroonitud pääd. Tolleaegne märklaud oli iseloomult huvitav, kujutades pigem maali kui märklauda. Lõuendist kilbil ilutsesid inglid lillepärgadega ja muud sellesarnast.

Võistlused lõppesid 18. aug. auhindade väljajagamisega ja banketiga Budapesti Kodanliku Laskurühingu ballisaalides.

Oli ilmunud palju auvõõraid eesotsas peaministri Dr. Béla Imrédyga. Ungari laskurliidu poolt ütlesid tervitusi marssal Béla von Hedry ja kindral Johann Schreiner. Eestlaste poole pöördus eestikeelse tervituskõnega Budapesti maavanem Dr. Zsigmond Morvay. Sellele vastasime ungari keeles. Ungarlastele oli see suureks üllatuseks ja mitu korda katkestati kõnet südamliku ja kauakestva aplausiga.

Ksv! O. Lellep sai eriauhinnana ungari täpsuspüssi. Eriti väärtuslikkudeks tuli aga lugeda saadud võistluskogemusi, sest meil oli võimalus võistelda Ungari ja teiste maade parimate laskuritega.

ERIK SAARE

*Kohale jõudnud moodsad
välis- ja kodumaa riideid*

Rätsep JULIUS KULL

Tallinn, S-Karja 6

Telefon 468-37

Tehnikaülikool ja Tallinna üliõpilaskond

Tallinn on ärilise teotsemise, alalise kavatsemise, kiire askeldamise ja halastamatute rahaliste huvide teenimise linn. Alaliselt on käimas siin igasugused kombineerimised, kapitalid vahetavad kiirelt omanikke, et anda endast välja teenistuse maksimumi. Tallinn kujundab ruttu ümber sissesõitnu, selgitab võõrale mõne lühikese nädala jooksul elu reaalsuse nõudlused ja nii langevad ära kõik sellised „giriandid“ ja kesken- datud kujutelmad, mis teistest elukeskkondadest kaasa toodud. Muututakse kuivalt asjalikuks. Tallinlast ei saa kütta kuumaks ega muuta tundlikuks ilukõnedega ja suurte sõnadega. On vaja vähemalt Eesti-Läti jalgpallimaavõistlust, et tekitada temas palavikku. Pealinn tunnustab kultuuriavaldusi sellisel määral, kui see just vältimatu, kuid seejuures evib siiski kõrge lugupidamise nende alade vastu, mis ta heaoluks pealekäivamalt viljeldud ja mis on talle hädavajalikud. Üks viimastest on tehnika, mis Tehnikaülikooli Tallinnasse toomise tagajärjel on astunud kõikide pealinna kultuuriavalduste hulgas esirinda.

Tallinna müüride vahel leiab aset neli kõrgemat õppeasutust, kuid siiski pole Tallinn harjunud pidama end ülikoolilinnaks. See 1000 kõrgema hariduse „kutsutut ja seatut“ kaob siin nii ära, et ainult tähtsamatel kogunemistel, nagu paraadidel jne., on tallinlane sunnitud veenduma, et ta elab üliakadeemilises linnas. Igapäevases elus täidab pealinna üliõpilane aga ainult minimaalseid esinduslikke ülesandeid: aitab sellest, kui teda näeb hommikul mõnda aega Kopli trammi või omnibuse peatuses või õhtul Kopli tänava poolt linna tulemisel. Kui Tartule on ülikool tema nägu, siis Tallinnale ainult väike osa tema mitmekesisest eluavaldustest.

Juba tsaar Paul I ajal, kui senat Peterburis valis ülikooli asukohaks Tartu, oli üks selle otsuse põhjustajaid Tartu madal elustandard. Ja see madal elustandard on Tartu kohta iseloomustav veel praegugi, eriti kui võrrelda seda Tallinna omaga. Tallinnas on toitumine, korter ja riietumine ca 20% kallim kui Tartus. See asjaolu sunnib üliõpilasi Tallinnas teatavale tagasihoidlikkusele ja tõsiselt kerkib siin tarve pühenduda ülimal määral akadeemilisele tööle, et ei tekiks ajakulu ja sellest sõltuvalt hariduse omandamise kulude suurenemist.

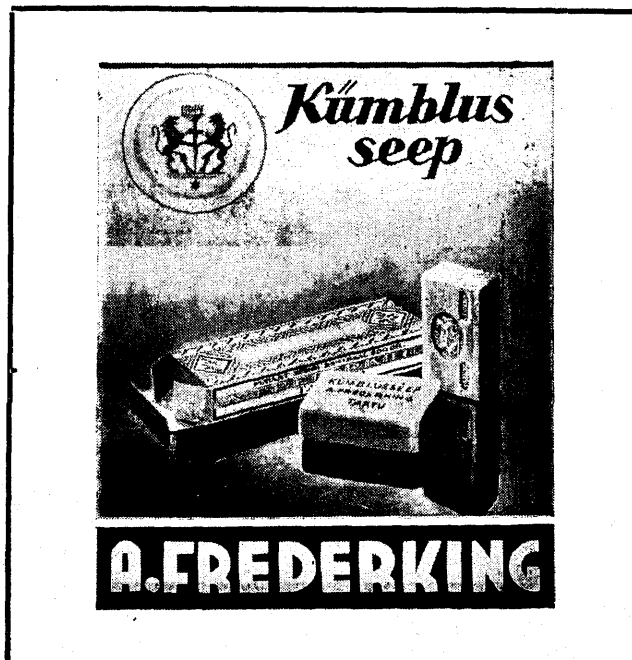
Tõsiduse süvendamist töösse suhtumisel mõjutab suurel määral ka tehnikaüliõpilastel igapäevane leivateenimine, mida paljudel tuleb sooritada oma akadeemilise töö kõrval. Sest ikka veel on meie rahva ena-

muse olukord selline, et ainult vähesed noored saavad muretumalt sooritada oma õpinguid, olles majanduslikult kindlustatud. Tallinna üliõpilaskonnas on töötava üliõpilase tüüp vast kõige tähelepandavam.

Tehnika üliõpilasel tuleb ülimal määral tegelda täppisteadustega ja see nõuab süvenemist ja kontsentreerumist. Nõuab suurt arusaamist õppimise väärtusest, kui tahetakse vähegi korralikult edasi jõuda, arvestades igale semestrile määratud töö kvantumit. Päev läbi olla vaheldumisi loengul ja praktikumil, täites õitud õppimise või joonestamisega, see nõuab iseloomu ja kasvatab seda. Kuid see jätab vähe aega romantikaks, väga vähe selliseks ülemeelikuks „lenduminemiseks“, mis minevikus oli lihtsamalt mõistetav.

Ei maksaks muidugi arvata, et tehnikaüliõpilane on mõni keskajal moes olnud munk või askeet, kes kõik oma aja täidab ainult enda piinamisega, sedapuhku tööga. Ei! Ainult tööle pühendab ta võrratult suuremat tähelepanu kui vabale ajale. Ja kuna viimast on tal käsutada võrdlemisi piiratult, siis kasutab ta seda ka ratsionaalselt.

Suurt huvi tunneb ta siin just spordi vastu, mis peab tervendavalt astuma vastukaaluks igapäevasele



Suvepraktika välisriikides

Tehnikaülikooli õppekavades on ette nähtud kuuekuuline praktikaaeg, mis langeb suvekuudele.

Kõigis Euroopa riikides praktiseeritakse praktikantide vahetust, eriti tehnilistel aladel. Põhjuseks on asjaolu, et tehnika on oma iseloomult rahvusvaheline.

Juba endine Tallinna Tehnikumi üliõpilaskond vahetas praktikante välisriikidega, eeskätt Soome, Poola ja Ungariga. Need sidemed on säilinud ka vahepealsetes üleminekuajajärkudes ning neid kõvendatakse praegu üha intensiivsemalt.

Praktikantide vahetus toimub vastastikusel alusel, s. o. meie võtame vastu nende riikide üliõpilasi, kuhu meie üliõpilased praktikale lähivad. Samuti on välja kujunenud vastastikused soodustused praktikantidele, nagu tasuta raudteesõit, tasuta viisad ja igasugused muud hinnalandused trammidel, teatrites, kinodes ja mujal.

Välispraktika otseseks ülesandeks on võimaldada praktikandile tutvumist välismaal tarvituselolevate töömeetoditega. Selle kõrval on võimalusi ka teiste rahvaste ja kultuuridega tutvumiseks ja otsese kontakti loomiseks. Väljudes sellest seisukohast, evib välispraktika teatava rahvusliku propaganda iseloomu. Välismaa praktika piirdub peamiselt tööorganisatsioonist ülevaate saamisega, sest igasugused tööstussaladused, mis äratavad küll huvi oma salapärasusega, ei ole tihti teistes oludes rakendatavad. Samuti osutub sageli suuremates käitistes tegelik kaasa-töötamine eeskujulikult harmoneeritud Tayloriga süsteemi tõttu võimatuks.

laboratooriumiõhule või loengul küürus istumisele. Sellest olenevalt ei võta ta sporti ainult rekordite üritamisena, vaid spordivad ka need, kelle kehalised võimed ei eelda mingit rekordsaavutust.

Oma vabast ajast pühendab tehnikaüliõpilane küllaltki nimetamisväärse osa organisatsioonides tegutsemisele, kuigi nendele ei saa ta vast nii palju aega pakkuda kui üliõpilane Tartus. Siiski on Tallinna üliõpilaskonventsioonidel vägagi head eeldused intensiivseks tegevuseks, kuna enamuse iga akadeemilise koon-dise vilistlastest elab Tallinnas.

Suurt elevust tekitas see Tallinna üliõpilaskon-nas, kui lisaks Tallinnas varem tegutsenud üliõpilaskonventsioonidele Tartu vanemad üliõpilaskonvendid avasid siia kohalikud osakonnad. Ja kuna need tööta-

Selline olukord nõuab, et välispraktikale pääseksid mitte ainult tugevate tehniliste teadmiste-ga isikud, vaid nad peavad olema ka suutelised esindama välismaal Eestit ja Eesti üliõpilaskonda.

Peatudes lähemalt praktikavõimaluste juures üksikutes riikides, tuleks esmalt mainida meie hõimumaad — Soomet. Seda esiteks enam-vähem sarnanevate olude kui ka läheda asendi tõttu.

Praktikantide vahetus Soomega on senini toimunud ainult keemia ja mehaanika alal. Eriti keemia alal on mõlemal maal suuri käitisi, soomlastel tselluloositehaseid ning meil põlevkivi-õlivabrikuid. Väärtuslikuks tuleb Soome praktikat lugeda seetõttu, et praktika ajal on tege-lik kaasa-töötamine käitises kohustuslik.

Möödunud suvel oli Soomes praktilik üks keemia- ja üks mehaanikateaduskonna üliõpilane, kuid siin tuleb leida võimalusi suuremal hulgal praktikantide vahetamiseks.

Kõige elavam praktikantide vahetus senini on toiminud Poolaga. Igal suvel on 25 eesti üliõpi-lasele võimaldatud praktika Poola suuremais käitises, enamuses aga Poola Riigi Raudteedel. Eesti võtab vastu 18 poola praktikanti, kes töö-tavad õlikivitööstustes ja E. V. Raudteedel.

Oma eesmärgilt taotleb Poola praktika pea-miselt mõlemate rahvaste ja kultuuride tundma-õppimist ning vastastikust sõprussidemete loomist ja kõvendamist. Poola riik teeb suuri kulu-tusi praktikantide vahetamise organiseerimiseks. Poola Akadeemilise Ühingu „Liga“ juures asuv välispraktikantide büroo seisab tihedas koostöös riikliku propagandaametiga. Büroo ülesandeks

vad käsikäes Tartu emakonventidega, omades nendega ühised vilistlaskogud ja täieliku sisemise ühtluse, siis on need, vaatamata oma noorusele täiesti elujõulised, kus juba nüüd paljud Tallinna akadeemilised noored ammutavad tugevust ja jõudu.

On tähelepanndav pealinnas, kui rahulik on läbi-saamine erinevatesse organisatsioonidesse kuuluvate üliõpilaste vahel. Pole ju küll mõeldav, et kaoksid absoluutselt igasugused vahetegemised organisatsooni-lise kuuluvuse küsimuses, kuid töö ja tõsidus on tub-listi silendanud töökspidamiste ja suhtumiste erinevusi. Siin on töömees töömehe kõrval, sellises olukorras õpi-takse üksteist lähemalt tundma, mis kaotab tühised ärplemised.

H. Tarm

on kõigiti hoolitseda praktikantide heaolu eest Poolas. Korraldatakse ekskursioone ja õppekäike, teeõhtuid poola seltskonnaga tutvumiseks j. m. Tähendatud büroo omab osakonnad igas Poola ülikoolilinnas.

Praktiseerida saab Poolas mehaanika-, ehituse-, keemia-, arsti- ja majandusteaduse aladel. Kõik need teadused on Poolas viimasel ajal teinud suuri edusamme. Pidevalt kerkivad uued suurtööstused, avalikud ehitused, valmivad autoteed. Suurimatest ettevõtetest võiks nimetada hüdroelektrilist jõujaama Dunajec'i jõel, Gdynia sadama väljaehitusi, raudteejaama ja Pilsudski nimelist haiglat Varssavis.

Huvitavaima ala moodustavad aga kahtlemata töö organisatsioon ja meetodid. Igal tööalal on püütud välja kujundada ja rakendada Tayloriga süsteemi. Aastate jooksul valmistatud diagrammide põhjal on koostatud üldharmonogrammid.

Raudtee tehastes Poznanis näiteks saavad kapitaalremonti 25 vedurit kuus, kusjuures iga veduri peale kulub aega keskmiselt 32 päeva. Töö rühmad on nii korraldatud, et iga rühma töö oleks teisele. Niipea kui üks rühm katkestab töö, katkeb tegevus kogu tehastes. Nõnda sunnib üks rühm kogu aeg teist rühma töötama.

Loomulikult osutub siin praktikandil võimatuks kaasa töötada mehega, kes juba 10 aastat päevast-päeva löikab pooletolilistele poltidele vinti pääle. Töö kiirus ja kvaliteet on sellise süsteemiga tõstetud väga kõrgele.

Mainime veel praktika võimalusi ühes moodsaimas tööstusmaas — Tšehhoslovakkias. Seal käisid kaks eesti üliõpilast praktikal kuulsates Škoda tehastes. Jääb vaid loota, et edaspidigi jääks püsima praktikantide vahetamine selle riigiga.

Silmas pidades järjest elavamaks muutuvat välispraktikat, tuleks ka Tallinna Tehnikaülikooli Üliõpilaskonnal leida mingisugune lahendus välismaa praktikantide vastuvõtmiseks Eestis. Senini toimetasid praktikantide vahetust osalt Üliõpilaskond, osalt üksikud organisatsioonid, kusjuures tagajärjed ja koostöö tihti soovida jätsid.

Üliõpilaskonna välistoimkonna juure tuleb moodustada välispraktika büroo või alatoimkond. Selline moodus tsentraliseerib kõik välispraktikad, seega kaoks mitmekordne asjaajamine. Eeskujuga võib saada Poola praktikantide vahetuse korraldusest.

Välismaa üliõpilastele praktikakohtade hankimisega on tekkinud meil viimasel ajal ka teisi takistusi. Nimelt tööstusringkonnad ei poolda välismaa praktikante. Põhjendatakse seda asja-

KAUNIS SUKK



oluga, et välismaalastele on raske anda otsekohe-
seid iseseisvaid tööülesandeid, sest esinevad tihti
keelelised raskused. Silmas pidades aga välismaa
praktika tähtsust meie tulevastele inseneridele,
tuleb meie tööstusringkondadel sellest küsimu-
sest hea tahtmise abil üle saada.

Erik Saare

Sport Tallinna Üliõpilaskonnas

Tingituna ajavaimust on sport kujunenud Tallinna Tehnikaülikoolis, vaatamata lühikesele tegutsemisajale, võrdlemisi intensiivseks ja laiaulatuslikuks.

Kui kaks aastat tagasi avati Tallinna Tehnikainstituut Koplis ja alustati Üliõpilaskonna organiseerimisega, polnud sugugi kerge anda üliõpilasile võimalust ülikooli juures sportlike ürituste läbiviimiseks, kuna tuli ületada terve rida tehnilisi takistusi. Puudus võimla, ja vast-avatud ülikooli Üliõpilaskonna organitel oli palju tegemist muude küsimustega. Sportlike ürituste läbiviimine pidi paratamatult jääma tagaplaanile.

Intensiivselt algab sportlik tegevus alles 1937. a. sügissemestril. Korraldatakse õppetöö algul Üliõpilaskonna kergejõustiku esivõistlused, millest osavõtt kujuneb siiski väheseks. Kuid algus on tehtud, saavutatud tagajärjed on küll mõnelgi alal allapoole keskmist taset, kuid see sunnibki üliõpilasi võtma sporti tõsisemalt, kohustades näitama, mida võidakse ja suudetakse. Selsamal sügissemestril on Kopli Rahvamaja ruumide ehitus niikauge, et saadakse kasutada võimlat. Üliõpilaskonna kehaliskasvatuse instruktoriks kutsutud hr. A. Kolmpere energilisel juhtimisel moodustatakse mitmed grupid, vastavalt erihuvidele. Nädalas kasutatakse kümme tundi võimlat ja nii kestab töö sügis- ja kevadsemestril. Kevadsemestril 1938 võtab erilist hoogu käsipalli harrastus. Peamiseks põhjustajaks on siin korraldatavad Üliõpilaskonna käsipalli meistrivõistlused. Kuna Tallinna Tehnikaülikooli üliõpilaste nimekirjast leiame terve rea nimekaid käsipallimängijaid, annab see võistlustele oma kaalu. Ja nii kujunebki 1938. a. kevadsemester laiaulatuslikuks oma sportliku sisetegevuse poolest. Võistleavad organisatsioonid võtavad

võimlatunde ja ehkki tegevus piirdub kõigis neis tundides ainult käsipallimänguga, võib julgelt öelda, et sport on tee leidnud Tallinna Tehnikaülikooli Üliõpilaskonda.

Suursündmuseks kujuneb Tallinna—Tartu ülikoolide vaheline jõukatsumine käsipallis Tartus 3. aprillil 1938. Kuna mõlemas meeskonnas mängib terve rida meie rahvusmeeskonna käsipallimängijaid, loodetakse näha põnevat ja tase-melt kõrget mängu. Võistluse tulemuseks on Tallinnal kaks kaotust. Kuid huvi nende mängude vastu on suur ja otsustatakse pidada järgmine ülikoolide vaheline käsipallivõistlus sügissemestril Tallinnas. Edaspidi korraldatakse võistlused nii, et sügissemestril peetakse Tartu—Tallinna ülikoolide vaheline võistlus Tallinnas, ja kevadsemestril Tartus.

Tallinnas jätkuvad Üliõpilaskonna käsipalliesivõistlused, millest osa võtavad nii korv- kui ka võrkpallis 10 organisatsiooni oma meeskonda-

dega. Pärast pinevaid ja kevadeni kestvaid võistlusi selguvad meistrid. Korvpalli meistrititel kuulub „Ü. S. Liivikale“ ja võrkpallis „Korp! Väinlale“.

Viimaseks sportlikuks ettevõtteks on murdmaajooks. Võistlus toimub A. Kolmpere poolt annetatud rändauhinnale, mille võidab esmakordselt „Korp! Tehnola“.

Suure hooga algas tegevus käesoleva aasta sügissemestril. Väljakuulutatud kergejõustiku-võistlustest võtab osa igalt alalt keskmiselt 15 üliõpilast. Saavutused nendel võistlustel on täiesti rahuldavad, mõnel alal isegi väga head (näit. Vuht 100 m jooksus ajaga 11,0 j. t.

Kokkuvõtet tehes spordist Tallinna Tehnikaülikoolis kahe aasta jooksul näeme, et Üliõpilaskonnas on kasvanud huvi spordi ja kehalise kasvatuse vastu.

Tuleb vaid loota, et tegevus jätkub samas suunas ja veelgi suurema intensiivsusega.

R. Härm

VANEMAI JA KAPITALI-KINDLAMAI KINDLUSTUS-SELTSE EESTIS • KIIRE JA ÕIGLANE KAHJUTASUDE ÕIENDAMINE

EESTI LLOYD

Ester Neggo †

In memoriam

Koldseid lehti pudenes õisõrnale kalmule. Kustus valgus. Kõik oli lõppenud siin. Algas uus teekond — taga päikest ja tähti.

Liiga ootamatult ja ruttu asusid sellele uuele teekonnale, unustamatu concoetor ja sõber. Olles kantud Sinu enda elujaatavast usust, meie kõik lootsime Sinu tervenemisse. Kuid — Sind vajati seal enam, kus on igavene päev, liiga õilis olid maapealseks eluks. Vaevu tugev elujõud võis lüüa lõkkele, kui juba kustus. See oli lühike ja siiras tuli, puhas ja püha, mis haaranuks korraga heledalt kui tervet maailma. Jäi järele siiski sest lühidast spontaansast puhkemisest nähtamatu kiir, mis juhhib meid sisemiselt. See on Sinu õilis eeskuju, Ester, mis kulgeb nüüd meie maisi teid.

On valus mõelda Sinu kaotusele maisest ringist. Võib-olla oled nüüd lähemal meile kui kunagi varem — aga meil on raske, kui meie ei saa enam vahenditult tajuda Sinu südamliku naeratuse lohutavat soojust, mis on aidanud meid paljudel muresilmapiilkudel. Olid esmajoones inimene — suur oma hingelt ja ületamatu oma voorustes, kes Sa veel lahkumiseelses võitluses elasid kaasa teiste töömuredele ja -rõõmudele. Olid teiste päralt, kuni varitsev sügisõhtu viis Su enesega. Kas kutsuti Sind seepärast nii kiiresti ära siit, et maailm oleks võinud hiljem lämmatada Sinu, sügav ja altruistlik sõber?

Põlvnedes aatelisest kodust, kiirgasid enesest oma vanemate ja sünnikodu õilist puhtust. Polnud see juhus, et ühe Sinu lähedase lahkumisaasta oli Sinu sünniaasta. Sündisid hetkel, et väärilise kolmanda põlvna vastu võtta ühe kustuva sirgjoonelise elu, ühe vana rahvusliku võitleja vaimu, kandes seda eneses inimlikkuse, vaimse ülluse ja eetilise kõrgusega edasi maailma. Nii oli juba sündides antud Sulle altruistlikult ideeline missioon, mida oma lühikese elueaga suutsid paremini teostada, kui paljud pika eluea vältel.

Pidi olema midagi suurt ja kaunist, mis pakuti Sulle elu vastu siin, kui olid leidnud just oma hinge- puhta isikliku tee, mida mööda minna. Võib-olla viidi Sind tagasi Sinu lapsepõlve aasadele oma vanemate juurde. Ainult see võib lunastada meie valu ja kaotust, sest meie teame siis: Sul on nüüd hea olla.

Olles õnnelikust, kes võinud tunda Sinu hoolt ja armastust juba lapsepõlve-sõpruses, ma usun Sinu igavesse ellu. Sa elad meile kõigile — on elu neis muldsele kalmule pudenevais koldseis lehiski vanade puude all, nende mõtiskledes vaikselt sellest, mis on igavene. Päike tõuseb taas pärast musta ööd.

Armas unustamatu concoetor ja sõber, soovime suurt rahu Sinu viimsesse kodusse oma ema kõrval, keda armastasid nii tuliselt nagu oma lühikese eluea.

Kohustagu Sinu suur eeskuju meid inimlikule paremusele!



Sündis 2. juulil 1917. a. Kolga-Jaanis dr. phil. Helmi Neggo-Reiman'i ja dr. med. Gundemar Neggo tütreana. Vanemate varase surma järel leidis teise tõelise kodu dir. V. Neggo perekonnas. Kasuvanemate elukoha muutuse tõttu õppinud Tallinna, Narva, Valga ja Tartu gümnaasiumides, võttes energiliselt osa õpilaskondade isetegevusest. Lõpetades 1936. a. Tartu Tütarlaste gümnaasiumi, siirdus sama aasta sügisel E. V. Tartu Ülikooli filosoofia-teaduskonda, organiseerudes ühtlasi ül.-konv. „Korp. Filiae Patriae'sse“.

Suri 26. sept. 1938. a.

ASTA SCHÖNBERG

Erna Haas-Steinberg †

In memoriam.

On kahju ja kurb kaotada eeskujulikku kaasvõitlejat, head sõpra ja armast inimest.

Kuid ometi algava semestri esimene teade tõi Sinu surmasõnumi, meie armas Erna Haas.

Tuli teade just siis kui oli käidud üheksa aastat ühist teed, õpitud hindama ja mõistma inimesi, kellega akadeemiline organisatsioon viis kokku, kellega oli jagada argipäeva hoolt ja pühapäeva muretust.

Ning nüüd, mil vestlen oma viimast vestlust Sinuga, tuleb meelde hulk mälestusi Sinust, nii nagu Sa tulid meie hulka koolist üheksa aasta eest ja nagu Sa olid kogu aeg meiega.

Sul oli eriline omadus — panna kõiki ennast armastama. Sinus oli niipalju südamlikkust soojust, lihtsust, heatahtlikku vaikset huumorit. Ning veel enam — isikupärasust, loomulikku, tugevat isikupärasust, nagu leidub seda harva.

Sa kuulusid nende väheste hulka, kes kunagi ei kõnelnud ega õpetanud, kuidas meie — kaasvõitlejad ja sõbrad — omavahel peaksime olema, küll aga Sa näitasid seda kogu oma olemuse, käitumise ja eeskujuga. Sul oli välise hea kasvatuse kõrval mitte vähem sisemist distsipliini, enesekasvatust, teistest arusaamist ja lugupidamist.

Nüüd pole Sind enam meie hulgas. See on seda kurvem, et me veel päeval enne Su surma rõõmustasime Sinu üle, kuna Sinust just äsja oli saanud õnnelik noor ema. Seda ootamatut ja masendavat oli teade Sinu surmast.

Me jätsime Su Rahumäele ning meie argipäev ja töö läheb jälle edasi. Sina oma sõbralikkuse ja vaikse huumoriga ei tule enam kunagi meie hulka.

Kuid meie — Su sõbrad — ei unusta Sind, nii nagu Sa olid oma rahulikus, naeratavas olemises — eeskujulik kaasvõitleja, hea sõber ja armas inimene.

Sa oled ära, kuid jääd ometi meie juurde.



Erna Haas-Steinberg sündis 10. veebruaril 1912. a. Lõpetas E. Lenderi gümnaasiumi 1929. a., ja astus samal aastal E. V. Tartu Ülikooli majandusteaduskonda, ühtlasi organiseerudes „Korp. Filiae Patriaesse“.

Suri 30. augustil 1938. a.

V. VIILIP-LEESMA

Akadeemiline Meeskoor sõidab Ameerikasse 1940. aastal

Ülemaailmlise Üliõpilasmuusika Liidu esimees, ameeriklane Marshall Bartholomew külastas septembrikuu alul Eestit, peatudes Akadeemilise Meeskoori koorijuhi helilooja R. Ritsingu juures. Külaskäigu põhjuseks olid Akadeemilise Meeskoori Ameerikasse sõidu ja Ameerikas kirjastatavate laulude küsimused.

Liidu esimees M. Bartholomew tegi teatavaks, et ameeriklased on nõus igakülgset abi pakkuma Akadeemilise Meeskoori kontsert-turnee teostamiseks Põhja-Ameerikas. Kogu kontsertreisust majandusliku vastutuse Ameerika pinnal võtavad ameeriklased (Liidu liikmed Ameerikas) enesele, ainult sõidukulud üle ookeani jäävad Akadeemilise Meeskoori kanda. Peamiste pea-

tuskohtadena määrati maršruudis kindlaks Boston, New Haven, New York, Philadelphia, Washington j. t. Arvesse võttes pikemaajalise reklaami ja ettevalmistustöö vajadust koha peal, ei saa aga kontsertmatk teostuda enne 1940. a. jõule, kusjuures väljasõit Eestist peaks toimuma detsembrikuu keskpaiku, tagasisõit aga järgneva aasta jaanuarikuu lõpul.

Muuseas puudutati ka kontsertide programmi ja solistide küsimust, mispuhul külaline andis mõningaid näpunäiteid Ameerikas valitseva muusikalise mentaliteedi kohta. Kontsertkava endastmõistetavalt olgu puhteesiline, kusjuures pakutagu rohkesti rahvalaule või nende ümbertõotusi. Peale ilmalikkude kavade (kontsertsaalides ja raadioringhäälingutes) tuleks

Laskevõistlusi Eesti Üliõpilaskonnas

Esimesed S. E. L. L. -maade Üliõpilaskondade vahelised laskevõistlused toimusid 14. ja 15. okt. s. a. Sõjakooli lasketiirudel Tondil. Samal ajal ja kohal toimusid Eesti Üliõpilaskonna laskevõistlused meie hõimumaade Üliõpilaskondadega (Soome ja Ungariga), sellele liitus veel võistlus Saksa Üliõpilaskonnaga. Hiljem selgus, et meie lõuna-hõimud olid mobiliseeritud ja Suur-Ungari taas loomisega seotud, nii langes nende meeskond võistlusest välja. Sakslaste-laskurite tulemustest pole samuti seniajani midagi kuulda olnud.

Kuna meie suurlaskurid viimasel ajal on pidevalt saavutanud hiilgavaid tulemusi ja seda peamiselt maailmameistervõistluste ettevalmistamisel, siis ülaltähendatud üliõpilaslaskurid on end rakendanud sama eesmärgi teenistusse. Üliõpilaslaskureid ootab tuleval aastal võistlus maailmameistri nimele CJE olümpiamängudel Viinis või Berliinis.

14. okt. hommikul kogunesid Tondi laskerajale Eesti värvide kaitsmiseks ksv! ksv! O. Lellep, E. Poola, O. Lellep, J. Sutt, A. Aarna, S. Priikask, A. Jaanson, B. Ranne, V. Teras, E. Saare, J. Seks, V. Karuse ja G. Milles.

Korraldajana olid kohal Saue, Saare ja nende ridade kirjutaja. Peakohtunikuna tegeles kol. Vernik, abidena saatkondade esindajaid ja ksv! Suursõõt.

14. okt. toimus võistlus Soome ja Eesti Üliõpilaskondade vahel sõjaväe püssidest (lamades käelt 20 lasku 300 meetrilt).

| S. meesk. | Silmade arv | E. meesk. | Silmade arv |
|---------------|-------------|-------------|-------------|
| N. Anderson | 174 | O. Lellep | 184 |
| L. Jalkanen | 180 | B. Ranne | 180 |
| S. Vartiainen | 170 | E. Poola | 168 |
| J. Lilja | 170 | O. Lellep | 170 |
| A. Hyytinen | 156 | V. Teras | 158 |
| J. Pohjanpalo | 166 | J. Priikask | 178 |
| R. Piirto | 173 | V. Karuse | 178 |

| | | | |
|--------------|-----|------------|-----|
| H. Tillmann | 168 | J. Sutt | 173 |
| E. Kuuskoski | 160 | A. Aarna | 174 |
| A. Sariola | 178 | A. Jaanson | 148 |
| R. Valio | 168 | G. Milles | 159 |
| H. Ryti | 165 | E. Saare | 152 |

Meeskonna tulemusena arvati parema kümne laskest tagajärg, nii oli Eesti kümne tagajärg 1721 Soome 1714 vastu.

Individuaalselt kujunes paremus järjekord:

| | |
|---------------------|--------|
| 1) O. Lellep (E) | 184 s. |
| 2) B. Ranne (E) | 180 s. |
| 3) L. Jalkanen (S) | 180 s. |
| 4) A. Sariola (S) | 178 s. |
| 5) V. Karuse (E) | 178 s. |
| 6) J. Priikask (E) | 177 s. |
| 7) N. Andersson (S) | 174 s. |
| 8) A. Aarna (E) | 174 s. |
| 9) R. Piirto (S) | 173 s. |
| 10) J. Sutt (E) | 173 s. |

O. Lellepi tagajärg 184 silma on võrdne Helsingis meie rahvusmeeskonnas võistelnud parema K. Jürgensi omaga.

Väikekalibri püssidest (lamades käelt 40 lasku 50 meetrilt) tulemused kujunesid järgmisteks:

| S. meesk. | Silmade arv | E. meesk. | Silmade arv |
|----------------|-------------|-------------|-------------|
| L. Jalkanen | 385 | O. Lellep | 399 |
| A. Hyytinen | 384 | O. Lellep | 391 |
| H. Tillmann | 388 | E. Poola | 396 |
| P. Pitkänen | 385 | J. Sutt | 386 |
| J. Nordquist | 390 | A. Aarna | 396 |
| V. Mattinen | 391 | J. Priikask | 397 |
| T. Elomaa | 387 | A. Jaanson | 383 |
| T. Luostarinen | 391 | B. Ranne | 396 |
| O. Punta | 381 | V. Teras | 391 |
| O. Hrimaly | 381 | E. Saare | 387 |
| J. Pohjanpalo | 380 | J. Seks | 385 |
| R. Piirto | 377 | V. Karuse | 391 |

kooril esitada ka vaimulikke laule, kuna on ette nähtud esinemised ka kirikutes.

Marshall Bartholomew avaldas veel, et ta peab väga tarvilikuks ja tähtsaks Akadeemilise Meeskoori kui Liidu liikme osavõttu 1939. a. septembrikuus Kopenhaagenis korraldatavast ülemaailmisest üliõpilaste laulupeost, mis peetakse sealse üliõpilaskoori „Student-Sangforeningeni“ 100 a. juubelipidustuste puhul. Vastava kutse on Akadeemiline Meeskoor ka Taanist saanud. Sellest üliõpilaslauulupeost kõik osavõtvad koorid esinevad ka üksikult, esitades oma maa laule 25 minuti jooksul. Üldiselt lauldakse iga osavõtva maa loominguks üks laul vastava maa üliõpilaskoori dirigendi juhatusel.

Tuleval aastal ilmub Ameerikas B. Bartholomew' algatusel suurem kogu koolilaulu, kus on antud silmapaistev osa eesti lauludele. Vastava valiku eesti lauludest on teinud M. Bartholomew' soovil helilooja Richard Ritsing. Nimetatud laulmiku kaudu püütakse eesti nime tutvustada laiemates hulkades õppiva noorsoo kaudu, seega huvi äratades ameeriklastes Akadeemilise Meeskoori turnee vastu.

Külaline jälgis suure huviga eesti muusikat heliplaatidelt (Akadeemilise Meeskoori ja Tartus asuva Riigi Pimedate Asutuste Töökooli ja algkooli heliplaadistatud ettekandeid) ja tutvunes eesti noodivaraga.

Kondiitriäri & kohvik

P. Pottsepp

Tartus, Ülikooli tän. 34

Telefon 12-79

Meeskonna tulemusena loeti 10-ne parema tagajärjed. Eesti meeskond võitis 3930 silmaga Soome 3843 silma vastu, võit oli küllalt suur: 87 silma.

Siinjuures olgu tähendatud, et eelmisel aastal Eesti meeskond saavutas vaid 3898 silma. Tulemuse parandamine oli tingitud sellest, et osa üliõpilaslaskureist omasid jubao mad relvad.

Tagajärje kõrguse õigeks hindamiseks on vajalik seda võrrelda muude suurte võistluste saavutistega. Meie viie laskmistulemus oli 1984 silma. Maailma-meistri võistlustel Helsingis olid maailma parimate laskurite tagajärjed järgmised:

- | | |
|--------------------|---------|
| 1) Am. Ühendriigid | 1957 s. |
| 2) Soome | 1956 s. |
| 3) Eesti | 1951 s. |
| 4) Rootsi | 1942 s. |
| 5) Norra | 1934 s. |
| 6) Prantsuse | 1936 s. |

Nagu eeltoodust näha, oli üliõpilaslaskurite tagajärg tervelt 27 silma parem maailmameistrite omast, kuid halvem Eesti eliit laskurite tulemusest käesoleval sügisel (1993) 7 silma.

Sama tagajärg on 20-silma parem 1935. aastal Eesti meeskonna poolt püstitatud maailmarekordist (1964).

Indiividaalselt kujunes paremuse järjekord:

- | | |
|-----------------------|--------|
| 1) O. Lellep (E) | 399 s. |
| 2) J. Priikask (E) | 397 s. |
| 3) E. Poola (E) | 396 s. |
| 4) A. Aarna (E) | 396 s. |
| 5) B. Ranne (E) | 396 s. |
| 6) O. Lellep (E) | 391 s. |
| 7) V. Mattinen (S) | 391 s. |
| 8) T. Luostarinen (S) | 391 s. |
| 9) V. Karuse (E) | 391 s. |
| 10) V. Terase (E) | 391 s. |

Parema kümne hulgast leiame vaid kaks soomlast ja needki võrdlemisi kaugelt.

Maailmarekord seisab prantslase Durand'i nimel 398 silmaga, selle ületas meie laskur O. Lellep ühe silmaga.

SELL maade üliõpilaskondade vahelistel võistlustel kujunesid tulemused järgmiselt:

| | | | | | |
|-----------|-------|--------------|-------|-------------|-------|
| Soome: | silma | Leedu: | silma | Eesti: | silma |
| Mattinen | 391 | A. Janušonis | 392 | O. Lellep | 399 |
| Nordquist | 390 | Jucevičius | 387 | J. Priikask | 397 |
| Tillmann | 388 | P. Ceponis | 384 | E. Poola | 396 |
| Kokku | 1179 | Kokku | 1163 | Kokku | 1192 |
| Jahkanen | 385 | M. Jurkynas | 383 | O. Lellep | 391 |
| Hyytinen | 384 | V. Jasinskas | 382 | J. Sutt | 386 |

Meeskonna tagajärjeks loeti kolme parema saavutised, misjuures paremusjärjekord: Eesti 1192 s., Soome 1179 s. ja Leedu 1163 s.

SELL-maade 1938./39. a. meister-laskurimeeskond koosneb seega kw! kw! O. Lellep, J. Priikask ja E. Poola. Tagajärg 1192 s. on ühtlasi SELL rekord. SELL-maade 1938./39. a. meistermedalid jagunevad samuti: O. Lellep kuldmedal, J. Priikask hõbemedal ja E. Poola pronksmedal.

Võistlustel saavutatud tagajärjed näitavad, et üliõpilaslaskurid võtavad asja täie tõsidusega ja treeningu annab rahuldavaid tulemusi.

Tahaksime loota, et loodud alustele ehitatakse tugevad laskespordi klubid Tartus ja Tallinnas, samuti, et ohverdatakse aega ja püsivust treeninguks. Seda kõike on vaja, et Eesti üliõpilaskonna nime hoitakse väärikas kõrguses ja senisaavutatud võidud oleksid vaid sissejuhatuseks tulevastele võitude reale.

H. Suursööt

TUDENGEID OOTAB

Õllekaar

TARTUS, RÜÜTLITÄN. 1

- Vaadiõlu
- Karastavad joogid
- Külmad suupisted
- Soojad söögid

Lugupidamisega ÖKONOM

Tartu Üliõpilaskonna

käsipalli esivõistlustelt

MUUDATUSI VÕISTLUSTINGIMUSTES.

Üliõpilaskonventide spordivenevate koosolekul Ülikooli võimlas oli aktuaalsemaks küsimuseks, kas lubada liiduklassi meeskondades esinevatel kaasvõitlejatel osa võtta Üliõpilaskonna käsipalli esivõistlustest, või jääda senise korra juurde, kus liiduklassi mängijad kui „liigselt hääd“ lepiksid ainult pealtvaataja osaga?

Pika kaalumise ja arutlemise järele otsustati jääda siiski senise korra juurde. Kompromissiks moodustati liiduklassi mängijatele nn. esindusklass, kes võivad pidada omavahelisi sõprusvõistlusi ja esindada Tartu Üliõpilaskonda.

Otsustati veel mängu alata akademilise veerandita, et vältida võistluste liigset pikalevenimist.

Meeste B kl. mängud, kui vähemhuvitavaid, otsustati pidada vastavate üliõpilaskonventide võimlatundides, kuna pool- ja finaalmängud peetakse avalikult väljakuulutatud võistlusõhtutel.

Muudeti ka esivõistlustest osavõtu tingimusi. Nüüdsest peale võivad võistlustest osa võtta ainult need üliõpilased, kes on tasunud Tartu Ülikooli õppemaksu. Üliõpilane, olles tasunud eelmise sem. õppemaksu, kuid eksmatrikuleeritud võistlussem. keskel, võib esivõistlustest osa võtta ainult sama semestri lõpuni.

Peale esindusklassi, kus esivõistlusi ei peeta, on endise korra järele A kl. ja B kl.

Naiste A kl. võrkpallis anti üles kolm naiskonda: „Eesti Naisüliõpilaste Selts“, „Korp! Filiae Patriae“ ja „Korp! Indla“.

Naiste B kl. moodustavad samade ü.-konventide B-naiskonnad, kuna „Vene Naisüliõpilaste Selts“ ja „Korp! Amicitia“ tänavu kaasa ei võistle. Meeste A klassi võrkpallis anti üles viis meeskonda: „Eesti Üliõpilaste Selts“, „Korp! Fr. Estica“, „E. Ü. S. Põhjala“, „ÜS Liivika“ ja „Ü. S. Raimla“.

Meeste B kl. korvpallis võistlevad: „Eesti Üliõpilaste Selts“,

„Korp! Fr. Estica“, „Korp! Fr. Livienis“, „Corp! Fr. Aeterna“, „ÜS Liivika“. Meeste B kl. on üles antud võrkpallis 9 ja korvpallis 8 meeskonda ning võistlused peetakse 2-miin.-süsteemis.

Meeste B kl. võrkpallis võistlevad järgmised meeskonnad: „Eesti Üliõpilaste Selts“, „Korp! Vironia“, „Korp! Fr. Estica“, „Korp! Sakala“, „Korp! Rotalia“, „Korp! Fr. Livienis“, „Corp! Fr. Aeterna“, „Ü. S. Raimla“ ja „ÜS Liivika“.

Meeste B kl. korvpallis — „E. Ü. S.“, „Korp! Vironia“, „Korp! Fr. Estica“, „Korp! Sakala“, „Korp! Fr. Livienis“, „Ü. S. Raimla“, „ÜS Liivika“, „Korp! Revelia“.

AVAMÄNG.

Üliõpilaskonna käsipalli esivõistluste avamäng oli õieti 15. okt. Läti U. S-i ja A. S. K-i meeskondade võistlusõhtu eelmänguna toimunud meeste B klassi korvpallivõistlus ü.-konventide „Korp! Vironia“ ja „Korp! Sakala“ meeskondade vahel.

Eelmisel aastal hääd kokkumängu näidanud „Korp! Vironia“ meeskond kaotas üllatuslikult suurelt hästimängivale „Korp! Sakala“ meeskonnale 53:19. (Poolaeg 18:10 Sakala eduks.) „Korp! Sakala“ mängis koosseisus: Ree (Reets), Vikati, Riismandel, Parmet, Koppel, Kõrge.

Punkte viskasid sakalanustest Ree 24 ja Parmet 15.

16. okt. Riia U. S. mängis Tartu Ülikooli esindusklassi meeskonnaga. Tartut esindasid: Keres, Vinogradov, vennad Arensid, Bakin, vennad Juurup'id ja Suurna. Ilusa ja kaasakiskuva mängu võitis oodatult Tartu tagajärjega 26:19. Poolaeg samuti Tartu eduks 10:8.

Punkte viskasid: Keres ja Vinogradov 8, H. Juurup 7.

Tofer'i
kalevivabrik

**ÜLIKONNA-
MANTLI-JA
PALITURIIDED**

Mainitud mängu eelmänguna toimus meeste B kl. võrkpallivõistlus „Korp! Fr. Liviensise“ ja „Corp! Fr. Aeterna“ vahel. Aeterna pääseb kohe juhtima, kuid laseb siis vastasel järgi tulla ja kaotabki geimi 14:16. Sama kordub ka teisel geimil tagajärjega 13:15. Nii võitis mängu „Korp! Fr. Liviensis“, tagajärjega 2:0. Mäng B kl. mänguna hää. Kindlamate surumistega paistis silma Vinogradov, seevastu Liviensise meeskond oli platsimängus ühtlasem.

VOITJAD JA KAOTAJAD.

Üliõpilaskonna korraldusel peeti esimene võistlusõhtu 22. okt. s. a., kus kohtasid avamängus „Eesti Naisüliõpilaste Seltsi“ ja „Korp! Filiae Patriae“ naiskonnad naiste A kl. võrkpallis. „E. N. Ü. S-i“ naiskond (Rüütel, Pärn, Martma, Vilnit, Sütt ja Kivi) ei suutnud meisternaiskonnale (Laanekorb, Liidak, Grönberg, Glück, Priidemann ja Schönberg) küllaldast vastupanu avaldada ja mängu võitis suurelt viimane 2:0 (geimid 15:3 ja 16:14).

Pole kahtlust, et „Korp! Filiae Patriae“, täiendatud uue hea suruja Liida k'uga, tuleb ka tänavu naiste A kl. meistriks.

Järgmine mäng „E. Ü. S. Põhjala“ ja „Ü. S. Raimla“ vahel oli veelgi ebahütlasem. Raimla treeninud meeskond oli mäekõrguselt parem Põhjala meeskonnast ja võitis suurelt 15:0 (!) ja 15:5 (!).

Õhtu viimane võistlus toimus sõprusvõistlusena. „Kop! Fr. Estica“ andis „Korp! Fr. Livensisele“ A kl. korvpallis loobumisvõidu ja mängis liiduklassi meestega täiendatud meeskonnaga, võitis sõprusvõistluse 53:33. Poolaeg samuti Estica eduks 20:18.

Võitjad mängisid koosseisus: Venad Juurupid, Arb, Mällo, Sarap ja Tiitus.

*

Üliõpilaskonna käsipallivõistlused jätkusid laupäeval, 13. nov. rivaalide „Korp! Filiae Patriae“ ja „Korp! Indla“ naiskondade vahelise A kl. võrkpalli võistlusega. „Korp! Indla“ naiskond (Olv, Kond, Osol, Veckram, Tomingas ja Martson) näitab algul päris elavat ja ilusat platsimängu, kuid siis paneb end maksma „Korp! Filiae Patriae“ tugev surujate trio Liidak, Laanekorb, Grönberg.

Ja mäng lõppeb „Kop! Filiae Patriae“ kasuks 2:0. Geimid — 15:10 ja 15:9.

Eriti hoos oli Grönberg, surudes teravalt ja kindlalt, meisternaiskonna tõstjatest Glück, Priidemann, Schönberg, parim esimene.

Suurt huvi pakkus ka A kl. võrkpallimäng „Korp! Fr. Estica“ ja E. Ü. S-i“ vahel.

Mäng algab loiuult. Estica servid enamuses lähevad kas outi või võrku ja nii võidab esimese geimi „E. Ü. S.“ kergelt 15:5. Teisel geimil saab Estica lahti närveerimisest ja hakkab mängu juhtima, võites geimi 15:10. Kolmas geimi algus läheb tasavägiselt, mis paneb aga otsustava geimi lõpul E. Ü. S-i enamkogenenud meeskond end maksma ja võidab 15:10, seega ka kogu mängu 2:1.

„E. Ü. S-i“ võidule aitasid tublisti kaasa ka Keres ja Rünk teravad ülepea servid. Estical surus hästi kaugeid palle L. Juurup.

„Eesti Üliõpilaste Seltsi“ võidukasse meeskonda kuulusid: Rünk (Jakobson), Vösu, Zimmermann, Keres, Uibopuu ja Suurna.

Õhtu viimane mäng, A kl. korvpall „ÜS Liivika“ ja „Korp! Fr. Liviensise“ vahel oli elav ja kiire.

Esimene poolaeg oli võrdlemisi tasavägine ja lõppes „Korp! Fr. Liviensise“ eduks 26:15.

Teisel poolajal unustab „ÜS Liivika“ kaitsemängu ükste ja nii on Fr. Liviensisel kerge saavutada mängu lõpuks tagajärje 59:39.

Mäng oli mõlemilt poolt lahtine, puudus meeste katmine, ja sellepärast saavutasid mõlemad pooled rohkesti korve. Nii viskas Püümetts Fr. Livensise heaks üksi 28 punkti. Liivikale töid punkte Ojari ja A. Yllö 10 ja L. Yllö 8.

*

Pühapäeval, 13. nov. jätkusid käsipallivõistlused. Kohtusid „E. Ü. S.“ ja „Ü. S. Raimla“ A kl. võrkpalli meeskonnad. Mäng kujunes ootuste kohaselt tasavägiseks ja huvitavaks. Esimene geim algab juba põnevalt, punkte saavutatakse visalt ja pingutava tasavägisusega läheb geim 15:12. Raimlale. Teine geim läheb samasuguselt 15:8 „E. Ü. S-le“.

Kolmandal, otsustaval geimil näitavad mõlemad pooled head pallikäsitust ja platsimängu. „Ü. S. Raimla“ meeskond, eesotsas Issa k'uga, on liikuvam ja võidab 15:9, seegu kongu mängu 2:1. „Ü. S. Raimla“ meeskond Issak, Sisask, Jõgar, Hanko, Teder, Piilberg on ka tänavu võrkpallis A kl. meistri kandidaat.

Järgnes A kl. korvpalli võistlus „E. Ü. S-i“ ja „Korp! Fr. Aeterna“ meeskondade vahel.

„Korp! Aeterna“ mängisid: Murashev, Ivanov, Dimitriev, Sorokin, Perepletci-kov, Sokolov ja Sostšikov.

„E. Ü. S-i“ meeskonda kuulusid: Rünk, Uibopuu, Vösu, Mikheim, Nõmmeots.

Söögisaal „Koit“

Blond on trump!
SELLEPÄRAST TARVITAVAD
KOIK



BLONDOL SHAMPOO
VERONIKA TARTU

Esimese poolaja kindlustab kiirema ja jõulisema mänguga enesele „Korp! Aeterna“ 17:10. Teisel poolajal aga „E. Ü. S.“ näitab taiplikumat mängu ja lõpuvileks on viigiline tagajärg 33:33. Antakse lisaaeg. „E. Ü. S.“ säilitab külmavere ja õnnestunud visetega võidab mängu 41:35.

B KLASSI MANGUD.

Uue korra kohaselt peetakse meeste B kl. mängud kuni poolfinaalini harjutustundides. Seni on peetud järgmised mängud:

9. nov. võistlesid omavahel B kl. võrkpallis „Korp! Vironia“ ja „Korp! Sakala“. 1. geimil tegid mõlemad pooled rohkesti platsimängus vigu ja geim kuulus Vironiale 16:14. Sakala muudab koosseisu ja tulemuseks on teise geimi võit 15:2. Kolmanda geimi juhivad Sakala kuni 11:2, laseb siis aga vastasel järele tulla, muutudes lohakaks. Sakala lõpu-

spurt päästab geimi 15:11, kogu mängu seega 2:1. Hästi surus sakalanus Suik.

Samal päeval kohtasid B kl. võrkpallis veel „Korp! Rotalia“ ja „E. Ü. S. Raimla“ meeskonnad. Siin „E. Ü. S. Raimla“ 2. meeskond ei suuda Rotalia meeskonnale (Jens, Randik, Sari, Kängsepp H. ja E. Henrikused) küllaldast vastu-panu avakada ja kaotas 2:0 (geimid 15:9 ja 15:9).

10. nov. kohtasid B kl. „ÜS Liivika“ ja „E. Ü. S. Raimla“ korvpallimeeskonnad. Raimla meeskonna koostöö ei sobi ja Liivika võidab poolaja 15:6. Teisel poolajal paraneb Raimla koostöö järjest ja üks minut enne mängu lõppu saavutabki viigilise seisu 21:21. Nüüd hakkab Liivika liigselt tormama, tehes üleliigseid pealeviskeid. Palli saab Piilberg (Raimla), ta viib palli kiire pörgatamisega Liivika korvi alla ja saavutab võidu-korvi. „E. Ü. S. Raimla“ võitis 23:21!

22. nov. oodati põnevusega „E. Ü. S. Liivikat“ võitnud „E. Ü. S. Raimla“ ja „Korp! Vironiat“ võinud „Korp! Sakala“ kohtumist B kl. korvpallis. Mäng algab jõuliselt. Sakala edurivil ei sobi kokkumäng, kaitstja Vikati õnnestunud visetega võidab Sakala poolaja 15:11.

Teine poolaeg on veelgi tasavägisem. 4 min. enne mängu lõppu on tagajärg 20:18 Sakala eduks. Siis aga teeb sakalanus Ree 3 korvi järjest, Raimla saavutab ka korvi, seis on 26:20. Sakala saavutab veel 3 punkti ja lõpuvileks kujuneb võit 29:20. Sakala eest viskasid punkti Ree 13, Parmet 7, Raimlal Meerits ja Piilberg kumbki 6 p. Sakalal mängisid hästi kaitsjad Vikati ja Riismandel. Selle võiduga kind-



Elegantse daami kiiinelakk
A/S. PROV. JUL. LILL

lustas juba nüüd „Korp! Sakala“ endale kolmanda koha B kl. korvpallis.

19. nov. toimus „Korp! Fr. Estica“ tunnis B kl. võrkpallivõistlus „Korp! Fr. Estica“ ja „Korp! Rotalia“ meeskondade vahel. Mängu võitis „Korp! Rotalia“ meeskond tagajärgega 15:6 ja 15:6. „Korp! Fr. Estica“ tagamäng oli täis lünke ja krobelisi vigu.

*

18. nov. kohtasid B kl. korvpallis „E. Ü. S.“ ja „Korp! Revelia“ meeskonnad. Mäng oli tasavägine, korve saavutati vähe. Poolajale mindi tagajärgega 10:9, „Korp! Revelia“ eduks.

Teinegi poolaeg on tasavägine ja selle võidab omakorda 1 punktilise eduga „E. Ü. S.-i“ meeskond. Nii jääb normaalaraja tulemuseks viik 18:18. Lisaajal aga suudab reveelus Jaakson kindlustada oma meeskonnale võidu 21:18. Revelia kõik 21 punkti viskas Jaakson!

„Korp! Revelia“ võidukas meeskonnas mängisid:

Jaakson, Hansi, Jaanson, Saar ja Urvet. „E. Ü. S.-i“ B kl. korvpallimeeskond: Parts T, Aitok, Rist, Kaljuvee, Köpp, Saago.

V. V.

KIRJATÖÖDE PALJUNDUS-BÜROO

„Reta“

Ülikooli diplomi-, teadusliikude ja võistlustööde, referaatide ja loengute ümberkirjut. masinaif. Paljundamine moodsal rotaatoril.

TARTUS, RÜÜTLI 22-1-a

Tartu Ülikooli Instituutide hoonele asetati nurgakivi

5. novembri keskpäeval toimus Tartu Ülikooli peahoone kõrval Toomimäe ääres pidulik nurgakivi-paneku talitus uue Ülikooli Instituutide hoone müüridele. Päev kujunes Tartu Ülikoolile ühtlasi poolpühaks, kuna uuele teadusehoonele nurgakivi paneku tõttu seisis Ülikoolis õppetöö keskpäevast alates. Akadeemilise veerandtunni möödudes jõudis kohale haridusminister kol. A. Jaakson Tartu ülikooli rektori prof. H. Kaho ja haridusministeeriumi teaduse- ja kunstiosakonna dir. prof. J. Vasara saatel. Haridusministrit võtsid vastu Tartu Ülikooli valitsus terves koosseisus ja majandusdirektor E. Veldemann. Pärast hariduse juhtide saabumist algas nurgakivi asetamise pühitsejalitus vaimulikkude poolt. Kõnepulti astus Tartu Ülikooli koguduse õpetaja prof. J. Kõpp ja vaimulik talitus algas. Oma vaimuliku palvuse lõpul pühitses prof. J. Kõpp nurgakivi aluseks valguse- ja töökojale.

Apostliku õigeusu kombe kohaselt pühitses nurgakivi ülempreester K. Koka.

Seejärel astus kõnepulti Tartu Ülikooli rektor prof. H. Kaho, et ütelda avasõnu ja anda ülevaadet ehitamisel oleva hoone saamiskäigust. Rektor lausus, et tarvidus ajakohase instituutide hoone järele on sama vana kui Eesti ülikool. Just loodusteaduste võimas areng on selle tarviduse eriti kiireloomuliseks muutnud. Kõik kultuurrahvad on püstitanud endale ajakohaseid instituutide hooneid ja nende rajamine on sageli viljelnud uut edurikast uurimistöö perioodi. Ka Eesti ei taha ses suhtes teistest maha jääda ja kavatseb Tartu Ülikoolile ehitada ajakohase instituutide hoone, mis tundubalt soodustaks ka loodusteadusalade väljaõpetamist ja uurimistööd sel alal. Järgnevalt andis rektor ülevaate instituutide hoone püstitamiskavadest ja nendest töödest, mis seni tehtud selleks, et asuda hoone tegelikule püstitamisele. Rektor avaldas suurimat tänu haridusministrile ja endisele majandusministrile, kes instituutide hoone püstitamiseks andsid tublit toetust ja suhtusid sisse kavatsusse suure heatahtlikkusega. Hiljem, kui Ülikoolil tekkis mõte kogu Ülikooli ümbruse kava väljaehitamiseks, siis toetasid seda kava heatahtlikult ka Vabariigi Valitsus ja Rahvuslik Ehituskomitee, mille puhul on Ülikoolil ütelda kõigile nendele, kes kõigesse sellesse ettevõttesse on suure poolehoiuga suhtunud, oma sügavat tänu.

Edasi märkis rektor, et esialgu ehitatakse valmis ainult hoone Toomimäe-poolne tiib, mille kubatuur on 12.766 kantmeetrit ja eelarve järgi läheb maksma 255.300 kr. Kogu instituutide hoone esikülj Gustav Adolphi t. tuleb 89 m pikk ja mahutab eneses üldse 202 ruumi. Kogu 44.070-kantmeetrilise mahutusega hoone maksab kalkultatsioonide kohaselt 886.000 kr.

Lõpuks sõnas rektor, et pannes nurgakivi Tartu suurimale hoonele tunneme tõsist rõõmu, et meie, väike rahvas, võime püstitada säärase hoone, kus tea-

dus võib tugevdada oma relva, mis üheski võitluses ei nõrke.

Tervituseks lausus haridusminister kol. A. Jaakson, et kogu iseseisvuse ajal on eesti rahvas rühkinud teha ülesehitavat tööd. Oleme pannud juba palju nurgakive. Kõigest sellest 20-aastasest iseseisvusaegsest tööst pole veel küllalt, vaid ees seisab veel hulk tööd. Ka tänane nurgakivi panek on jätk sellele ülesehitavale tööle, mis seni on tehtud. Ülikooli laboratooriumid on olnud karjuvas seisukorras ja vajavad uut lüli sellele tööle, mis ees seisab. Olgu selleks lüliks uus kerkiv hoone.

Seejärel haridusminister lausus tervitus- ja õnnitlussõnu Vabariigi Valitsuselt Ülikooli valitsusele selle andumuse ja hoole eest, mida ta on üles näidanud selle hoone rajamiseks. Oma kõne lõpul avaldas minister lootust, et nendele vundamentidele kasvaks suur ja valgusrikas hoone kasuks meie akadeemilisele noorusele, meie rahva uhkusele ja lootusele. Olgu akadeemilise pere töö nendes ruumides õnnistuseks meie rahvale ja isamaale.

Minister kol. A. Jaakson võttis plekkтору ja aseatas selle koos dokumentidega nurgakivisse.

Nurgakivipaneku piduliku talituse lõppsõnad lausus Ülikooli prorektor prof. E. Kant.

Kõiki hooaja

kodu- ja välismaa

riidekaupu

suures valikus soovitab

Inglis Magasin

H. GUTKIN

TALLINN, Viru 4
Telefon 436-46

Riigikaitse õpetuse instituudid alustavad tegevust

Alates käesolevast sügisest loodi meie kõrgemate õppeasutuste — Tartu Ülikooli ning Tallinna tehnikaülikooli juure riigikaitse õpetuse instituudid. Nende eesmärgiks on süvendada üliõpilaste teadmisi riigikaitse küsimustes, arendada distsipliinitunnet ning ühtlasi hoolitseda ka kehalise kasvatuse eest.

Tallinna Tehnikaülikooli juures ellukutsutud riigikaitse instituudi juhatajaks määras Vabariigi President arvates 5. okt. kol. M. Tuiski ja Tartu Ülikooli juures ellukutsutava riigikaitse õpetuse instituudi juhatajaks kol. August Traksmaa.

Kuidas kujunevad riigikaitse õpetuse üksikajad Tallinna Tehnikaülikoolis, sellest informeeris kol. M. Tuisk ajakirjandust alljärgnevalt.

Kol. Tuisk käsitles lähemalt küsimust, kuidas organiseerida riigikaitse õpetust ning seda kooskõlastada üldise õppetööga Tehnikaülikoolis.

Eeskirju on seni olnud võimalik saada peamiselt Poolast, kus riigikaitse õpetuse ülikoolides on juba kehtiv, kuigi alles lühikest aega, nimelt alates käesoleva aasta kevadsemestrist. Seal on riigikaitse õpetuse küsimuse tõstnud üles üliõpilaskond ise ning

nõudnud selle ala võtmist ülikooli kavas. Sõjaväeline õpetus on seal sunduslik ning õppuste jaoks on seal olemas ka vastav vorm. See antakse riigi poolt. Suvel on nähtud ette sunduslik laager, mille kestvus kolm nädalat ja kus siis teostatakse sõjaväelist õppust ning ühtlasi rakendatakse laagrist osavõtjad ka tegelikule tööle, kuivõrd see on võimalik.

Tallinna Tehnikaülikooli riigikaitse õpetuse instituudi organiseerimisel kerkis kohe päevakorra tarvidus vastava ülevaate saamiseks üliõpilaskonna sõjalise ettevalmistuse kohta. Teatavasti on üliõpilaskonnas niihästi reservohvitseri, vastava ettevalmistusega allohvitseri ning samuti ka kapraleid ja reamehi. Leidub aga ka neid, kes tervislikel põhjusil vabastatud sõjaväeteenistuse kohustustest. Neile lisanduvad veel need, kes kohe pärast gümnaasiumi lõpetamist astusid kõrgemasse õppeasutusse ning sõjaväeteenistuse kohustus alles täitmata. Seega sõjaväelises mõttes on koosseis õige kirju.

Vastava ülevaate saamiseks korraldati ankeet, mille abil kogutakse andmeid üliõpilase sõjaväelise ettevalmistuse kohta.

Nagu riigikaitse õpetuse määrus näeb ette, võib üliõpilase töökoormat tõsta riigikaitse õpetuse arvel kuni 10 prots. Tehnikaülikoolis on töökava aga üsna laialdane ja suur ning seal on osakondi, kus nädalas on kuni 42 õppetundi. Aluseks otsustati siiski võtta ainult 30 õppetundi, millega siis tuleb riigikaitse õpetuse arvel juure 3 tundi nädalas.

On arvestatud välja, et kogu ülikooli töö kestel tuleb üliõpilastel ohverdada riigikaitse õpetuse jaoks umbes 300 tundi, sellest kulub teoreetilisteks loenguteks üldsõjalistel aladel 100 tundi, loenguteks sõjalistel erialadel samuti 100 tundi, kuna praktilisteks töödeks kummalgi alal kulub 50 tundi.

Ühes riigikaitse õpetuse sisseseadmisega ülikoolis on nähtud ette ka kehalise kasvatuse sisseseadmine. Selleks on nähtud ette 1—2 tundi nädalas, mis teeks kogu ülikooli kursuse kohta umbes 200 tundi. Võimlemine oleks kõigile üliõpilastele sunduslik.

Kui nüüd võtta kokku riigikaitse õpetuse ja võimlemise peale ettenähtud aeg ülikoolis, siis oleks seda kokku umbes kaks kuud, mis teeks välja noorsõduri väljaõppeajast vaid poole.

Missugused alad leiaksid käsitamist riigikaitse õpetuse tundides?

Ühelt poolt üldised sõjaväelise ettevalmistuse alad ning sellele lisaks ka erialad vastavalt sellele, mis ainet keegi ülikoolis õpib ja milleks ettevalmistus juba olemas. Riviõppusele on 4 aasta kohta nähtud ette vaid 24 tundi, mis pole sugugi palju. Semestri kohta langeb seega ainult 3—4 tundi rivilist ettevalmistust.

Riigikaitse õpetuse teostamisel määratakse juhtide kohtadele reservohvitserid üliõpilaste hulgast.

Arsti- ja loodusteaduskonna üliõpilased!



Luupe

Taskumikroskoobe

Preparaadikarpe

Èçe- ja katteklase

Termomeetreid

ostate soodsalt, tuntud headuses

Optikaärist

Schultze

Rüütli 10. Asut. 1873. a.



Ehaluulelisi mõtteid ühe luuleantoloogia puhul

Aju või rusikas? Vaim või võim? — See on ühiskonna tähtsamaid probleeme olnud tema algpäevist saadik. Kuid iial pole see probleem võtnud nii üleilmselt teravat, nii otsustavalt dramaatilist käiku, kui on ta seda praegu. Sügavaima pinevusega võime jälgida sümptomite-süütenööri põlemist ja leegi lähemist lõhkeainetele, millede plahvatus kutsuks esile suurima katastroofi inimkonna seniste katastroofide ajaloos.

Kas suudetakse siiski enne kustutada ähvardav leek? Kas suudab vaim veel taltsutada hullunud võimu märatsemist? See on küsimus, millele vastust ei tohi mitte ootama jääda, vaid millele vastust anda on kõigi mõtlejate ühiskohus. Traagilisim ent on selle juures teadmine, et vaimu eest peavad praegu võitlema just väikesed riigid ja väikesed rahvad. Vaimu tee — see on meiegi tee! Selles ei seisne üksnes meie olemasolu-küsimus — selles peitub inimesuse olemasolu-küsimus üldse. Seepärast on arusaadav, et peame viimse kui jõureservi koondama vaimuarmeesse, oma olemasolu-armeesse. Seepärast ei tohi meie väaratada ainsagi asjatu või ebavaimse liigutusega.

Kui me nüüd selliselt olukorra üldhinnangult laskuksime meie kultuuri-elu üksiknähtuste jälgimisele, siis ei saa me kahjuks mitte alati ja ainult tõdeda, et me vääramatult tajume oma olemasolu algtingimusi. Kui suurrahvad võivad priiskavalt toimida nii oma rusika- kui kaaju-talentidega, siis peavad väikerahvad olema selles suhtes viimseni ökonoomsed. Iga eeldus tuleb maksimaalse võimeni välja arendada, iga talenti tuleb mitte ainult avastada, vaid ka armastusega kasvatada ja kasvada lasta. Kuid just väikerahvad on need, kelle andeid suhteliselt enam hukkub. Nõnda on lugu meilgi, sest meiegi ei oska veel võimalusi luua kõikidele oma annetele. Pigem vastupidi — meie püüame oma andeid võimalikult maha rõhuda, võimalikult mitte tunnustada! Meie ühiskonna-tingimused on ju suurelt osalt enesetapmistingimused. Sellepärast kulub vaimul rohkem energiat enesesäästmiseks, enesekaitseks kui loovaks tööks. Olukord muutub aga veelgi talumatumaks, kui sellesama vaimu kandjad oma kaaslasti on sunnitud ebavaimseks hävitama. On küll tõenäolik, et sellistes tingimustes (loomulik valik!) võime aretada ainult esmajärgulist vaimualal, kuid veelgi tõenäolikum, et me selle esmajärgulise tapame. Vaimu

Umbkaudsete andmete järgi peaks olem reservohvitseri Tehnikaülikooli üliõpilaskonna koosseisust vähemalt 20 prots.

Vastavalt riigikaitse õpetuse kavale on nähtud ette igal suvel õppepäevad praktiliste alade läbivõtmiseks. Et suvised õppepäevad ei segaks suviseid ülikoolitöid, siis on kavatsus õppepäevi korraldada nii, et need teostataks korruga pärast 8. semestrit ning kestaksid siis kuni 40 päeva.

Tehnikaülikoolis algab riigikaitse õpetus alates jaanuarist, kuna käesolev semester kulub veel ettevalmistustöödeks.

*

Tartus alustas tegevust oma uutes ruumides Gustav-Adolfi t. 8 Tartu ülikooli riigikaitse õpetuse instituudi büroo. Büroo on leidnud enesele päris sobivad ruumid ülikooli peahoone lähedale. Ruume on 7—8 ja nende asetus võimaldab instituudil oma bürood sisse seada esialgu päris otstarbekalt. Vastu Gustav-

Adolfi tänavat asuvad kantseleiruumid ja instituudi juhataja kol. A. Traksmaa ja tema abi kol.-ltm. A. Kurg'i kabinetid. Maja hoovipoolses tiivas leiduvad ruumid instituudi personaalile koosolekute pidamiseks, ruumid abijõududele ja vähesel määral ruume ka õppeabinõude panipaikadeks.

Instituudi bürooruumides on teostatud remont ja kohale on toodud ka kõige hädavajalikum sisustus. Uutes ruumides on juba asunud tööle instituudi juhatus ja kantselei jõududest prl. Bekker, kes seni töötas ülikooli sekretariaadis. Lähemal ajal valitakse instituudile ka asjaajaja-raamatupidaja, kellelt nõutakse vähemalt keskkooli haridust ja riigiasutuste asjaajamise tundmist. Eesõigustatud seisukorras kandideerimisel on reservohvitserid.

Täie koormatusega alustab instituudi büroo tegevust novembri algul, mil büroosse saabuvad üliõpilastelt ankeetlehed, mille kaudu selgitatakse üliõpilaste sõjalist ettevalmistust.

ja tema avalduste väärtusi on peagu võimatu kaasaegselt hinnata ja väärtusastmestada, kuid ometi ollakse seda üliagarad tegema. Kas selleks veel vähe on hoivatavaid näiteid ükskõik millise vaimlise energia-vormi ajaloost! Nõnda on nendegi ridade ülesandeks üht meie kultuurisündmust kinni naelutada, millega seoses on nii palju mürgiselt ebavaimset. See on paradoks — kuid tõde!

Kõne all on „Arbujad“.

Tavaline lugeja, kel pole pisutki aimu kirjandussuuruste fabritseerimise meetodeist, jääb muidugi siiralt uskuma sellegi ürituse puhtvaimsusse. Tegelikult aga taotellakse siin vaimust ebavaimsete võtetega. Ent püüdkem fenomeni vaadelda lähemalt. Julgegem analüüsida.

Kuna hariduse laiemale ja sügavamale tung võimaldab ikka enam ja enam talente esile tuua, siis tuleb sellest üsna ebavaimne probleem: Kuidas hankida neile kõigile tunnustust, sest tunnustus on — leib. (Leiba aga ei osata veel tänini õiglaselt jaotada.) Selle probleemiga kokkupõrge sunnib vaimuelu-tegelased vääratama õilsuse teelt ebavaimsusse sopaukudesse.

Meil kehtib eelarvamus, et ainult see on tunnustusväärne (õieti juba tunnustatu), kes pääseb end avaldama „Loomingus“, kuni viimase ajani ainukeses kirjanduslikule mõõdupuule pretendeerivas ajakirjas. „Loomingusse“ pääs aga on läbi ühe-isiku-filtri, sageli läbi lipitsemissoela, läbi tutvusepragude ja läbi meeldivuse kadalipu! Kui kellegi nahk pole küllalt libe ja selgroog mitte alati küllalt painduv, siis ei pääse ta ka loomulikult mitte „Loomingusse“ ja siis ei pääse ta ka mitte tunnustamatusest. („Varamu“ on veel liiga lühicaline, et teda siin kõne alla võtta.) Kui nüüd noor algaja leiabki avaldusvõimalusi ka väljaspool „Loomingut“, siis on ta sunnitud alistuma keskpära-mõõdupuule, mis loomulikult ei jäta teda seadmata ebasoosingu ja alaväärsuse valgusesse. Kuna ka kirjastustingimused (eriti luule puhul) on enam kui võimatud, siis ei jää noorel loojal muud üle, kui tõmbuda täielikult enesesse ja luua ainult enesele. See tähendab aga teisiti sõnastatult hukku, sest kui evitaksegi erakorraliselt tugev loomistung, siis kängub see lühema või pikema aja vältel ometi ainult momentse eneserahuldamiseni. Loomingu üks põhitunge on aga just teiste kaasaaharamine — s. t. tunnustuse-ih. Ilma ergutava tunnustusest ei saa tugevaid tiibu ükski muusa!



Külastage kohvikut

„KO-KO-KO“

TARTUS, GUSTAV-ADOLFI 5

Rikkalik lugemismaterjal
Maitsvad kondiitrisaadused

Oletades aga, et looja avaldab omal riisikol oma tunnustamatud palad trükitootena, siis ei tähenda see veel sugugi, et tunnustus talle sellega kaela langeks. Tal on vaja võita veel kriitika poolehoid. Mis on aga meie kaasaegne kriitika? — See on rida sõbramehelikke sulesoperdusi ja ükssteise reklaamimist ilma iga-sugu vaimlise pingeta, ilma kriitilise südametunnistusega! Ja ometi, selline vastutustundetud kriitika on meie avaliku arvamuse kehastus. Kui leidubki teisitimõtlejaid, siis need on kas liiga loitud enese avaldamiseks või aga need osatakse lihtsalt kõrvale tõrjuda avaliku arvamuse kujundamisest. Ja nõnda siis jääbki — mis paberil, see ka kalevil!

Õnneseen on see nooruk, kelle tööst üldse räägitakse. Enamasti aga teatud domineeriv kambakriitika.

Hiljuti ilmus oodatud Dr. A. Graf — mag. J. Aavik

EESTI-SAKSA SÕNARAAMAT

760 lk. Hind: tugevas riideköites kr. 8.20, poolnahkköites (kuldtrükiga) kr. 9.20. Käesolev sõnaraamat on täielikum ning sisukaim kõigist seniseist eesti-võõrkeelseist sõnaraamatuid, asendades meil praegu puuduvat täielikku uut sõnade sõnastikku, tervet rida oskussõnastikke ja teataval määral ka sünonüümidesõnastikku. Müügil kõigis suuremates raamatukauplustes.

Kirjastus „Kool“ Tartu, Tiigi 1. Posti j. arve 2164.

oskab kardetavaid konkurente lihtsalt vaikimisega maha lüüa. Ja see on mõjuvaim. Kriitika soosinglastel selle vastu osatakse imeväärse nõtkusega mööda rääkida vigadest, jah, isegi vead pöörata voorusteks. Nõnda „tunnustatud“ nooruk on nüüd veel tarvis viia kirjandusloolisse perspektiivi. Ka see pole eriti raske. „Arbujad“ näiteks, kui kirjandusloos kompetentsed, kasutasid selleks üsna lihtsat meetodit.

Teatavasti ju kirjanduslukku on hõlpsaim minna kambaga — „generatsioonina“. Generatsiooni moodustamiseks tuleb tunda eelmise generatsiooni ideoloogiat (kui see olemas) ja loomingumeetodeid. Nende eitamise ja vastasvõtetega on võimalus luua üsna tõhus alus kirjanduslooliseks eneseteostuseks. Selle juure on tarvis veel teha ainult nägu, nagu oleks see kõik kaasaja ning tõusva põlvkonna eriline avaldusvorm ja ürgjõuline reaktsioon. Konkureerivad erandid, kes võiksid tugineda oma vastupanematule spontaansusele, lugeda mitteolevaiks või mitteoriginaalseiks ning — kirjanduslooline kindlus — Parnass — on vallutatud.

Kas on aga selline tunnustuse-hankimise menetlus

vaimsust proklameerijate poolt küllaltki vaimne, üldse vaimne? Ei! Seda tahaks nimetada ebavaimseks, isegi — ebainimlikuks. Kuis võib olla üdini ehtis see vaimsuse-luule, mille eneseteostusevõtted on ebavaimsed, või mis vähemalt lubab end juhtida ebavaimsetesse afääridesse! See pole mitte vaimsus, vaid vaimsusut väga osavalt imiteeriv poos, enesekaitselik mimikri! Tõeline vaim peaks vihkama sõbramehe-kriitikat ja tutvusesoputusit, „arbujate“ looming aga tugineb suurelt osalt just nendele kahele valevaimu alussambale.

Lõpetagem. Kuid ärgem arvake, et need read tahavad pihuks ja põrmuks teha „arbujate“ mõningaid tõelisi vaimusaavutusi. Ei! Neid ei kavatsengi nende ridade autor mitte austada. Tema tundis end ainult kohustatud olevat juhtida tähelepanu sellele ebavaimsuse atmosfäärile, mis ümbritseb „õilsamaidki“ vaimlisi üritusi ja mis praegusil rahvuse ja inimsuse kriitilisemal hetkil on enam kui taunitav.

Eeda Kook

Michal Choromanski „Armukadedus ja meditsiin“ Zafja Nalkowska „Piir“

Peab tähendama, et poolakates on loova kunstniku verd, et Poola kirjanikkude poolt loodud tüübid on mahlakad ja ekstraktised, kui nii võib öelda. Seda tõendavad meile ka „Noor-Eesti“ poola sarjas ilmunud teosed (ja seda on tõendanud meile ammugi juba poola nn. klassiline kirjandus).

See eelpoolõeldu ei käi küll just niipalju käesolevas sarjas esimesena ilmunud Michal Choromanski teose „Armukadedus ja meditsiin“ kohta, kuigi ka selles raamatus on palju huvitavat. Et sellist ainet, nagu armukadedus, huvitavalt lavastada, nõuab kirjanikult, nüüd, kus seda teemat on juba tuhandest seisukohast puudutatud, palju värskust ja jõudu. Ja peasi, häid ja jõulisi tüüpe. Kuigi see raamat kohati otse haarab lugejat, ometi näib, et tüübid ei oma küllaldast omapära, vähemalt mitte sellisel määral, et seda juba äraleierdatud ainet monumentaalsesse valgusse tõsta.

Kolmest peategelasest elulisem ja omapärasem on kirurg Tamten. Armukadedu mehe tüüp, olgugi, et usutav, olgugi et jõuline, ei oma kahjuks küllalt omapära. Ja Rebeka, kuigi ta täidab oma osa ses lavastuses tasakaalukalt, on liialt passiivne kuju, et haarata. Ta kummalise ja reetliku käitumise tõttu võtab intriigi kohati ähvardava kuju ja annab seega probleemile küllaldaselt tõuse ja mõõne. Ometi oleks tahtnud ka Rebekas näha rohkem elu ja temperamenti. Oleks kordki tahtnud näha ta mõtteid lähedalt. Endassesulgunud, nagu ta on, valgustab teda pisut vaid operatsioon, mis talt võtab emakssaamise võimaluse. Armastusvõimetu, nähtavasti ise selle all kannatades, tahab ta piinata ka teisi. Ja just need ühised piinad teise sugupoolega pakuvadki talle hingelist naudingut.

Autor iseloomustab muid Rebekat selliselt: „Rebeka evis, kuigi ta näis olevat pealiskaudne ja tühi, stigava seesmise võluva emanatsioonivõime, mis oli

igatahes seksuaalset laadi. Mitte midagi ütleivate väljendite ja sõnade taga varjas ta ebatavalise, rahutu aistingu pinevust. Selles oli kummaline tühjuse ja substansi ühendus, mingi problemaatilise ja vastuvaldematu segu.“

Ja mujal ütleb autor: „Mehed poleks isegi ta sealolu märganud, kui ta erootiline fluidum poleks meenu-tanud ta olemasolu.“ — Need paar katkendit iseloomustavad Rebekat küllaldaselt. Passiivisena, aga oma võlus teadlik, ta viib meeleheitse mehed. Ta ei pörka ühegi vale eest, kuigi eelistab vaikimist.

Sellisena kannab Rebeka kuju küll intriigi, ei anna raamatule omalt poolt aga midagi juurde. Nii et raamatut kannavad äieti kaks meest: üks neist armu-piinades vananev abielumees, omas naisel alatasa kahtlev, teine töökas, üksik, igati positiivne kirurgi kuju, kelle iseloomus kindlasti aga peab kah peituma omajagu kummalisust, kui arvestada seda, et ta täiesti rahulikus ümbruses kannab alatasa revolvrit taskus.

Raamat ei anna aga meile sügavamaid andmeid kirurgi isiku mõistmiseks, ega aita meid mõista, miks ta nimelt vajab seda revolvrit omaks tasakaaluks. Raamat ei näita meile ka teiste peaosaliste minevikku küllaldaselt, ei valgusta ka nende iseloomu lähemalt. Ta toob melle vaid selle abielu kolmnurga selle kõrgpinge momendil ja kirjeldab ja näitab, millist tormi võib inimest sünnitada hingelise tasakaalu puudus ühenduses ebasիրusega.

Ja näib, et raamatu lõpus autor kirurg Tamtoni suu läbi ütlebki oma moraal: — „Lapsed tuleks juba kõige varajasemast lapsepõlvest alates kasvatada nende lootusetu üksinduse teadvuses, aga nad peaksid ühtlasi teadlikud olema, et üksinduses on nende jõud.“ — Ja teisal: — „Inimene sünnib üksikuna ja ka sureb üksikuna, nii on loodus selle määranud, see on looduse seadus. Kuid inimene vististi talub seda üksindust

kasvatuse puudulikkuse tõttu, mitte ainult kui vältimatut pahet, vaid püüab kaitsta end üksioleku vastu ja otsib sellest pääsu. Pääsuks on armastus, mille petlik võlu toob unustust. Kuid see on vaid pallatiivvahend. Varem või hiljem kaob see võlu ja inimene tunneb siis oma üksindust veelgi teravamalt. Siis algavadki kõik tragöödiad." —

Muide jääb raamatust mulje, et see on rohkem läbi mõeldud, kui läbi-tuntud. Siin on mitmeid hästi konstrueeritud päätükke. Näiteks meeolelu kirjeldused operatsioonisaalis ja operatsiooni käik ei jäta oma tiheduselt ja sõnastuse täpsuselt midagi soovida ja haarab lugejat täielikult. Ka on taust intriigile, tuulise, tormise ilma kujul, mis otse peksab ja lõhub väikest provintsiilmna, kohane suurte, kõikuvate tunnete esile toomiseks. Kuid vaatamata kõigele puudub raamatus midagi. See ei ole küllalt hingestatud. Ta on rohkem, nagu juba öeldud, mõttevilja ja fantaasia saavutis.

Poola romaani sarjas teises järjekorras ilmunud Zofja Nalkowska „Piir“, Poolas suure populaarsuse võitnud raamat, köidab lugejat juba alguses oma psühholoogilise käsitusega. Ja ikka enam ja enam selgub lugedes, et selle raamatu on kirjutatud läbi ja läbi kultuurne isik, kellel on ühiskondlikku vastutustunnet ja teravat pilku ühiskondlikkude nähete mõistmiseks. Ja näib, et autor on kaasa mõelnud ja kaasa kannatanud kõiki meie tänapäeva sotsiaalseid hädasid sedavõrd, et kui ta neid puudutab kas või ainsa lausega, nad hakkavad iseendast kõnelema. Nagu inimesedki, kes kerkivad ta romaani taustalt, on kõik elulised. Paari viipega paneb ta nad elama, tutvustab nende olemuse ja selle tagapõhjaga, millel nad võrsunud. Esile toodud oma miljöö produktidena, on neil kõigil tung enese mina teostada.

On hea kaasas käia ja kaasa vaadelda autoriga, kuna tal ei näi ühegi seltskonnakihi vastu olevat mingit viha ega mingeid eelarvamusi. Ta mõistab neid kõiki ja paneb meidki kaasa mõistma. Autori sügav ja humaanne kultuursus, mis teosest vastu hoovab, ilma et ta midagi peale suruks, just see ongi, mis teeb selle raamatu nii armsaks.

Romaani laial taustal on autor esitanud meile Zenoni ja Elzbieta armastusloo. Mõlemad peaosalisel on tehtud meile lähedasteks.

Kui küsida: miks on kirjutatud see raamat, milliseid ideid ta kannab, siis oleks sellele küll raske vastata, kuna Zofja Nalkowskat näib haaravat elu ise oma mitmepalgelisuses ja oma liikuvuses. Peale sügavat mõtisklust jõuad veendumusele, kas ei domineeri siin mitte moraalne probleem, küll aga siis juba laiemas sotsiaalses tähenduses.

Nagu raamat äratav huvi kõigi inimeste, ka kõige suuremas mustuses ja rumaluses elavate vastu, nii näib, nagu koputaks just Nalkowska, Justina, lihtsa tüdruku kaudu sotsiaalsele südametunnistusele. Ta näitab, kuidas lihtsa tüdruku hinges võib hoolimatu käitumine ta isiku ja ta pühamate tunnete vastu äratada tumedaid ohjeldamatuid varje. Ja näib, nagu tahakski autor just selle Justina looga viibata sinnapoole, et meie inimesed, oma hoolimatu käitumisega iga päev lõhume midagi ilusat ja kõlgutame seega elu tasakaalu. Sellepärast on ka meie kõikide õnn liiga kõikuv. Ta hävineb varem või hiljem, nagu hävines Zenoni elu ja õnn just oma haripunktil, ja keegi ei teadnud, mispärast.

Huvitav, et autor on määranud hukkamisele näiliselt õrnatundelise isiku, nagu Zenon. Ütlen meelega, näiliselt, sest kas ei kuulu Zenon nende inimeste hulka, kes usuvad kaljukindlalt oma moraalsusesse, kuna saatatus ei ole millegipärast tahtnud neile kunagi kiusatusi asetada. Siis alles näeksime nende tõelist palet. Ja näemeigi seda ühel ilusal päeval, kui saatatus Zenoni ellu

toob kiusatuse ilusa noore tüdruku näol. Zenon allub kiusatusele ilma erilise vastupanuta, ilma, et ta sotsiaalne südametunnistus kordagi pead tõstaks. Ja hiljem imetleb ta end, tunneb tuska ja piina, miks ta ei oska Juliana lugu sama hästi välja lülitada oma elust, nagu tuhanded teised. Zenon ei näi teadvat, et ta on loonud enesest ideaalkuju. Vastupidise kuju oma emale ja isale, kellesse ta kogu lapsea kritiseerivalt suhtub, kuna ta omas olemuses ometi edasi kannab isa ja ema pärimusi. Allunud kord oma tõeliste minatungidele, ta ei leia hiljem enam tasakaalu oma ideaalinaga ja sellest siis ta hilisemad kannatused.

Zenon, nagu kõik temasarnased, et taha olla nagu teised. Ja ta püüab end ka trööstida seega, et see mis juhtunud temaga on ainulaadne, hoopis teistsugune kui teiste juures. Kuigi ta end sellega petta püüab, mõistab ta aga samas seda tõsiasja, et fakt on fakt ja maailm tunnetab asju nii, nagu nad on reaalsuses. See aga häirib ta enesetunnet, et ta peab mõõtma end teistega ja sarnanema isaga, kelle nõrkusi ta tundis ja põlastas. Nii näeme, et kui ka Justina oleks Zenoni eluteelt kadunud, ta elu tasakaal oleks ikkagi rikutud. Kuid ka Justina ei lähe, kangekaelselt püsib ta, ja tuletab ikka taas ja taas ennast meelde, ei rahume ise ega lase rahuneda Zenoni. Kuni ta lõpuks hävitab enese ja Zenoni elu.

Zenon, nagu lugejagi, näeb Justinas animaalselt, mitte teadvusele ärganud isiksust, ometi seda jõulise-mat on need tumedad inimliku õiguse järgi kisendavad varjud Justina oma loodud maailmas, mida kultuur ega ükski inimlik käsi pole aidanud kujundada.

Alul näib Justina kuju ebamäärasena, kuid, mida enam süveneda raamatusse, seda loomulikumana tundub autori tahe just tema kaudu öelda oma tõe. Oma vähenõudlikkuses elu vastu osutub just tema autori üldinimlikkude ideede kandjaks. Justina kaudu vihjab autor ja teeb seda väga diskreetselt, iga inimese õigusele koheldud saada inimlikult. Vastupidi tehes hävitame elu tasakaalu ja kõlvame õnnetust ja hävingut nii enese kui teiste ellu.

M. Otsasoo

Riigi Sadamatehas

Hääd ööd!

Tõlkinud Eeda Kook

Hääd ööd! Hääd ööd! — Mu kodukurd
ju vetesinna varjub.
Tuul oigab, möirgab laintemurd
ja kajak kriiskel karjub.
Ju hääbub päikse viimne vilk,
laev seirab tema kadu.
Tend varsti vastsele kohtab pilk,
kuid mitte hüljat radu.

Vaid mõni tund ja koiduleest
uus hommik särab sünnist.
Siis merd ja taevast leian eest,
kuid mitte kodukünnist.
Mu lossis tühjus nagu lein,
ta kolle, mornilt mustav.
Umbrohtu lokkab laguv sein,
koer uksele kiunub ustav.

„Mul ütle, väike paaž, mu laps,
miks meel sul kurb ja nutlik?
Kas kohutab sind lainte-raps
või tormituhin rutlik?
Kuid pühi pisar, poiss, meid viib
laev tarmukas ja kiire!
Ei nobedamalt kullitiib
ka võida vaatepiire.“

„Las möllab meri, möirgab torm —
mä'i karda tuult, ei lainet!
Sir Childe, ei sellest meel nii morn,
teist põen ma murepainen:
Ränd isast eemale viib mind
ja emast nõnda kallist.
Ei ühtki sõpra pääle sind
ja Tend — säält taevast hallist.

Mu isa õnnistus mul jäänd —
ei liialt kaeglend tema.
Kuid viib kord koju rännukäänd —
veel nutmast leian ema.“ —

„Hää küll, hää küll, mu väike mees,
su nutt on hingest kaunist.
Ka mina sulaks silmavees,
kui omaks meelt, nii jaunist.

Kuid sinul, vapper teener, mist¹⁾
nii kahvatud on huuled?
Sa kardad prantsusmadrust vist²⁾
Või on need hullund tuuled?“ —
„Ei elu pärast võppu vaist,
Sir Childe, mus veel on tarmu!
Kuid mõeldes mahajäänud naist
see osatab mu armu.

Mu pojad ja mu abikaas
jäid kurvvalt koduranda.
Kui küsiksid nad isa taas,
mis vastust teaks ta anda!“ —
„Hää küll, hää küll, mu saatur truu,
su murest tulvab siirus.
Kuid mina, kergel naerul suu,
lään kodunt lennutiirus.“

Maailmas olen üksi nii
ma kaugel, laial merel.
Mu kaebed korskav tuhing vii!
Kes kaebleks minu järel?
Pea lakkab koergi ulumast,
kui võõrast käest saab toidu.
Viiks koju tee — mind nähes vast
ta puremast ei hoidu.

Ent lenda laev! Las peksleb vaht
su vabisevat vanti!
Ükskõik mis kaar, ükskõik mis laht,
kuid mitte kodukanti!
Sind tervitan, sa sünge voog:
mis taga — silmist lööd mul!
Sind tervitan! Su hoog mu hoog —
kuid kodumaa — hääd ööd sul!

1) = millest, millepärast. E. K.

2) Luuletus on kirjutatud Prantsuse-Inglise sõja ajal a. 1809. E. K.

Deegleid, suures valikus

kirjutuslaua garnituure

ja igasugust klaasi ostate soodsamalt

peegli- klaasiäri ja -tööstusest

A. LODERAUD

Tartu, Uueturu tänav 11. * Telefon 5-01.

Kutse lõunale

Majapidamise instruktor
J. UNT'i aastaüMBER kestvate

keedukursustel

valmistamisel toit on maitsev ja
mitmekesine.

ÜLIKOOLI 50—7.



Ülal vasakul: Moment olümpia avamiselt. Esiplaanil Tartu Ülikooli rektor prof. H. K a h o, tema seljaga majandusdirektor E. V e l d e m a n n. Edasi Tartu Üliõpilaskonna abiesimees J. L a i k o j a ja esimees E. J ü r g e n s o n. Paremal soomlane N o r e n hüppab kolmikut 14.81 (uus rekord), P r ö ö m

üritab seda, mida suutis P i l i s t e: võita H ö c k e r t i t. Nende ees soomlane A a r n i a l a jookseb 800 m ajaga 1.56,6 (uus rekord). Sõõris vasakul keskel I s s a k, all V i i d i n g, keskel teivashüppes rekordpüstitaja soomlane H o p e a, all sõõris kaugushüppe võitja V u h t. Paremal nurgas E e s t i võidukas meeskond.

13. SELL-i olümpia Tartus

13. SELL-i olümpia võitjaks tuli kaks päeva kestnud pinevate võistluste järgi Eesti 131,5 punktiga, võites neljandat korda Soome presidendi rändauhinna. Teiseks jäi Soome 129,5 p. Kolmandale kohale platseerus Läti 73 punktiga ja neljandaks Leedu 35 punktiga.

Olümpia vamine toimus peenikese vihma all, mis hiljem lakkas. Tartu Üliõpilaskonna esimehe E. J ü r g e n s o n i tervituskõne järele kuulutas olümpia avatuks Tartu Ülikooli rektor prof. H. K a h o. Järgnesid Soome, Läti, Leedu ja Eesti esindajate sõnavõttud.

800 m jooksus olümpia esimesel päeval soomlane Aarniala plüstitas uue SELL-i rekordi ajaga 1.56,6, tulles esimeseks. Endine rekord — 1.57,8 — oli soomlase Södermanni nimel. Kahe järgmise koha pärast oli tugev rebimine soomlase Kivekäse ja eestlase Piliste vahel. Lõpuspuurdiga tuli teiseks Kivekäs 1.58,7, 3) Piliste (Eesti) 1.59,5, 4) Rucins (Läti) 1.59,9, 5) Raid (Eesti) 2.03,0, 6) Leimanis (Läti) 2.04,7.

Kaugushüppes tuli võitjaks Vuht (Eesti) 6.91, 2) Noren (Soome) 6.78, 3) Zarins (Läti) 6.72, 4) Berzins (Läti) 6.65, 5) Raska (Eesti) 6.63, 6)

Angevicus (Leedu) 6.47. Tugevas konkurentsis mitmed võistlejad pidid leppima nõrgema tagajärgega, kui seda nad on näidanud varem. Nii jäi lätlaste paar Zarins ja Berzins (Eesti-Läti maavõistluse kaugushüppe võitjad) kolmandaks ja neljandaks ning eestlane Raska langes viiendale kohale.

Kuulitõukes näitas eestlane Viiding jälle stabiilsust ja lennutas kuuli iga tõukega 15 meetri piirkonda, võites ühtlasi soomlast Kuntsit. Üllatuseks oli aga teise eestlase Öunapi tagajärg 14,21, mis tõi ta neljandale kohale. Tagajärjed kuulis:

1) Viiding 15.40, 2) Kuntsi 14.75, 3) Bexar (Soome) 14.37, 4) Öunap 14.21, 5) Melderis (Läti) 14.00, 6) Eipurs (Läti) 13.58.

3000 m jooksus vedas suurema osa maast soomlane Höckert, kelle kannul püsis esimestel ringidel lätlane Laipeniaks. Hiljem asus Höckerti järele eestlane Prööm. Viimasel sirgel oli äge pingutus, kusjuures Prööm ähvardas isegi Höckertist mööduda, kuid soomlane suutis siiski esimesena finiši läbistada. 1) Höckert 9.02,8, 2) Prööm 9.03,0, 3) Vietrinas (Leedu) 9.08,9, 4) Lehtonen (Soome) 9.16,6, 5) Laipeniaks (Läti) 9.18,8, 6) Levics (Läti) 9.32,4.

Odaheites puudusid Soome paremad heitjad ja seepärast polnud ka erilist konkurentsi. Võitis Issak 66.08, 2) Rone (Soome) 62.15, 3) Bexar (Soome) 58,84, 4) Tamulynas (Leedu) 56.62, 5) Mägi (Eesti) 56.05, 6) Breiks (Läti) 54.56.

Teihashüpe algas esimeste alade seas ja kestis kõige kauem. Siin näitas soomlane Hopea paremat tagajärge SELL-i rekordist. Tagajärjed olid: 1) Hopea (Soome) 3.90 (SELL-i rek. 3.85 Äärma nimel), 2) Kiipsaar (Eesti) 3.80, 3) Vesanen (Soome) 3.70, 4) Viirmaa (Eesti) 3.40, 5) Velde (Läti) 3.30, 6) Liepins (Läti) 3.20.

4x100 m teatejooks kujunes õige huvitavaks, andes üllatusvõitjaks Eesti meeskonna (Susi, Kudu, Raska

ja Vuht) ajaga 44.7. Teiseks jäi Soome (Miettinen, Parikka, Lehtinen ja Peräsalo) 45.0. Kolmandaks tuli Läti meeskond 45.4, kuid vale vahetuse tõttu jooks tühistati ja seega pääsis kolmandaks Leedu ajaga 45.6.

Esimesel päeval asus juhtima Soome 62 punktiga, 2) Eesti 56 p., 3) Läti 21 p., 4) Ledeu 14 p.

Olümpia teine päev tõi Eesti 2-punktilise eduga Soomes ees 13. SELL-i olümpia võitjaks.

1500 m jooks andis üllatusvõitjaks eestlase Pilieste. Soomlane Höckert vedas jooksu kogu aeg, kuid viimsel sirgel möödus Pilieste hea spurdigaga ja tuli võitjaks. Pilieste aeg oli 4.10,3, 2) Höckert 4.10,4, 3) Prööm 4.10,8, 4) Kivekäs (Soome) 4.13,9, 5) Laipeniaks (Läti) 4.20,1, 6) Leimanis (Läti) 4.23,6.

100 m: 1) Vuht (E.) 11,4, 2) Preisas (Leedu) 11,5, 3) Susi (E.) 11,6, 4) Miettinen (S.) 11,7, 5) Adamovič (Läti) 11,8, 6) Parikka (S.) 12,0.

110 m tõkkejooks: 1) Beckman (E.) 16,6, 2) Girgensons (Läti) 16,7, 3) Peräsalo (S.) 17,5, 4) Karosas (Leedu) 18,4, 5) Helmre (E.) 18,4, 6) Plisis 19,1.

Kõrgus: 1) Borskis (Läti) 175, 2) Peräsalo (S.) 175, 3) Järvel (E.), 170, 4) Mackaitis (Läti) 170, 5) Kasiulis (Leedu) 170, 6) Künni (S.) 170.

200 m: 1) Kulmar 23,3, 2) Miettinen (S.) 23,6, 3) ja 4) Susi (E.)

ja Bormanis (Läti) 23,7, 5) ja 6) Lehtinen (S.) ja Preisas (Leedu) 24,0.

Ketas: 1) Erikson 43.19, 2) Baltroks (Läti) 42.98, 3) Määrits 42.80, 4) Hänninen (S.) 42.12, 5) Mucis (Läti) 39.39, 6) Kuntsi (S.) 38.23.

400 m: 1) Aarniala (S.) 50,8, 2) Lehtinen (S.) 52,3, 3) Rucins 52,5, 4) Bakunas (Leedu) 52,6, 5) Beckman (E.) 53,5, 6) Hallik (E.) 53,8.

Kolmishüppes püstitas soomlane Noren uue SELL-i rekordi tulemussega 14.81. Endine rekord seisis soomlase Kokkose nimel — 14.48, 2) Raska 14,18, 3) Järvel 13.34, 4) Kynni (S.) 13.26, 5) Nasvytis (Leedu) 13.7, 6) Bastjanis (Läti) 12.70.

-Teatejooksus 100+200+300+400 m tuli võitjaks Soome meeskond (Parikka, Miettinen, Lehtinen, Aarnia) 2.02,4. Eesti meeskond, kes jäi ajaga 2.03,7 teiseks, jooksis koosseisus: Susi, Vuht, Kulmar, Raska. Esimesed kolm meset tegid mitu meetrit edumaad soomlaste ees ja 400 m läks viimse sirgeni Raska ese, kustast möödus Aarniala, 3) Läti 2.05,5, 4) Leedu 2.07,1.

Viievõistluse võitis lätlane Berzins 3138 p. (200 m 23,8, kaugus 6.54, oda 48.48, ketas 41.77, 1500 m 4.52,6), 2) ja 3) Sarnis (Läti) ja Tamulinas (Leedu) 2928 p., 4) Öunap (E.) 2765 p., 5) Peräsalo (S.) 2704 p., 6) Bexar (S.) 2431 p., 7) Kudu (E.) 2219 p.

Metallitööstuse Aktsiaselts

«Ilmarine»

TALLINNAS, PÕHJA PUIESTEE 21
OMA TELEFONI KESKJAAM 416-40



Mujalt veergudelt

Tänavu Tartu Ülikooli sisseastumiseksamitel osutus õige suur protsent eksaminante oma teadmistes puudulikeks. See asjaolu põhjustas elavat sõnavõttu ajakirjanduses, arvustati eksameid kui niisuguseid, samuti ka meie gümnaasiumeid, mis valmistavad ette tulevase akadeemilisi kodanikke. Eriti rõhutatakse, et meie kool ei anna küllalt teadmisi ajaloos. Selle küsimuse kohta võtab sõna J. Adamson „Uus Eestis“ 29. okt. k. a., selgitades ülikooli sisseastujate võistluseksamite tulemusi ja eksaminantide teadmuste taset ajaloo alal, mis on omastkohast küllaltki huvitav küsimus. J. Adamson kirjutab:

„Ajaloole on täita väljapaistev osa meie noorsoo kasvatamisel. Ta peab noori viima mineviku tundmaõppimise kaudu oleviku mõistmisele, kuid ta peab noortesse sisendama ka kultuuriloovat tahet tuleviku kujundamiseks. Seepärast tuleb ajaloole pöörduda kaugelt suuremat tähelepanu kui seda on tehtud seni, ja kindlaks määrata alused, millest lähtutakse ajaloo õpetamisel. Pole ükskõik, kas ajaloo õpetamisel käsitletakse peamiselt poliitilist või kultuuriajalugu või omistatakse erilist tähtsust ajaloo protsessi sotsiaalsele küljele ja sotsiaalsele liikumisile või rõhutatakse revolutsioonide sündmustikku.

Kui tunnustame ajaloo väljapaistvat kohta teiste õppeainete hulgas, siis ei saa täitsa rahule jääda ülikooli sisseastujate teadmustega ajaloo alal.

Ühes fakulteedis oli kogutud andmete järgi puudulikkude teadmustega eksaminante $\frac{1}{3}$, teises pisut vähem ja kolmandas ligi $\frac{1}{5}$. Eksamite tulemusi liigemat vaadeldes

võime puudulikkude teadmustega eksaminante jaotada kolme liiki.

Esimesse kuuluvad need, kes ei suutnud vastata ühelegi esitatud küsimusele. Selles rühmas ei teata näit. midagi mõisade reduktsioonist Eestis Karl 11. ajal, Nikolai 1. ajast Venemaal, humanismist Saksamaal ja C. R. Jakobsoni tegevusest jne. Teise liiki kuuluvad need, kes suudavad anda ainult väikese osa oodatavatest vastustest või kes vastustes erilise osavusega paiskavad segi gümnaasiumi kursuse kuuluva materjali. Nad seletavad näit. suurima meelerahuga, et „Ado Grenzstein hakkas pooldama venestuspoliitikat, läks hiljem enamlasteks ja põgenes Venemaale“. Selliseist näiteist pole puudu, nagu näeme seda hiljem. Ülejäänud sisseastujate vastused olid kas rahuldavad, head või väga head. Komisjoni poolt rahuldavalt hinnatute hulgas leiame ka neid, kelle vastused asetsesid puuduliku ja rahuldava vahel. Komisjon otsustas niisugusel korral sisseastuja kasuks. Nii ei tohiks nuri-semiseks olla mingeid põhjusi.

Asjast huvitatud arvatavasti küsivad,

millised olid siis nõrgemate eksaminantide vastused.

Olgu siin toodud mõned näited.

Üldajaloo alalt vaid vähesed on midagi kuulnud entsüklopedistidest ja füsiokraatidest. Mõned viivad nad keskaega ja seletavad, et 1) entsüklopedistid „andsid välja seadusi“ või „andsid välja teadusi“. Edasi väidetakse, et 2) munk Tetsel ja M. Luther olevat olnud tähtsamad saksa humanistid, 3) Pheidias olnud

väljapaistvaim Egiptuse skulptor, 4) Spartas valitsevad uue algkodu, kusjuures makedoonlased ja slaavlased hakanud esimestena liikuma ning loonud Makedoonia riigi, 6) keiser Justinianuse tähtsaimaks teeneks olevat Konstantinoopoli linna asutamine, 7) humanistlik liikumine Saksamaal arenenud 18. s. peale reformatsiooni, 8) Itaalia humanismi esindajaiks olnud J. Locke, Descartes, Bacon jne., 9) valgustussajandi tähtsaimad esindajad olnud Dante, Bacon ja Petrarca, kes elanud 18. sajandil, 10) Saksamaa ühendamine keiserriigiks toimunud peale Maaailmasõda, 11) Rooma riigis kiutatud kristlasi taga sellepärast, et „Kristus tahtnud kogu võimu enda kätte koondada“, 12) Aleksander Suur olnud Vene vabariigi valitseja.

Samade eksaminantide teadmused kodumaa ajaloos on veelti puudulikud.

Nad jätavad paljudele küsimustele vastuse võlgu või vastavad küsimustele lausa valesti. Olgu siin esitatud järgmised näited: 1) eesti rahvusliku ärkamisaja tähtsaimaks ürituseks olnud „Krediitpanga“ asutamine, 2) C. R. Jakobson esitanud märgukirja vene valitsusele a. 1903, 3) J. Tõnissonist ja K. Pätsist ei tea paljud noored peagu midagi (peale fakti, et K. Päts on E. Vabariigi President), 4) rahvusliku ärkamise ja venestusaja ajakirjandust ei tunta, kusjuures siiski teatakse, et C. R. Jakobson olnud käremeelne ja „ta surma järele läinud „Postimees“ Tõnissoni kätte“, 5) kui Asutav Kogu oli oma töö teinud, siis „astunud Asutava Kogu asemele riigivanem“, 6) Vene-Liivi sõja tagajärjel läinud venelastele osa Tartust ja osa Viljandist, 7) 1849. ja 1860. a. talurahva seadused „andsid õiguse eestlastele esitada saadikuid“, 8) Kettler olnud ordu ülempiiskopiks. Paljud ei tea midagi Eesti Asutava Kogu reformidest, Tartu rahust ja maareformist.

Ülaltoodud näidetest võime järeldada 1) et eksamineerijad esitatud küsimustega puudutasid mitte ajaloo pisisasju ja detaile, vaid väljapaistvaid sündmusi ja ajajärke. Esitatud küsimused olid niisugused, millele oleksid eksaminandid pidanud suuremate pingutusteta vastama korralikult; 2) sisseastujate teadmused osutsid paljudel juhtumel lausa puudulikuks.

Kui eksaminantide teadmused nii palju soovida jätavad, siis pole mingit vajadust diferentseeritud hindamise järele, sest nõrga ja lausa puudulikkude

DUUDER
Regina
ERITI DEEN
JA HEA LÖHNAGA.
KATAB ÜHTLASILT,
PÜSIB KAUA.
A/S. PROV. J. LILL

teadmustega kandidaate pole mõtet järjestada. Samadel kaalutlustel pole ka tarvis võistluseksameid korraldada anonüümselt, sest tulemused oleksid ikkagi samad.

Kui korraldada ulatuslikum test, siis tõuseks eksami mittesooritanute arv veelgi suuremaks, sest testi korral pole komisjoni liikmeil võimalust esitada täiendavaid ja selgitavaid küsimusi, mis eksaminandi nii sageli välja aitavad kitsikusest. Seni kehtinud eksamineerimise viis osutub siiski kõige praktilisemaks, ainult rohkem aega oleks tarvis.

Nii tänavu kui ka eelmistel aastatel korraldatud eksamid on tähelepanevad veel selleski mõttes, et osa eksaminande

on leidnud mingi üldise valemi,

mida tarvitatakse vastamisel oma puudulikkude teadmuste varjamiseks. See valem kõlab umbes nii — „NN valitseja (või riigimees) oli hea valitseja, ta hoolitses rahva eest, edendas tööstust ja kaubandust, ka tööliste seisukord oli halb, nende seisukorda püüdis ta samuti parandada.“ Nii vastatakse eksaminaatorile, esitatagu küsimus siin valitseja (Friedrich 2., Wilhelm 2., Peeter Suur või Katariina 2.) või riigimehe (Turgot, Gladstone, List jne.) kohta. Mis mainitud valitsejad või riigimehed tõeliselt ette võtsid, näit. majanduselu arendamiseks, sellest mõeldutakse vaikides. Nii jääb järele ainult tühi fraseoloogia tsiteeritud valemi kujul.

Soovida jätab väga paljudel ka vastuste sõnastus, mis ebamäärane või saamatu, näit. „võeti ette tööliste reform“, „maa oli aristokraatide all“, „Louis 14. ajal riiklik kord tõusis“, „jesuiidid hakkasid kuidagi viisi

usu eest võitlema“, „kõrgemaks võimuks saab protektor“, „Colbert parandas riigikorda“, „James 2. läks ta valitsemise lõpupoole räbalasti“ jne. Paljude väljendus tundub liiga käredana või mahlakana. Nii seletatakse rõhujatest, ekspluateerijatest ja isegi vereimejatest. Ka nimede kirjutamine teeb noortele raskusi. Nad ei tule toime näit. niisuguste nimedega, nagu Leonardo da Vinci, Michelangelo, Turgot jt. Mõni noortest on siiski liiga agar, ta kirjutab küsimuste lehele Machiavelli asemel „Mak ja Villi“.

Kultuurajaloo mõistmine

on puudulikum, kui seda tohib loota eksaminandidest. Paljudele on Kreeka ja keskaja ehitusstiilid lausa võõrad. Nad ei tea nimetada gooti ja romaani, siis dooria ja joonia stiili. Barokk- ja rokokookunstist ei maksa üldse rääkida. Paljud ei tea midagi peale mõne üksiku nime humanismist, valgustusest, üldeuroopalisest reaktsioonist 19. s. algul jne.

Väga iseloomulik on paljudel noortel kausaalsete seoste vähene tundmine. Poliitilise ajaloo fakte ikkagi teatakse, põhjusi ja tagajärgi aga mitte. Paljud põhjendavad kõike mässudega ja rahva viletsa seisukorraga. Nii olevat eesti ja vene talurahva pärisorjusest vabastamise põhjuseks olnud mäss, 1849. ja 1860. a. talurahvaseaduste ilmumist (Eesti) põhjustanud mäss. Kui küsida, millega on seletatav humanistliku liikumise tekkimine Itaalias, siis ei maksa sellele küsimusele üldse vastust oodata. Tähendab, olusuhete tundmine jätab samuti soovida. Usupuhastuse tekkimist seletavad paljud ainult indulgentsikirjade müümisega.

JOONESTUSTARBEID

nagu igasuguseid joonestuspabereid, vahaloüendit, millimeetripaberit, joonestuslaudu, tsirklikaste, arvutuslükateid, joonlaudu, kolmnurki, tushe, jne. jne.

Raamatute ja ajakirjade tellimine välismaalt. Müügil kõik Eestis ilmuv ilu- ja teaduslik kirjandus.

RAAMATU, KIRJUTUSMATERJALI JA PABERKAUPADE SUURLAOD

R.-Ü. «RAHVAÜLIKOOOL»

TALLINN, HARJU 48, OMAS MAJAS, TEL. 444-39. PÄRNU MNT. 10, TEL. 446-67.

Millega on seletatav nii paljude eksaminandide võrdlemisi madal teadmuste tase ajaloo?

See küsimus on keerukas ja nõuab põhjalikumalt analüüsi. Käesoleval juhul võiksime siiski mõnele asjaolule tähelepanu juhtida. 1) Paljudel eksaminandidel puudub tarvilik enesekriitika, mis teeb nad lausa hoolimatuks iseenese vastu. Nad tulevad võistluseksaminele, kuid pole gümnaasiumi kursust hästi korranud. Kui küsida neilt, kas olete kursust korranud, siis vastatakse häbelikult: „Ei saanud aega.“ Teised vastavad: „Lugesin üks kuni kaks korda läbi.“ 2) Võrdlemisi paljud noortest arvavad, et ajaloo mõistmine pole tegeliku elu seisukohalt kuigi tähtis. Mis kasu olevat aastaarvudest ja faktidest. Siin on tegemist vale arusaamisega, millest peame üle saama. Kehtivad õppekavad ei nõua ainult fakte, vaid rõhutavad ajaloo protsesside mitmekülgset mõistmist.

3) Mõnel pool on nähtavasti rõhutatud peamiselt poliitilise ajaloo fakte ja kultuurajalooline osa jäetud tagaplaanile. Siin tuleb ümber orienteeruda.

4) Täiesti arusaamatu, miks kevadepäeval gümnaasiumi lõpetanu ei tea sügisel eksaminandina kõige olulisematki lõppklassi kursusest. Et öeldut vältida, tuleb õpilaste teadmuste kontroll teha tihedamaks ja täieliku järjekindlusega nõuda kursuse mõistmist. Ühtlasi tuleb noortelt nõuda täpsemat väljendust.

Lõpuks olgu mainitud, et olukord on siiski parenenud. Käesoleva aasta sügisel vastasid eksaminandid tunduvalt paremini kui eelmistel aastatel. Siin on eksamid oma mõju avaldanud. Loodame, et tulevikus ühiste pingutuste tagajärjel saavutame veel paremaid tagajärgi.

Üleskutse koguteose „Jüri Vilms“ asjus.

12. märtsil 1939. a. pühitseme Jüri Vilmsi 50. sünnipäeva. Arvestades tema kustumatuid teeneid Eesti riigi sünniloos on juba varem algatatud tema omaaegsete lähemate sõprade ja kaastööliste poolt mõtte, et seda päeva tuleb tähistada esmajoones suurema koguteose väljaandmisega. Koguteose koostamiseks on juba varem valitud suurem toimetuse kolleegium ja praegu on loomisel Jüri Vilmsi Mälestamise Komitee (osakondadega kohtadel), mille esimeseks ülesandeks on koguteose kirjastamine, edasi tema tööde väljaandmine jne. Seega loodetakse väärikselt mälestada esimese ja suurima Eesti iseseisvuse märtri tööd ja tegevust.

Koguteos sisaldaks mõningaid uurimuslikke artikleid ja tahab endasse koondada kõikide J. Vilmsi omaaegsete lähemate sõprade, kaastööliste ja -aegsete mälestusi.

Koguteose toimetuse on juba varem pöördunud kirjalikult terve rea isikute poole kaastöö saatmiseks, kuid täpsemate andmete ja adresside puudusel pöördume nüüd veel kõikide poole, kellel on mingeid teateid, materjale ja andmeid Vilmsi kohta. Esijoones palume saata mälestusi oma kokkupuuteist Vilmsiga, olgu need lapsepõlvest või esimesist kooliaastaist

Kirjatööde paljundusbüroo

«REX»

Igasugu kirjatööde paljundus, nagu: ülikooli diplomi-, teaduslike ja võistlustööde, referaatide, loengute, nootide, kaubandusliku kirjavahetuse, palvekirjade, lepingute, tabelitööde, dokumentide jne. jne. ümberkirjutamine eesti, saksa, prantsuse, inglise, ladina ja vene keeles. Töö toimub uutel kirjutusmasinail (võlli pikkus kuni 60 sm); ankeetide, kutsete kavade, tabelitööde jne. jne. paljundamine mitmesuguseil paljundusmasinail. Samaselt konspektide ja raamatute paljundamine. Tõlketööd. Vilumus käsikirjade tundmises. — **TÄHELEPANU!** Tarbe korral saadetakse büroost ka masinal ümberkirjutaja ja paljundaja kutsel kohale. — Töö eeskujulik. Hinnad mõõdukad. Tartus, Rütüli 5—5. III korrall. Telef. 18-74. **A. VOLTER.**

Pärast mitmekülgset uurimust
tuldi otsusele, et

Nopsaseinad

on

„Soojapidavuse seisukohast parimad seinad...“

„Ostarbekohaseimad seinad meie oludes, väljudes soojapidavuse, hinna ja tulekindluse seisukohtadest...“

„... Punktidesumma järgi moodustavad nopsaseinad eriklassi, olles järgmistest parematest koguni 4 punkti võrra ees...“

(Vt. Insenerikoja kuukiri „Tehnika kõigile nr. 10 — 1938 a., lk. 294)

TSEMENTKIVE nopsaseina jaoks võib valmistada igauks lihtsa käsivormiga

(Vt. raamat: Ins. A. Grauen ja V. Alver „Tulekindel ehitusviis nopsa“ — 50 s.)

(1889—1901), Pärnu kooliajast (1901—1907), üliõpilas-aastaist (1907—1911) või tema hilisemast elust Tallinnas, eriti aga tema tegevusest 1917. ja 1918. a. Mälestustes tuleks erilist tähelepanu osutada kokkupuuteile J. Vilmsiga tema isiku, maailmavaate ja tegevuse, tema energia, julguse, püsivuse, tahte hindamisele jne. Pole vaja kirjutada mitte ainult tähtsamaid sündmusi ja episoodide, vaid ka iga pisiasi ning juhus, mis aitab kuidagi valgustada J. Vilmsi elu ja tööd, on tähtis.

Peale mälestuste palub koguteose toimetuse saata veel kirjavahetusi J. Vilmsiga ja muid asjasse puutuvaid dokumente; ülesvõtteid, kirjalikke ülestähendusi jne. Kõik materjalid, pärast kasutamist, kui neid tagasi ei soovita, säilitatakse arhiivis.

Mälestused palume kirjutada lehe ühele küljele ja saata ära juba käesoleval aastal esimesel võimalusel. Kõik andmed lähedata aadressil Kompanii t. 1—5, Tartu.

Lootes rohkelt kaastööd

A. Looring,
tegevtoimetaja.

A. Palvadre, Enn Kippel,
toimetuse kolleegiumi nimel.

Pidulik immatrikulatsioon Tallinna Tehnikaülikoolis.

Uute üliõpilaste ametlik vastuvõtt piduliku immatrikulatsiooni näol Tallinna Tehnikaülikoolis toimus 14. sept. Tehnikaülikooli suures saalis. Rektor prof. P. Kogerman, pöördudes sel puhul kõnega vastuvõetud uute üliõpilaste poole, märkis, et praeguse aja nõuded rahvaste ja üksikisikute suhtes on palju kasvanud. Eriliselt suuri kohustusi paneb tänapäev tehnilisel alal töötajaile. Tehnika teaduse saavutamine nõuab tänapäeval suurt tööd ja osutub isegi raskemaks kui humanitaarteaduste ala. Et saada kõrgema kvaliteediga tehnilise haridusega isikuid, teostatakse suurt selektsiooni. Kuid üliõpilased ärgu muutugu ainult tuupimismasinaiks,

vaid arenegu mitmekülgselt, tutvudes ka kirjanduse, kunsti ja teiste aladega.

Rektori kõne järele anti uutele üliõpilastele kätte nende üliõpilastunnistused. Seejuures surus rektor P. Kogerman igal üliõpilasel kätt.

Pidulik aastapäevaaktus Tehnikaülikoolis.

Tallinna Tehnikaülikool pühitses 15. sept. oma teist aastapäeva. Sel puhul toimus ülikooli ruumides pidulik aktus, millest peale ülikooli oma pere Vabariigi Valitsuse esindajana osa võttis Peaministri asetäitja põllutöominister A. Tupits, Tartu ülikooli esindajana prorektor prof. dr. Roots ja Eesti Teaduste Akadeemia esindajana Teaduste Akadeemia president prof. dr. Schlossman.

Aktus algas kell 12.15 min. Töölismuusika Ühingu orkestri avamänguga, mille järele avasõna ütles rektor prof. P. Kogerman. Oma avasõnas rektor märkis suurt tööpinget, mille all möödus läinud aasta. Ta puudutas meie uue põhi-seaduse elluviimist, uusi seadusi ülikoolide korraldamise alal ja uute teadusliikude ja uurimisinstituutide asutamist, millised tulevad kasuks meie teaduste arengule. Viimaste seas rektor märkis eriti Loodusvaade Instituuti, mis hõlmab paljusid tehnilisi aläsid. Samuti mainis ta Eesti Teaduste Akadeemia asutamist kui katusorganisatsiooni meie ülikoolide teadusliikude uurimistöde alal.

Peokõne aktusel pidas keemia- ja mäeteaduskonna dekaan prof. J.



Eesti Kiviõli A/Ü

SUURIM ÕLITÖÖSTUS EESTIS

Tehased: Kiviõlis, telefon: Sonda 15
Müügibüroo: Tallinn, Pärnu mnt. 10,
telefon 478-66



TÕMMU
Ekstra
ERI-PRUUL

SANGAR

KANGE ÕLU

MAHLAJOOGID • SIDRUNIHAPPEJOOGID

Kopvilem, käsitades oma kõnes keemiatööstust ja tema arengut. Oma kõnes prof. J. Kopvilem puudutas keemiatööstuse tähtsust tänapäeval ja selle tööstuse üksikuid liike.

Tervitusi Peaministri ja Vabariigi Valitsuse nimel ütles põllutöominister A. Tupits, kes oma kõnes näitas, kui võrd õnnelik mõte oli, et Vabariigi President K. P ä t s asutas Tallinna Tehnikaülikooli. Praegune Eesti majanduselu kiire areng ja tehniliste jõudude puudus näitavad, kui suur tarvidus on Tehnikaülikooli järele. Kahe aastaga pole Tallinna Tehnikaülikool suutnud veel lõplikult korraldada oma tööd, kuid sellest tööst on juba palju tehtud. Vabariigi Valitsus tahab riigi kandevoime piirides kaasa aidata, et Tehnikaülikool võiks väärikale kõrgusele tõusta. Peaministri asetäitja avaldas ühtlasi arvamist, et need noored, kes neljapäeval Tehnikaülikooli vastu võeti, tulevikus

oma kutsevalikus pettumust ei tarvitseks tunda. Edasi minister A. Tupits avaldas soovi, et Tallinna Tehnikaülikoolist väljuks ellu tüsedaid jõude, kes võiksid väärikselt töötada välismaa ülikoolide lõpetajate kõrval ja suutelised oleksid jõudsalt edasi viima Eesti majanduse ja tehnika arengut edu suunas.

Peaministri asetäitja kõne võeti kuulajaskonna poolt suurte kiiduvaldustega vastu.

Ministri tervitusele järgnes hümn.

Tartu Ülikooli tervitused Tehnikaülikoolile andis edasi Tartu Ülikooli üliõpilasprouktor prof. dr. Roots, rõhutada eriti kontakti, mis meie kahe ülikooli vahel valitseb. Prof. Roots märkis, et temale tundub Tallinna Tehnikaülikoolis valitsevat sama vaim, mis valitseb ka vanas Tartu Ülikoolis.

Teaduste Akadeemia tervitused andis edasi Akadeemia president

prof. dr. K. Schlossman. Lõpuks tõi oma tervitused ka Tehnikaülikooli üliõpilaskond oma esimehe üliõp. Kiisleri kaudu. Rohkelt oli saabunud tervitustelegramme.

Tervituse järel esitas rektor prof. P. Kogerman Tehnikaülikooli möödunud aasta aruande.

Sellest nähtub, et 1. juuliks 1938. a. Tehnikaülikoolis oli immatrikuleeritud: ehitusosakonnas 207 mees- ja 4 naisüliõpilast, mehaanika osakonnas 135 mees- ja 1 naisüliõpilane ning keemia- ja mäeteaduskonnas 113 mees- ja 14 naisüliõpilast — seega kokku 474 üliõpilast. Koos sügisel immatrikuleeritutelega tõuseb üliõpilaste arv Tehnikaülikoolis praegu 631-le.

Möödunud eelarveaastal, milline lõppes 1. aprillil, oli Tehnikaülikooli eelarve tasakaalustatud 626.635 kroonile. Tegelikud kulutused olid aga 125.080 krooni võrra vähemad, ulatudes 501.555 kroonile. Kulutustest nõudis laboratooriumide apa-

raatide täiendamine 116.960 krooni, ehitused 45.792 kr., õppejõudude stipendiumid teaduslikeks uurimusiks 3077 kr., üliõpilaste stipendiumid 1960 kr. jne. Viimasele summale lisandub veel Tallinna linna Jaan Poska nimeline stipendium 1000 kr. suuruses summas.

Tulude osas erisummade tulud on tõusnud 115.726 kroonile. Sellest moodustab õppemaks 46.490 kr., riikliku katsekoja tulud 28.391 kr., mitmesugused toetused 22.120 kr., õlikivide uurimise laboratooriumi tulud 9454 kr., eriliste tööde arvel laekunud tulud 2175 krooni jne.

Laureaadid Tehnikaülikoolis.

Pärast aruande esitamist tegi rektor teatavaks, et Tehnikaülikooli poolt läinud aastal väljakuulutatud auhinnatööde teemadel on esitatud kuus tööd. Neist on auhindamiskomisjonid auhinna vääriliseks tunnistanud viis tööd.

Auhinnatööde autorite avaldamise võttis auditoorium vastu tugeva aplausiga.

Aktus lõppes rektor prof. P. Kogermani lõppsõnaga, milles ta tänas kõiki tervitajaid ja avaldas lootust, et Tehnikaülikool täiel määral täidab neid lootusi, mis sellele panevad nii vabariigi Valitsus kui ka kogu meie maa ja rahvas.

Uusi õppejõude.

Tallinna Tehnikaülikooli ettepanekul Haridusministri kaudu Vabariigi Valitsus otsustas lubada asutada Tallinna Tehnikaülikooli keemia- ja mäeteaduskonna juures Jaan Kark'i nimeline isiklik professori praktilise geoloogia alal, tingimusel, et sama teaduskonna juures asuv praktilise geoloogia määraline professor jääb täitmata kuni loodava isikliku professori kehtivuseni.

Vastavalt eelmisele Vabariigi President oma käskkirjas 11. juunist

kinnitas mäeinsener Jaan Kark'i Tallinna Tehnikaülikooli keemia- ja mäeteaduskonna praktilise geoloogia professorile isiklikuks korraliseks professoriks, arvates 1. juulist 1938. aastal.

Edasi Vabariigi President oma käskkirjaga 11. juunist kinnitas: dr. ins. Karl Vöhrman'n'i Tallinna Tehnikaülikooli ehitus- ja mehaanikateaduskonna mehaanilise tehnoloogia professorile erakorraliseks professoriks, arvates 1. jaanuarist 1939. a. ja mäeinsener Artur-Aleksander Linholm'i Tallinna Tehnikaülikooli keemia- ja mäeteaduskonna mäetööde professorile adjunktprofessori kohustetäitjaks neljaks aastaks.

Ins. dr. K. Vöhrman ei jõudnud aga Tehnikaülikooli professoriks asuda ja suri Ameerikas 25. aug. 1938. a.

Mäeinsener Jaan Kark on sündinud 30. det. 1876. a. Peter-

Maitsvat ja kosutavat kehakinnitust

võimaldavad



konservid, vorstid, singid, pirukad,
võileivad

Müügil „LIHATSENTRAALIDES“ ja kõigis paremates
toiduainete ja delikatess-kauplustes

Ühing „Eesti Lihaeksport“

Tallinna, Tartu ja Vähma eksporttampajad

huri Katariina 2. nimelise mäeinsti-
tuudi lõpetas ta 1907. a. parima õpi-
lasena (ta nimi jäädvustati mar-
mortahvilil). Peale seda töötas kaue-
mat aega Lõuna-Venemaal kaevand-
ustes ja tööstustes mitmesugustel
uurimistöodel. Eestis on ta toimetä-
nud rakendusgeoloogilisi uurimisi
alates 1921. a. Tartu Ülikoolis on
pidanud loenguid üldise geoloogia
alal. Samuti on ta pidanud loenguid
Tallinna Tehnikaülikoolis.

Mäeinsener A. Linholm
on sündinud Tallinnas 12. jaanuaril
1903. aastal, lõpetanud Freibergi
Mäeakadeemia Saksamaal 1928. a.
Töötas viis aastat Lõuna-Aafrikas
kaevanduste markscheideri ja tegeli-
kel mäetööl, olles ka tegelik mäe-
tööde juhataja ja 1931. aastal lektor
Witwatersrandi Technical Colle-
ge'is. 1933. a. alates on ta töötanud
Tallinnas tööstuse juhatajana, on ol-
nud geoloogilise komitee liikmeks ja
fosforiidikaevanduse projekteerimis-
komisjoni liige. Ka oli ta Rahvus-

kogu esimese koja liige. 1935. a. su-
vel sooritas ta ETK ülesandel Pet-
serimaa Laura alevis leiduvate ooke-
rilademetel hulgalise määramise ja
koostas kava ookri tootmiseks uht-
mise teel. 1936. a. alates on tegev
puurimistöode alal. Jõhvi magnee-
tilise anomaalia piirkonna kohta.

Tallinna Tehnikaülikooli Valitsuse otsused

18. juulil määrati mag. sc. mat.
Endel Aruja Füüsika Labora-
tooriumi nooremaks assistendiks ar-
vates 1. juulist 1938. a. kuueks
kuuks.

Vabastati ins. A. Tammer
omal palvel Soojustehnilise Labora-
tooriumi vanema assistendi kohalt,
arvates 1. sept. 1938. a.

5. sept. s. a. vabastati A. Tro-
fimov omal palvel Füüsikalise
Keemia Laboratooriumi noorema as-
sistendi kohalt, arvates 5. sept. s. a.

Kinnitati Voldemar Kirss
Füüsikalise Keemia Laboratooriumi

noorema assistendi k. t. üheks aas-
taks, arvates 5. sept. 1938. a.

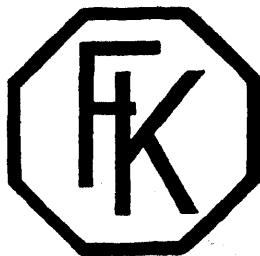
Otsustati likvideerida senine Geo-
loogia ja Mineraloogia Laboratoo-
rium, asutades selle asemele Geolo-
ogia Laboratooriumi ja valida selle
laboratooriumi juhatajaks prof.
Ja an Kark.

Kinnitati Karl Koordt Or-
gaanilise Keemia Laboratooriumi
noorema assistendi k. t. üheks aas-
taks, arvates 1. sept. 1938. a.

Otsustati komandeerida prof. J.
Kopvilllem Rahvusvahelisele
Keemiliste Väetisainete Kongressile
Roomas 3.—6. okt. 1938. a.

Otsustati komandeerida adjunkt-
professor A. Linholm üheks aas-
taks teaduslikul otstarbel välismaa-
le, vabastades teda õppetööst 1938./
39. õppeaastaks.

Määrati auhinnatööks Füüsika-
lise Keemia alalt 1938./39. õppeaas-
tal: „Amiinohapete dielektrilised
kaod binaarsetes segudes, millede
üheks komponendiks on vesi“.



Masinaehitusvabrik „Franz Krull“ A.-S.

ASUTATUD 1865. A.

PEAKONTOR JA VABRIK

Tallinnas

KOPLI TÄN. 68

M Ü Ü G I O S A K O N D

Tartus

NARVA TÄN. 19

13. sept. 1938. a. määrati auhinnatöö teemaks prof. E. Jaaksoni ettepanekul „Eesti püriitide keemilised ja füüsikalised omadused“.

Otsustati teha dr. A. Luha'le õppeülesanne paleontoloogias sündusliku eksamiainena 2 t. nädalas 1938. a. II poolaastaks.

Määrati auhinnatöö eest „Eesti tulekindlad savid, nende keemiline koosseis ja nende tehnoloogiline ning majanduslik hinnang“ üliõpilastele Isaak Tuhh'ile ja Georg Althausen'ile kummalgi 1 auhind à Kr. 100.—.

Määrati auhinnatöö eest „Määramata staatika uuemad meetodid“ märksõna „Nota Bene“ all üliõpilase Heinrich Lau'ile 1. auhind Kr. 100.—.

Sama töö eest märksõna „Kas ma ajasin tühja taga“ all üliõpilase Johannes Hint'ile 2. auhind Kr. 60.—.

Ja sama töö eest märkkujundi 8 all üliõpilase Vladimir Polonski'le 3. auhind Kr. 30.—.

Otsustati komandeerida Riikliku Katsekoja direktor prof. O. Maddison IV Rahvusvahel. Roopapäevale Düsseldorfis 19.—23. sept. 1938. a.

Kinnitati Heinrich Lau'ile Tugvuse ja Tehnilise Mehaanika Laboratooriumi vanema assistendi k. t. 1. okt. 1938. a. kuni 1. apr. 1939. a.

Kinnitati Evald Vaino Riikliku Katsekoja Mehaanotehnilise osak. insener-eriteadlase k. t., arvates 1. okt. kuni 1. apr. 1939. a.

Otsustati teha õppeülesanne ins. Hansen'ile aines „Küte ja ventilatsioon“.

Kinnitati välisstipendiaadiks ins. K. Reintal, arvates 1. okt. 1938. a. kuni 31. märtsini 1939. a.

Otsustati välja kuulutada Ehitus- ja Mehaanikateaduskonna poolt

1938./39. õppeaastal järgmised auhinnatööd:

1. Matemaatika ja Üldmehaanika alal:

„Pseudoharmonilistest võngetest“.

2. Tehnilise mehaanika alal:

„Mullarõhumise teooriaid“.

3. Teedeehituse alal:

„Teedeehituse füüsikalisi aluseid“.

30. sept. 1938. a. tunnistati üliõpilane Nikolai Sadovski lõpetanuks Tallinna Tehnikaülikooli kavade alusel, mis kehtisid Tartu Ülikooli Matemaatika-Loodusteaduskonna Keemia osakonnas Rakenduskeemia alal kuni 1. okt. 1936. a. ja temale välja anda vastav diplom.

Lubati välja kuulutada soojusmajanduse ja jõumajanduse alal välisstipendium 1. jaan. kuni 1. apr. 1939. a.

Kinnitati Rudolf Rätsepp Keemilise Tehnoloogia Laboratoo-

Kalossid



Botikud

riumi noorema assistendi k. t. üheks aastaks, arvates 15. okt. 1938. a.

7. okt. registreeriti Tallinna Tehnikaülikooli juures iseseisva organina „Tallinna Tehnikaülikooli Laskurklubi“ ja kinnitati selle põhikiri.

Otsustati kutsuda käesoleval semestril dots. dr. ins. E. Lepik'ut ette kandma soovitavas aines „Eesti veejõud ja nende kasutamine“.

Kinnitati dipl. ins. P. Kallikorn stipendiaadiks plahvatusmootorite, auto- ja lennuasjanduse alal, arvates 15. okt. 1938. a. kuni 31. märtsini 1939. a.

Kuulutati vakantseks teine elektrotehnika professor.

14. okt. lubati Soome stipendiaadil keemikul Ilmari Nykänen'il töötada Tehnikaülikooli Organilise Keemia Laboratooriumis mõne teadusliku küsimuse lahendamiseks.

Võeti teadmiseks Vabariigi Presidendi käskkirjad nr. 63 ja 64 3. okt. 1938. a.

a) Auto-Tankirügemendi Ülema kol. Mart Tuisk'i VR 1/3 nimetamisest Tallinna Tehnikaülikooli Riigikaitselise Õpetuse Instituudi juhatajaks, arvates 1. okt. 1938.

b) Ohukaitse Staabi Ülema kolonelleitnant Aleksander Vernik'ü nimetamisest Tallinna Tehnikaülikooli Riigikaitselise Õpetuse Instituudi juhataja abiks, arvates 1. okt. 1938. a.

25. okt. tunnistati üliõpil. August Korv lõpetanuks Tallinna Tehnikaülikooli kavade alusel, mis kehtisid Tartu Ülikooli Matem.-Loodusteaduskonna Keemia osakonna rakenduskeemia alal kuni 1. okt. 1936. a. ja anda temale diplom „cum laude“.

Kinnitati õppeülesanne aines „Mehaaniline tehnoloogia III“ hr. ins. C. Lavist'ele, arvates 17. okt. 1938. a.

Tallinna Tehnikaülikooli Valitsuse otsusel 25. okt. 1938. a. vabastati tervest õppemaksust 1938. a. sügissem. 49 üliõpilast, poolest õppemaksust 57 üliõpilast.

Stipendiumi määrati:

Jaan Poska nimelist 7 üliõpila-

sele ja Tallinna Tehnikaülikooli määrsummadest 12 üliõpilasele.

Tallinna Tehnikaülikooli Nõukogu ettepanekul kinnitas Haridusminister prof. Ottomar Maddisoni kaheks aastaks edasi Riikliku Katsekoja direktoriks, arvates 1. juulist 1938. a.

Tallinna Tehnikaülikooli Nõukogu otsused.

9. sept. võeti vastu Mäeosakonna ajut. õppekava ja õppejõudude ajutised koormused. Samal koosolekul võeti vastu „Tallinna Tehnikaülikooli Keemia ja Mäeteaduskonna magistriteerimise kord keemia osakonnas“.

28. sept. võeti vastu „E. V. Taljedustamise kord“. Võeti vastu Tallinna Tehnikaülikooli professorite linna „Tehnikaülikooli akadeemilise kohtu määrus“.

110 uut üliõpilast.

Tallinna Tehnikaülikoolis 1. ja 3. sept. s. a. toimunud võistlueksamite kaudu võeti uusi üliõpilasi vastu järgmisel arvul:

| | | | |
|-----------------|-----|-------------|----|
| Ehitusosakonda | 30; | eksamil oli | 79 |
| Mehaanika-osak. | 30; | „ „ | 99 |
| Keemia-osak. | 30; | „ „ | 48 |
| Mäe-osak. | 14; | „ „ | 26 |

Paremuse järjekorras võimaldati Haridusministri loal mehaanika-osakonda soovijatest, kes eksami rahuldavalt sooritanud, kuid nimetatud osakonda ei pääsenud, 6 isikul üle minna mäe-osakonda. Seega võeti uusi üliõpilasi eksamiga vastu 110 isikut.

Võistlueksamite teemadeks olid:

- 1) Ehitus ja mehaanikateaduskonnas eesti keeles: „Meie sajandi hüvesid ja pahesid“. Matemaatikas oli 10 ülesannet.
- 2) Keemia- ja mäeteaduskonnas eesti keeles:
 - a) „Töö“ ja
 - b) „Tööstus, millega olen tutvunud“.

Matemaatikas oli 15 ülesannet. Võistlueksamite kestvus oli 3 t. ja 10 min.

Eksamid hinnati 100-punktilises süsteemis mõlemas aines, kusjuures

rahuldavaks loeti vähemalt 50-punktiline hinnang.

Eksamita võeti Tehnikaülikooli vastu teistest kõrgematest õppeasutustest 23 isikut. Uuesti immatrikuleeriti endisi Tehnikaülikooli üliõpilasi 35. Seega oli 1. oktoobril 1938 üliõpilasi Tehnikaülikoolis:

Meesüliõp. Naistüliõp.

| | | |
|--------------------|-----|----|
| a) Ehituse-osak. | 260 | 5 |
| b) Mehaanika-osak. | 184 | 1 |
| c) Keemia-osak. | 153 | 20 |
| d) Mäe-osak. | 25 | — |
| Kokku | 622 | 26 |

Muudatusi auhinnatööde määrustes.

Tehnikaülikooli nõukogu otsustas oma viimasel koosolekul muuta auhinnatööde kohta käiva määruse 3-da punkti järgmiseks: hindamisele tulevad tööd esitatakse vastava teaduskonna dekaanile hiljemalt 15. augustiks märksõna all ilma autori nimeta. Sama märksõna all esitatakse ka kinnine ümbrik, mis sisaldab autori nime. Tööd võivad esitada kõik immatrikuleeritud üliõpilased, samuti ka need, kes on lõpetanud Tehnikaülikooli ajavahemikus tööd väljakuulutamist kuni järgneva aasta 15. augustini. Sisse antud tööd jäävad Tehnikaülikoolile.

Tehnikaülikooli lõpetas

keemia-mäeteaduskonna rakenduskeemia alal Nikolai Sadovski. Kokku on seni lõpetanud Tehnikaülikooli 10 üliõpilast.

Õpperahast vabastamisi.

Ehitusosakonnas vabastati täiest õpperahast 19 üliõpilast ning poolest 31 üliõp. Mehaanika-osakonnas tervest — 13, poolest — 16 ning keemia-osakonnas tervest 15 üliõp. ja poolest 10 üliõpilast.

Stipendiume tehnikaülikooli määrsummadest

määrati ehitusosakonnas 6 üliõpilasele, mehaanikaosakonnas 4 üliõp. ning keemiaosakonnas 3 üliõpilasele. Stipendiumide suurus kr. 50—75.

Uusi professoreid Tehnikaülikoolis.

Tehnikaülikooli nõukogu oma viimasel koosolekul valis ühel häälel eksperimentaalselt füüsika adjunkt-professoriks dr. Albrecht Altma, arvates 1. jaan. 1939. a.

Samal koosolekul ühtlasi edutati senine geodeesia adjunkt-professor dr. phil. not. Robert Livländer erakorraliseks professoriks samale õppetoolile. Mõlemad otsused saadetakse haridusministeeriumi kaudu kinnitamiseks Vabariigi Presidendile.

MÖÖBLITÖÖSTUS

H. Elken & O. Alterman

Tellimiste vastuvõtmine
Tallinn, Varblase 5, tel. 454-87

Haridusminister külastas Tehnika- ülikooli.

Haridusminister kol. A. Jaaksone käis tutvumas Tehnikaülikooli ruumidega. Ministrit saatsid tema tutvumiskäigul teedeministeeriumi esindaja ning Tehnikaülikooli prorektor prof. V. Paavel ja majandusjuhataja A. Valvet. Ministri tutvumiskäik seisab ühenduses Tehnikaülikoolile lisaruumide soetamise küsimusega. Minister tutvus ka Tallinna Üliõpilaskonna ruumide praeguse seisukorraga.

Kergejõustiku esivõistlused Tehnika- ülikoolis.

Kadrioru staadionil peeti 1. ja 3. oktoobril Tallinna Tehnikaülikooli esivõistlusi kergejõustikus. Võistlustest võttis osa terve rida tuntud sportlasi eesotsas Annamaa, Kulmari, Vuhti ja teistega.

Tagajärjed kujunesid järgmisteks:

100 m jooks: 1. Vuht („E. Ü. S. Põhjala“) 11.0, 2) Kulmar („Korp! Tehnola“) 11.3, 3) A. Zierul („Unitas“) 11.9.

400 m jooks: 1) Kulmar („Korp! Tehnola“) 52,6, 2) Talgre („ÜS. Liivika“) 54,6, 3) Lipp („ÜS. Liivika“) 55,3.

800 m jooks: 1) Kulmar („Korp! Tehnola,“) 2,09,4, 2) Talgre („ÜS. Liivika“) 2,09,4, 3) Lipp („ÜS. Liivika“) 2,14,6.

1500 m jooks: 1) Karin („Korp! Tehnola“) 4,33,0, 2) Dobrohotov (orgimatu) 4,35,3, 3) Paimal („E. Ü. S. Põhjala“) 4,40,0.

4×100 m teatejooks: 1) „ÜS. Liivika“ meeskond 49,1, 2) „Korp! Tehnola“ meeskond 49,9, 3) „Unitas“ 50,9.

Ketaks: 1) Annamaa („Korp! Tehnola“) 40,22, 2) Vuht („E. Ü. S. Põhjala“) 35,13, 3) Amon („ÜS. Liivika“) 34,93.

Kuul: 1) Annamaa („Korp! Tehnola“) 13,18,2) Pürge („ÜS. Liivika“) 12,46, 3) Vuht („E. Ü. S. Põhjala“) 12,25.

Oda: 1) Mihkelo (orgimatu) 51,06, 2) Annamaa („Korp! Tehnola“) 46,27, 3) Pürge („ÜS. Liivika“) 45,85.

Kaugus: 1) Vuht („E. Ü. S. Põhjala“) 6,27, 2) Mihkels (orgimatu) 6,04, 3) Joasti („EÜ. Liivika“) 5,79.

Kõrgus: 1) Joasti („EÜ. Liivika“) 1,69, 2) Vuht („E. Ü. S. Põhjala“) 1,65, 3) Mathiesen („ÜS. Liivika“) 1,60.

Arvestati kuus esimest kohta. Saavutatud punktide järgi on Tallinna Üliõpilaskonventide järjestus järgmine:

1) „Korp! Tehnola“ 69 p., 2) „ÜS. Liivika“ 69 p., 3) „E. Ü. S. Põhjala“ 38 p., 4) „Unitas“ 20 p. ja 5) „Korp! Leola“ 13 p.

H. Feierbach & Ko tehased

TALLINN, JAAMA TÄN. 10. TELEF. 304-04

Jooksev arve:

KREDIIT PANK 18273

TALLINNA LINNAPANK 16776

Posti jooksev arve: 445

Eriala:

VEDRUD: lehtvedrud sõidukitele, spiraal- ja puhurvedrud. Koonus- ja silinderhammasrattad. Tiguülekanded. Treimine. Freesimine. Šleifimine.

TÖÖSTUSMASINATE- ja AUTO-OSAD. Silindri puurimine ja väntvõlvi šleifimine spetsiaalmasinatel.

Sepikoda tugevõõu presside ja haamritega.

Autode parandus. Mootorite kapitaalremondid. Töö asjatundjate juhtimisel. Tsementeerimine. Karastamine.

EELKALKULATSIOON. TEHNILINE NÕUANNE.

Käsipall Tall. Üliõpilaskonnas.

Praegu toimuvates käsipalli karikavõistlustel, millest osa võtavad Üliõpilaskonventide „ÜS. Liivika“, „Korp! Tehnola“, „Korp! Sakala“, „Korp! Vironia“, „EÜS. Põhjala“, „Korp! Väinla“ ja „Korp! Leola“ meeskonnad, on senini peetud mängude tagajärjed järgmised:

Korvpallis.

„Korp! Väinla“ võitis „Korp! Vironia“ 50:26, „Korp! Leola“ võitis „Korp! Sakala“ 29:24.

Võrkpallis.

„Korp! Väinla“ võitis „EÜS Põhjala“ 2:0 (16:14, 15:4). „Korp! Leola“ võitis „Korp! Väinla“ 2:0 (15:7, 15:10).

„Korp! Tehnola“ 17-aastane.

23. okt. s. a. pühitses „Korp! Tehnola“ oma 17. aastapäeva. Pidustused algasid balliga „Estonia“ Valges saalis. Pidustustest võtsid osa peale

ülikooliõppejõudude ka Soome sõpruslepingu Helsingi tehnikaülikooli üliõpilasorg. „Tehniikan Ylioppilaat“ ja teiste korpide esindajad.

Üliõpilasorganisatsioonide liidud liikvideeritakse.

Tartu Ülikooli Valitsus on võtnud vastu üliõpilasorganisatsioonide liitude poolt käesoleva aasta jaanuarikuus esitatud ümberregistreerimise palvete suhtes, millede otsustamine kevadsemestril edasi lükati, alljärgneva otsuse:

Jätta registreerimata ja otsustada liikvideerida Ülikooli Seaduse VII osa viimase lõike alusel enne Ülikoolide Seaduse jõustumist Ülikooli Valitsuse poolt registreeritud üliõpilaste organisatsioonide liidud. Liitude protokollraamatud, kirjavaheutus, arhiiv ja templid ning pitserid võetakse üle Ülikoolile, millise otsuse teostajaks on määratud Üliõpilaskonna kuraator prof. H. Jaakson, kes lahendab ka liikvideerimisega seoses üles kerkida võivad küsimused.

Selle Ülikooli Valitsuse otsusega kuuluvad liikvideerimisele Eesti Üli-

õpilasseltside Liit, Eesti Korporatsioonide Liit ja Saksa Konventide Liit (Deutscher Ch! Ch!).

Akadeemiline Meeskoor asutab orkestri.

Praegu on Akadeemilise Meeskoori juhatajal hr. Ritsingul käimas eeltööde tegemine koori juurde sümfonia-orkestri asutamiseks. On jõutud juba nii kaugele, et keskmise suurusega orkestri koosseis on enam-vähem kindel.

Orkestri tööst võivad osa võtta peale Akadeemilise Meeskoori liikmete ka vilistlased ja väljaspool koori asuvad muusikaharrastajad üliõpilased. Registreerimine toimub koorijuhi R. Ritsingu juures.

Eesti lektoraat Stokholmi ülikooli juures.

Stokholmi ülikooli juurde on ellu kutsutatud eesti keele lektoraat. Õpetegevust juhatab phil. cand. proua Menda Jansson, kes seega on Rootsi esimeseks eesti keele lektoriks ülikooli juures.

Tartu ülikooli lõpetasid :

Voldemar Alton (õ), Olav Aste (ar), Jüri Aarand (õ), Helmi Baumann (ar); Luule Bernakoff (ar), Harald Eigo (ar), Aino Eilau (ar), Linda Essensõn (ar), Arnold Eller c. I. (ml mat. osak.), Lydia Ester (f), Härda Eenmäe (m), Veera Fuchs (f), Elena Grüntal (a), Natalia Grosdov (a), Eduard Heint (ar), Helga Ihla (ar), Juhan Jüriado (ar), Tamara Kõiv (ar), Anna Kommel (ar), Teodor Kraut (m), Vladimir Kuroi (õ), Helmi Kits (f), Eugen Kohk (m), Evald Kirs (p), Eugen Kukkk (m), Linda Lentso (f), Erich Laisaar c. I. (a), Rein Laube (a), Helmi Leideker (ar), Leopold Lindegrün (ar), Artur Lukin (ar), Alice Labi (f), Bernhard Leib (u), Anna Leius (f), Alfred Liblik (m), Herman Lipp (p), Harald Lauristin c. I. (õ), Heinrich Mark (õ), Märt Maavere (õ), Eugenie Maim (p), Verner Neuman (m), Elmar Nuth (m), Olga Nartsissov (a), Kiirä Nirk (ar), Ethel Nissen (ar), Roland Otsing (ar), Richard Ollino c. I. (ml mat. osak.), Vassili

Oljend (l), Ernst Ollino (l), Leida Parend (ar), Aleksander Pae c. I. (ml mat. osak.), Aleksander Paulus c. I. (õ), Alma Pärna (ar), Illis Paabo c. I. (õ), Herta Pruuli (m), Arved Palm (õ), Eduard Roos (f), Ella Rennit (f), Hellmuth Schuster (ar), Helga Silvester (a), Emil Soekõrv (a), Nikolai Selvet (m), Ants Saar (p), Peeter Särgava (u), Toomas Sikka (pm), Osmo Tammemägi (õ), Johann Tuuts (õ), Eduard Tootson (a), August Traat (õ), Voldemar Uudrits (l), Hilda Wihvelin (m), Ella Vande c. I. (f), Harry Vardenburg (õ), Edmund Waldin (õ) ja Egon Wahl (õ) *.

* Lühendite seletus: a — arstiteaduskond, ar — arstiteaduskonna rohuteaduste osakond, f — filosoofiateaduskond, l — loomaaarstiteaduskond, ml — mat. loodusteaduskond, p — põllumajandusteaduskond, pm — põllumajandus-teaduskonna metsaosakond, u — usuteaduskond, õ — õigusteaduskond, m — majandusteaduskond.

Tartu Üliõpilaskonna Juhatuses koosoleku otsuseid 18. XI s. a.

Järjekordne SELL Keskbüroo istung astub kokku 30. nov. ja 1. det. Tartus. Kuna istung on arvult 25-es, siis selle teostamiskava on laiendatud kahele päevale ja talle on antud pidulikum ilme. Peale ametlike töökoosolekute on ette nähtud ettekanded prof. A. Piibult — „SELL-maade koostöö alused“ — ja endiselt Läti üliõpilaskonna esimehelt ja C. I. E. presidendilt R. Plume'lt — „SELL-Liidu välissuhteid“. Seltskondlikus osas on esimesel päeval härra O. Rütli poolt õhtupoolne tee ja samal õhtul vastuvõtt „Vanemuises“. Istungi-päevad lõpevad külaliste osavõtuga üliõpilaskonna ballist 1. detsembril „Vanemuises“.

Ametlikest koosolekuist võtab

Eesti Üliõpilaskonna poolt osa delegatsioon, kuhu kuuluvad Tartu Üliõpilaskonna poolt E. Jüngenõn, N. Mürk, R. Troost, H. Suursõõt ja H. Puusepp ning Tallinna Tehnikaülikooli Üliõpilaskonna 2 esindajat.

Üliõpilaskonna esindaja kodanl. õhukaitse ühinguusse.

Tartu vabatahtliku kodanliku õhukaitse ühingu tööst võtab Üliõpilaskond osa esindaja kaudu, kelleks valiti majandusjuhataja H. Suursõõt.

Vahendusbüroo juhataja lahkunud.

Üliõpilaskonna Juhatus vabastas ksv. V. Sapase vahendusbüroo juhataja kohalt, kes omal soovil esitas sellekohase palve.

C. I. E. Nõukogu istung Poolas.

C. I. E. Nõukogu XXII istung peetakse Poolas Krynica's 8.—18.

jaanuarini 1939. a. Kokkutulekul käsitatakse suvise kongressi otsuseid ja teostatakse valimisi. Peale ametliku osa tutvustatakse külalisi Poola Karpaatide vaatamisväärsete ja tuntud kohtadega.

Tartu Üliõpilaskonna poolt sõtkab Krynica istungile Välistoimkonna juhataja Niina Mürk.

Soome üliõpilaskondade aastapäevapidustusid.

9. nov. Turu Üliõpilaskond pühit- ses oma aastapäeva. 26. novembril toimusid Helsingis Helsingi Üliõpilaskonna aastapäeva-pidustusid. Mõlemalt üliõpilaskonnalt saabus osavõtutakse Eesti Üliõpilaskonnale, kes volitas pidustusist osa võtma Helsingis viibivat stipendiaati A. Litteri.

Üliõpilased

tarvitavad nende ettevõtete saadusi, kes kuuluvad „Üliõpilastelehes“.

Pea- ja vastutavtoimetaja: H. Puusepp.
Toimkonna liikmed: E. Volke, E. Kook.

Tallinna Üliõpilaskonna esindaja E. Leetmaa.

Tegevtoimetaja: H. Malt.

Väljaandja: Tartu Üliõpilaskonna Esindus.

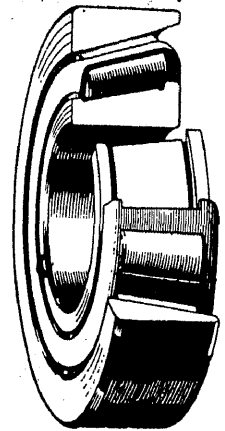
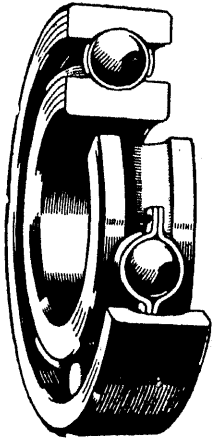
Toimetuse aadress: Tartu, Üliõpilasmaja.

E. K.-Ü. „Postimehe“ trükk, Tartus 1938.

Rootsi

SKF

kuul- ja
rull-laagrite



müügikohad Eestis:

Kuressaares: A.-S. K. Bergmann.

Märjamaal: H. Saul.

Narvas: N. Mägi.

Paides: G. Laas.

Petseris: P. Mägi & N. Nassar.

Pärnus: A.-S. H. Puls, K. Viks.

Rakveres: G. Limberg, P. Falk.

Tartus: A.-S. A. Rosenvald & Ko.

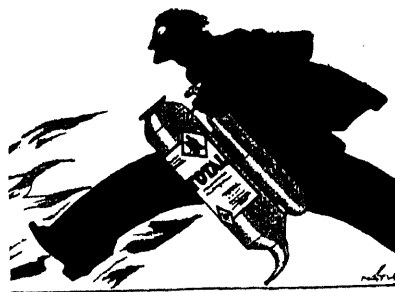
Türil: E. Jõeäär.

Valgas: V. Trauss.

Viljandis: Viljandi Põllumeeste Selts,
A.-S. A. Rosenvald & Ko.

Võrus: A. Sibul.

TOTAL



tule-
kustutaja

Peaesindus ja ladu:

Linke & Martinson

TALLINN, VENE TÄN. 11.

TELEFONID 432-86, 432-58.

„POLARIS“

*
Soliidne edasikindlustus!
Kahjud likvideeritakse viivitamata!
*

EESTI KINDLUSTUS-A.-S.

võtab vastu järgmisi kindlustusi:

tule-, murdvarguse-, veo-, väärtsaadete-,
kasko- (laevakerede-) ja klaasikindlustusi.

Seltsi põhi- ja tagavarakapitalid ületavad

Kr. 1.000.000.—

Seltsi asutamisest peale on kahjude eest
välja makstud üle

Kr. 5.500.000.—

Juhatus asub Tallinnas, Vana Viru 12. Kõnetr. 426-66. Telegr.-aadress: „Polaris“.
Osakond asub Tartus, Suurturg 11. Kõnetr. 6-75.
Esindajad kõigis linnades ja maakohtades.

RESERVEERITUD

Aktsia-Selts

Tallinna Liimi- ja Kunstoäetise Tehas

(END. TOFER)



TALLINN, KADAKA TEE 8, TELEFON 435-31

*Töö majapidamises
on mänguasi, kui tarvitate*

L O D I X

kingakreemi

S I D O L

metalli- ja aknapuhastajat

S I G E L L A

poonimisvaha

S I R A X S

küürimispulbrit

A-S. SIDOL COMPANY, TALLINN.

SOO TÄN. 29, TELEFON 441-00

ÜHISTEGELIK KINDLUSTUSSELTS

„EESTI”

ASUTATUD 1907. AASTAL

Põhi- ja tagavarakapital ning preemiareservid omal arvel
üle Kr. 1.250.000.—

Tasutud kahjusid
üle Kr. 3.400.000.—

Kindlustusvõtjailt ei nõuta sunduslikku lisavastutust.

VALITSUS: TARTUS, SUURTURG NR. 8

Värnitsat

kõrgemas kvaliteedis
valmistab ja müüb

A/S. „Extraktor”

Tallinn, Telliskivi tän. 21, kõnetraat 437-79.

Novembri alul ilmub tähelepandavaim algupärane uudissari

VÕISTLUSROMAANID 1938

4 köidet, kogusummas üle 1400 lehekülje.

Kroonitud esimese auhinnaga

KARL RISTIKIVI

TULI JA RAUD

Reljeefselt ja läbituntult käsitleb autor selles teoses linnastumise protsessi, mis aheldab endaga jäävalt maa päritoluga noore talupoisi ja tema järeltulijad. Raamatu tüübistik on erakordselt mitmepalgne ja elutruu, millele väärtust suurendavalt lisandub miljöo ehtsus. Autor on tundnud oma ainet hästi, süvenenud sellesse põhjalikult ja saavutanud tulemuseks õnnestunud ja haarava kunstiteose. Kaheldamatult võib asetada „Tule ja raua“ eesti romaani tippsaavutuste esirinda.

Kroonitud teise auhinnaga

LEIDA TIGANE

SEITSE PASTLAPAARI

Vähe on meie kirjanduses värvikaid, lõbusaid ja kergestiloetavaid lehekülgi. „Seitse pastlapaari“ on erand meie tavalises romaanikirjutamise rutiniis. Sädelevalt, mõistva ja kõikelepitava huumoriga käsitleb autor noore linnatütarlapse elamusi maaoludes, kuhu ta on sattunud oma vabal tahtel ja olude sunnil — karjasena.

ELMAR ÕUN

UNUSTATUD NAISED

Saared ja saarte omapärane miljöo on olnud ennegi meie kirjanikele tänuväärsemaiks käsitusaineiks. Vaevalt on aga varem suudetud anda sedavõrd piltlikku ja ühtlasi süüdistavat dokumenti saartelt pärinevate noorte naiste kummalisest käekäigust, kui teeb seda „Unustatud naiste“ autor.

Kroonitud kolmanda auhinnaga

„MARDIKAS“

TINT

Romaan on kujutus ühe ministeeriumi sisemisest elust kõigi väikluste, ülemuste ees pugemiste, intrigeerimiste ning soosingute puhul kadetsemistega. Nii pea-, kui ka rohked kõrvaltegelased on iseloomustatud hästi ja omavad kõik isikupärase vaimse palge, mistõttu teos on huvitav ning mitmekesine ja meie oludes täiesti uudne.

KIRJASTUS O.-Ü. „LOODUS“

Tartu, Ülikooli 18, telef. 4-35.

Tallinn, Kinga 6, telef. 411-92.

Posti jooksev arve nr. 2055.

POSTIMEES

on Eesti suurem päevaleht ning trükitakse ajakohasel rotatsioonmasinal

KUUKIRI

«Lasteleht»

on vanim ja sisukamaid eesti noorte ajakirju

Trükikoda

Valmistab igasugus. trükitöid liht-
või värvitrukis kiirelt ja korralikult

Köitekoda

Valmistab kiirelt kõiksugu köite-
töid lihtsast köitest kuni iluköiteni

Tsinkograafia

Valmistatakse joon-, vörk- ja
mitmevärvikliseid

„Postimehe“ töökodade tööd on hinnatud kõrgema auhinnaga, suurte kuldaurahadega

Raamatu-, kirjutustarvete- ning paberikauplus

TARTUS, SUURTURG 16, TELEFON 2-50

Peakontor: Tartus, Ülikooli tän. 21/23

TELEFONID: Talitus 80, ärijuhatus 65, trükikoja juhataja 14-65

TALLINNA KONTOR: TALLINN, VIRU T. 11